Η ΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 79. *Τόμος.* *Δ'.*

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1850.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΙΚΕΡΑΥΝΟΥ.

Γέρων καββαλιστὴς ὁ Ὀρφέργης ἀναθεωρῶν τὰς διαφόρους συνταγὰς, ὅσαι κατὰ τὴν ἐποχήν του ἦσαν γνωσταὶ πρὸς παραγωγὴν χρυσοῦ, περιγράφει εὐαρέστως τὸ μέσον, οὗτινος ἐχρᾶτο Ἀβραὰμ ὁ Γόθος, μαθητὴς τοῦ Ἑρμοῦ, ὅστις θὰ ἦτον ἐφάμιλλος τοῦ Νικολάου Φλαμέλου, ἂν δὲν ἀπηγχονίζετο καὶ δεν ἐκαίετο κατὰ τὸ τριακοστὸν ἕκτον αὐτοῦ ἔτος, ὡς ἔνοχος μαγείας καὶ κακοπραγιῶν. Τὸ δὲ μέσον τοῦτο συνίστατο καθαρῶς καὶ ἁπλῶς εἰς τὸ νὰ συλλέγῃ κεραυνὸν ἐντὸς φιάλης πλήρους ὕδατος. Ἀφοῦ ἐνήργει τὴν βραδεῖαν ἐξάτμησιν τοῦ ὑγροῦ, ἀπαγγέλων μυστηριώδεις λέξεις, ὁ εὐτυχὴς οὗτος σοφὸς εὕρισκε πάντοτε εἰς τὸ βάθος τῆς κάλπης τὸν ὄγκον χρυσοῦ ἰσοβαροῦς πρὸς τὸν τῆς ἀστραπῆς, ἣν ἠδυνήθη προηγουμένως νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὴν φιάλην του.

Ὁ καββαλιστὴς οὗτος δὲν φαίνεται οὐδαμῶς ἐν ἀμφιβολίᾳ περὶ τῆς ἀνωτέρω κατασκευῆς τοῦ χρυσοῦ· τοὐναντίον ἀξιοῖ ὅτι ἡ συνταγὴ αὕτη ἐξετελεῖτο πολὺ πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ Γόθα ὑπὸ τῶν Γαλατῶν τῶν συγχρόνων τοῦ Καίσαρος. « Τὰ ἐκ χρυσοῦ ταῦτα τμήματα ἀναχαλυφθέντα εἰς τὰς λίμνας τῆς Γαλατίας, λέγει αὐτὸς, ἦσαν κεραυνὸς πάγιος.» Ἐν καιρῷ καταιγίδος οἱ Ἑδυένοι καὶ οἱ Τολοσινοὶ κατεκλίνοντο παρὰ τὰς κρήνας ἀφοῦ ἤναπτον δᾷδα κ' ἐνέπηγον πλησίον τὸ ξῖφός των στρέφοντες τὴν αἰχμὴν πρὸς τὸ Ζενίθ. Συνέβαινε, προσθέτει, νὰ ἐνσκήπτῃ πολλάκις ὁ κεραυνὸς ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους, ἄνευ ζημίας τοῦ πολεμιστοῦ, καὶ κατέρρεεν ἀβλαβῶς εἰς τὸ ὕδωρ ὅπου διιλυζόμενος συνεπαγιοῦτο κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ μεγάλου καύσωνος.

Ἐὰν ὅθεν τὸ γεγονὸς τοῦτο, ὅπερ ὁ καββαλιστὴς ἀναφέρει, ἔχεται κατά τι βάσεως, ἐπειδὴ τὸ ξῖφος τοῦ Κέλτου ἦτο κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀληθὲς ἀλεξικέραυνον, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ δύναμις τῶν μεταλλικῶν αἰχμῶν πρὸς ἀγωγὴν τοῦ κεραυνοῦ, ἡ οὐδετέρωσις, ἦτο γνωστὴ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γηραιὰν ἀρχαιότητα.

Καὶ ὁ Ἡρόδοτος τωόντι μᾶς λέγει ὅτι οἱ Θρᾶκες καὶ οἱ Ὑπερβόρειοι ἐξώρκιζον τὸν κεραυνὸν ἐκτοξεύοντες βέλη κατὰ τῶν νεφῶν. Ὁ Λουκιανὸς Πίσων βεβαιοῖ ὅτι ὁ Νουμᾶς εἶχε γνῶσιν τοῦ κεραυναγωγοῦ, καὶ ὅτι παραβάτης τῶν διαγεγραμμένων ὑπὸ τῶν μαντεων τῆς Ἐτρουρίας ὁ Τύλλος Ὀστίλιος κατεφλέγη ἀπὸ τὸ οὐράνιον πῦρ θέλων νὰ μιμηθῇ τὸν Νομᾶν.

Τέλος, Πορσήνας ὁ βασιλεὺς τῶν Τουσκούλων ἐπε-

τυχε νὰ ἐλευθερώση τὴν χώραν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θηρίου Βόλτα, διευθύνων τὸν κεραυνὸν πρὸς αὐτό.

Καὶ χωρὶς δὲ νὰ ἐκτιμήσωμεν πολὺ τὰς φυσικὰς γνώσεις τῶν Θρακῶν, τῶν Ὑπερβορείων καὶ τῶν Τυρρηνῶν δὲν δυνάμεθα, ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν φαινόμενον, ὅπερ παρατάττουσιν ἐν καιρῷ καταιγίδος αἱ μεταλλικαὶ αἰχμαὶ πρὸς τὸ Ζενὶθ ἐστραμμέναι, δὲν ἔμεινεν ἀπαρατήρητον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Ὁ Καῖσαρ, Τῖτος Λύβιος, Σενέκας, Πλούταρχος καὶ Προκόπιος βρίθουσιν οἰωνῶν, ἐξαγομένων ἀπὸ τὰς σπινθοβόλους αἰχμὰς τῶν δοράτων, καὶ ἀποδιδομένων εἰς Δία τὸν Ἑλικιανόν· καὶ ἴσως μάλιστα εἰς τοὺς μυστηριώδεις αὐτοὺς σπινθῆρας ὤφειλεν ἡ προσδιενίθεσις τὴν ἄκραν τιμὴν τοῦ νὰ θεωρῆται κατὰ τοὺς ἀρχικοὺς αἰῶνας ὡς ἔμβλημα τῆς θεότητος, ὡς βεβαιοῖ ὁ ἐπιτομιστὴς τοῦ Τρόγου Πομπηίου.

Ὅταν αἱ βάρβαροι φυλαὶ κατεκάλυψαν τὴν δύσιν, αἱ ἐπιστῆμαι κ' αἱ τέχναι προσέφυγον εἰς τοὺς Ἄραβας, καὶ βλέπομεν ὅτι ὁ Πάπας Σίλβεστρος ὁ Β', ὅστις ἐμαθήτευσεν εἰς Κορδούην, ὕψωσε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος, κεραυναγωγοὺς εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν, ὑπέταξε τὸν κεραυνὸν, κατεφρόνησε τὴν καταιγίδα, καὶ ἐκυβέρνησε τὴν τρικυμίαν·» (ὅρα Βάρσιον μεταφραστὴν τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν λόγων τοῦ Γερβέρτου.)

Καὶ ἀπὸ χρόνων ἀμνημονεύτων (1) ῥάβδος ἐμπεπηγμένη ἐπὶ ἐπάλξεως τοῦ μεγάρου τοῦ Δουΐνου εἰς τὸ Φρίουλον κατὰ τὴν ὄχθην τῆς Ἀδριατικῆς, ἐχρησίμευε, κατὰ τὸ θέρος κυρίως, εἰς τὸ νὰ προμηνύῃ τὴν τρικυμίαν. Ὁ δὲ στρατιώτης, ὁ σκοπῶν ἐπὶ τῆς ἐπάλξεως ὅταν ὁ καιρὸς ἐφαίνετο ἀμφίρρεπής, παρετήρει τὸν σίδηρον τῆς λόγχης αὐτῆς παραβάλλων αὐτῷ τὸ σιδήραιγμον δόρυ του (brandiscoto) εὑρισκόμενον πάντοτ' ἐκεῖ διὰ τὴν δοκιμὴν ταύτην καὶ ὅταν διέκρινεν ὅτι ὁ σίδηρος τῆς ῥάβδου ἐσπινθοβόλει, εἰ κ' ἐλάχιστον, ἔκρουε τότε τὸν κώδωνα, ἀγγέλων οὕτως εἰς τοὺς ἐν θαλάσσῃ ἁλιεῖς τὴν προσέγγισιν τοῦ κακοῦ καιροῦ. Τῆς ἀγγελίας ταύτης γενομένης, παντες ἔσπευδον οἴκαδε.

Οἱ φυσικοὶ οἵτινες ἐνησχολοῦντο ἤδη δραστικώτατον περὶ τῶν φαινομένων τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, παρεδέχοντο εἰσέτι ὅτι ὁ κεραυνὸς παράγεται διὰ τῆς μίξεως τῶν gaz ἢ τῶν ἀτμῶν τῶν συσωρευμένων καὶ σηνηνωμένων διὰ τῆς συγκρούσεως τῶν ἀνέμων, ὅταν ὁ Ἀββᾶς Νολλέτος ἐξέθετε τὸ 1748 εἰς τὰς παραδόσεις τῆς πειραματικῆς αὐτοῦ φυσικῆς, τοὺς πιθανοὺς λόγους οἵτινες ἐνεδείκνυον ἀμυδρῶς τὴν μεταξὺ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ κεραυνοῦ ἀναλογίαν· ὁ δὲ ἐκ Γενεύης Ζαλλαβέρτος εἶχεν ἤδη ἀναγνωρίσει τὴν ἐπὶ τῶν ἠλεκτρισμένων σωμάτων δύναμιν τῶν αἰχμῶν· καὶ εἶτα ὁ Φραγκλῖνος, μελετῶν τὴν ἰδέαν τοῦ Νολλέτου καὶ ὁρμώμενος ἀπὸ τῶν πειραμάτων τοῦ Ζαλλαβέρτου διακοινωθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ φίλου του Θωμᾶ Ὀπκινσῶνος, ἀφοῦ ἀνεθεώρησε τὰς κοινὰς ἰδιότητας τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ κεραυνοῦ ἔθετο τὸ ἑξῆς ζήτημα. Ἀφοῦ τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν ἕλκεται ὑπὸ τῆς αἰχμῆς, ὁ κεραυνὸς δύναται νὰ πάθῃ ὡσαύτως τὴν ἕλξιν αὐτήν;

Ἑπομένως ὁ Βόφφων ἐπειράθη νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦ Φραγκλίνου ἢ μᾶλλον ν' ἀποδείξῃ ἀληθῆ τὰ συμπεράσματα ἐκείνου· παρήγγειλε, νὰ στήσωσιν ἐπὶ τοῦ πύργου Πομβαίου μεμονομένην σιδηρᾶν ῥάβδον εἰς ὀξὺ ἀπολήγουσαν μεθ' ἧς ἥνωσεν ἀγωγὸν ὅπως ἕλκῃ εὐχερέστερον σπινθῆρας καὶ κωδωνίσκους ἁρμοδίως τεθειμένους, ἵνα προαγγείλωσι τὴν προσέγγισιν τοῦ ῥευστοῦ· κατὰ προτροπήν του δὲ ὁ Δαλιβὰρ προπαρεσκεύασε τὸ ἄνω πείραμα εἰς Μαρλυλαβίς.

Καὶ τὰ μὲν πειράματα τοῦ Βόφφωνος οὐδὲν ἀπέδειξαν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Δαλιβὰρ ἐγένετο ἐπιτυχέστερον. Διότι τὴν 10 Μαΐου 1752 εἰς ἐλαφράν τινα καταιγίδα διὰ τῆς ἐπιφανείας ἠλεκτρικῶν σπινθήρων, ἀπεδείχθη ἐναργῶς ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν καὶ ὁ κεραυνὸς συνταυτίζονται κατὰ τὴν οὐσίαν· ἡ δὲ ἔκθεσις τοῦ Δαλιβὰρ ἀναγνωσθεῖσα τὴν 13 εἰς τὴν ἀκαδημίαν, σενεκίνησεν αὐτὴν ζωηρότατα. Καὶ τότε πᾶς σοφὸς ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πείραμα τοῦ Μαρλυλαβίς, καὶ πᾶς σοφὸς ὕψωσε τὴν σιδηρᾶν αὐτοῦ αἰχμήν· τὰ δὲ ὑπομνήματα, τὰ βροχηδὸν συρρέοντα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἐπεβεβαίουν τὸ τοῦ Δαλλιβάρ, ὅτε ὁ Ῥίχμαν πειρώμενος τῶν αὐτῶν ἐν Πετρουπόλει, προσῆλθεν εἰς τὸ πείραμα του μετ' ὀλίγης προφυλάξεως καὶ πληχθεὶς ὑπὸ σφαιρας πυρὸς ὑποκυάνου ἔπεσε νεκρὸς κεραυνόπληκτος. Ἡ δ' αὐτοψία τοῦ μάρτυρος τουτου τῆς ἐπιστήμης, ἐκύρωσεν ὅτι ἐὰν τὸ ὑγρὸν τῶν σκοτεινῶν συνέφων, ὑφελκόμενον, ὡς ἐλέγετο τότε ἀπὸ τὴν κεχωρισμένην ῥάβδον, ἐπεδείκνυεν, ἀποφέρον σπινθῆρας ἀβλαβεῖς, τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ τῶν μηχανῶν, τὸ ῥευστὸν τοῦτο πυγμῆς ἔχον ἔκτασιν ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὸν θάνατον μετὰ τῶν αὐτῶν συμπτώσεων ὡς ὁ κεραυνός.

Οὕτως ἡ καταστροφὴ τοῦ Ῥίχμαν ἀντὶ ν' ἀποθαρρύνῃ τοὺς φυσικοὺς ἐξώτρυνεν τοὐναντίον τὴν τόλμην αὐτῶν ἐπὶ τὸ νεανικώτερον.

Ὁ Ῥώμας πάρεδρος τοῦ Πρωτοδικείου τῆς Νεράκ καὶ μέλος ἀντεπιστέλλον τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλολογίας καὶ τῶν τεχνῶν τοῦ Βορδὼ ἔγραψε τὴν 12 Ἰουλίου 1732 ὅτι προὐτίθετο ν' ἀπαθανατισθῇ, ζητῶν τὸν κεραυνὸν εἰς τὰ σύννεφα διὰ τοῦ σταυραετοῦ (cerf volant) φέροντος αἰχμὴν σιδηρᾶν. Ἀλλὰ διατί δὲν ἔπραξε, τοῦτο ἀντὶ νὰ γράψῃ εἰς τὴν ἀκαδημίαν τοῦ Βορδὼ, ἥτις εἰθισμένη νὰ θεωρῇ τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτῆς ὡς μελῆ ἐκκεντρικὰ, ἐμυκτήρησε τὴν ἰδέαν τοῦ Ῥώμα καὶ οὔτε κἂν νὰ τῷ ἀπαντήσῃ ἠξίωσε;

Ὁ Φραγκλῖνος ὅμως, τὸ ἀγνὸν αὐτὸ κλέος τοῦ νέου Κόσμου, συλλαβὼν τὴν αὐτὴν τοῦ Ῥώμα ἰδέαν, προέβη εἰς τὴν ἐφαρμογήν της, καὶ κατὰ τὴν 15 Ἰανουαρίου 1753 ἀνεπέτασε τὸν σταυραετὸν αὐτοῦ ἐν Φιλαδελφίᾳ· ἀλλὰ τὸ ἐπιτύχημα τοῦ Φραγκλίνου ἦτο σπινθῆρες τινὲς ἐξαχθέντες ἀπὸ τοῦ ἐκ καννάβεως σχοινίου μεταξίνου χορδῆς ὁ Ῥώμας ἀφῆκε τὸν ἀετὸν τὴν 14 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ὡσαύτως σπινθῆρες τινὲς ἐξήχθησαν ἀπὸ τοῦ σχοινίου ὥστε οἱ σταυραετοὶ τοῦ Φραγκλίνου καὶ τοῦ Ῥώμα δὲν ἀπέδειξαν οὐδὲν ὁριστικώτερον ἢ ὅτι τὰ πειράματα τοῦ Μαρλυλαβίλ· ἀλλὰ τὴν 7 Ἰουνίου, προθέμενος νὰ καταστήσῃ τὴν θώμιγγά του ἐπιτηδειότερον ἀγωγὸν τοῦ ἠλεκτρικοῦ ῥευστοῦ, περιετύλισσεν αὐτὴν διὰ νήματος ὀρειχαλκίνου, ἐκάλεσεν ἐπὶ τῆς μεγάλης πλατείας τοὺς περιέργους τῆς Νεράκ, τουτέστι τοὺς κα-

(1) Καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ αὐτῇ κατὰ τὴν αὐτοκρατορίαν, οἱ ναοὶ τῆς εἰδωλολατρείας πιθανὸν νὰ ἦσαν πεφρουρημένοι κατὰ τοῦ κεραυνοῦ, ὡς δύναται τοῦτο νὰ ἐξαχθῇ ἀπὸ νομισματόστομον περιγραφόμενον ὑπὸ τοῦ Δυχούλου, ὡς φέροντος τὸν ναὸν τῆς ὥρας οὗτινος τὸ στέγασμα ἔχει σιδηρᾶς ῥάβδους ὀξείας.

τοίκους ὅλους τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων, ἐνῷ βρονταὶ ὑπόκωφοι τοῦ ὁρίζοντος προήγγελον τὴν καταιγίδα, τεθεὶς ὑπὸ τὸ πρόστεγον καταστήματος, ὅπως διαφυλάξῃ ἀπὸ τῆς βροχῆς μέρος τῆς μακρᾶς μεταξίνου χορδῆς, ἥτις ἐχώριζε τὸν ἀγωγὸν θώμιγγα ἐκ τῶν χειρῶν του ἐκτελοῦντος τὸ πείραμα, ἀνεπέτασε τὸν σταυραετὸν, φέροντα αἰχμὴν σιδηρᾶν συνεχομένην μετὰ ἱμάντος ὀρειχαλκίνου εἰς ὃν ἦν προσκεκολλημένος ἀγωγὸς θώμιξ, εἰς τὸν αὐτὸν δὲ θώμιγγα ὁ φυσικὸς ἐκ προνοίας ἐξήρτησε διὰ κλωστῆς μεταλλικῆς σίφωνα ἐκ κασσιτέρου, οὗ τινος τὰ δύο ἄκρα ἦσαν ἡμισφαιρικά. ὁ σίφων δ' οὗτος ἦν ἐλαφρότατος καὶ ἡ δύναμις τοῦ σταυραετοῦ τὸν ἐκράτει πόδας τινὰς ὑπὲρ τοῦ ἐδάφους. Οἱ παρεστῶτες προσεδόκουν λοιπὸν ἐν ἀγωνίᾳ· ὁ δὲ Ῥώμας, φέρων σωλῆνα κροτοβόλον κλειδωτὸν μὲ βραχίονας στηριζομένους ἐπὶ κεραιῶν ὑέλου, περιέμενε πάλλων ὑπὸ φόβου κ' ἐλπίδος ἵνα τὸ βροντοκόμον νέφος, ἐγγίσαν τὸ Ζενὶθ, τῷ ἐπιτρέψῃ τέλος τὴν διαχείρισιν τοῦ κεραυνοῦ. Ἠσθάνετο δὲ, πλησιάζων εἰς τὸν σίφωνα τὴν ἀφὴν ἐκείνην τοῦ ὑφάσματος τῆς ἀράχνης, ἣν δοκιμάζει τις προσεγγίζων τὴν χεῖρα ἐπὶ μηχανῆς ἠλεκτρικῆς ἐν ἐνεργείᾳ, εἶπε τότε νὰ ὀπισθοδρομήσωσιν οἱ περίεργοι, οἵτινες παρετήρουν εὐαρέστως τὰ ὑπὸ τὸν σωλῆνα ἄχυρα ὑψούμενα ἢ ἐπαναπίπτοντα κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνέμου, ὑψοῦντος ἢ καταφέροντος πρὸς τὸ ἔδαφος τὸ ἐκκρεμὲς αὐτὸ μέταλλον· τέλος ἓν ἄχυρον παρεσύρθη, τὸ ἠλεκτρικὸν κροῦσμα ἐπέφερε κρότον ὅμοιον ἐκπυρσοκροτοῦντος πιστολίου, διότι ὁ κεραυνὸς ἀπεδέχθη τὴν πρόκλησιν· ὁ δὲ Ῥώμας ἦν ἤδη προπαρασκευασμένος εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. Θεὶς παρὰ τὸν σίφωνα παλαιὸν ἄκμωνα ὥστε νὰ δύναται ν' ἀρωγῇ τοῦ κροτοβόλου σωλῆνος, νὰ ἑνώνῃ τὰ δύω ταῦτα σώματα. Οὐχὶ πλέον ἁπλοῦς σπινθῆρας παρήγαγε τότε ἀπὸ τῆς ἐναερίου αὐτοῦ μηχανῆς, ἀλλὰ γλώσσας πυρὸς πηχιαίας οἱ συνεχεῖς κρότοι ὡμοίαζον πυροβολικοῦ ἐκπυρσοκροτήσεις, καθόσον δὲ οἱ κρότοι οὗτοι ἐπολλαπλασιάζοντο, ὁ κεραυνὸς ἀπέβαλλε τὴν ἔντασιν αὐτοῦ, καὶ τὸ νέφος τὸ τὴν καταιγίδα ἐγκυμονοῦν διελύετο· εἶτα δὲ ἠφανίσθη ἀφηλεκτρισμένον ὑπὸ τοῦ Ῥώμα καὶ μὴ διατηροῦν ἀπὸ τῆς χαλκοστόμου αὐτοῦ φωνῆς, εἰμὴ κωφοὺς στονάχους ἀγγέλοντας τῷ οὐρανῷ τὴν νίκην τέκνου τινὸς τῆς γῆς.

Τὸ πείραμα τοῦτο ἦν ἐριστικὸν καὶ διωμολογήθη ἔκτοτε ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν καὶ ὁ κεραυνὸς ἔχουσι τὴν ἰδίαν οὐσίαν.

Καὶ ὅμως ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ ἡρωϊκοῦ πειράματος τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταυραετοῦ ἀπεδόθη εἰς τὸν Φραγκλῖνον· Οἱ ἐνθουσιώδεις δὲ Γάλλοι ἐχάραξαν ὑπὸ τὴν προτομὴν τοῦ φιλοσόφου τῆς Φιλαδελφίας τὸν ἑξῆς στίχον ὃν ὁ Λουκρήτιος ἀναφέρει λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Ἐπικούρου.

Cripui cœlo fulmen scepflumque tyrannis

Κατέβαλον τὰ δύο

τὸν κεραυνὸν τοῦ οὐρανοῦ τὰ σκήπτρα τῶν τυράννων.

Καὶ ὁ τλήμων Ῥώμας ἐλησμονήθη ἐντελῶς· ἀλλὰ τῆς Νεράκ ὁ φυσικὸς, διακονῶν τῷ Φραγγλίνῳ τὴν 19 Ὀκτωβρίου 1753, τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ τῆς 7 Ἰουνίου, ἀπέδοτο εἰς ἑαυτὸν τὴν πρώτην ἰδέαν τοῦ πειράματος τούτου, ὅπερ ποσῶς δὲν διεφιλονικήθη ὑπὸ τοῦ σοφοῦ τῆς Φιλαδέλφιας ἐν τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ τῆς 29 Ἰουλίου 1754. Ἡ δὲ τῶν ἐπιστημῶν ἀκαδημία, κληθεῖσα βραδύτερον εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ἔριδος ταύτης, ἀπεφήνατο τὴν 1 Φευρουαρίου 1764 ὅτι ὁ Ῥώμας ἔσχε τὴν ἰδέαν τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταυραετοῦ πρὸ ἔτους σχεδὸν πρὶν ἢ ὁ Φραγγλῖνος καὶ αὐτὸς τὴν ἐφαρμόσωσιν. (1)

Ἐὰν ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταυραετοῦ δύναται νὰ διαφιλονικηθῇ τῷ Φραγγλίνῳ, τὸ πρῶτον ὅμως ἀλεξικέραυνον τῷ ἀνήκει ὁλοσχερῶς, ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ σταυραετὸς καὶ αὐτὸ εἶναι ἐφεύρεσις τῶν νεωτέρων χρόνων (ὅπερ δὲν ἔχει οὕτως)

Διότι, ὁ κεραυνὸς ἐπισκήψας τὸ ἔαρ τοῦ 1750 ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Ὁλλανδικῆς Ἐκκλησίας ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ἔπληξε τὴν σφῦραν τοῦ ὡρολογίου κατῆλθε διὰ μήκους ἐπὶ τῆς μεταλλικῆς στεφάνης τῆς ἀψίδος, ἥτις ἀνελύθη, μέχρι τοῦ ὡρολογίου τεθειμένου καθ' ἑπτὰ μέτρα ὑπ αὐτὴν καὶ διοδεῦσαν τὸ μῆκος τοῦ ἐκκρεμοῦς χωρὶς νὰ τὸ βλάψῃ, ἐξετοξεύθη ἐπὶ τοῦ στροφέως τὴν θύραν, ὃν συνέτριψε διαλυόμενος τέλος καὶ αὐτὸς. Ἀντεκατέστησαν δὲ τὴν στεφάνην τῆς ἀψίδος διὰ μικρᾶς χαλκῆς ἁλύσσου, καὶ τὸ θέρος τοῦ 1763 ὁ κεραυνὸς ἐπισκήψας καὶ αὐθις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κωδωνοστασίου κατέβη πάλιν ἐπὸ τῆς σφύρας τοῦ ὡρολογίου μέχρι τοῦ ἐκκρεμοῦς, συντρίβων τὴν μικρὰν χαλκῆν ἅλυσσον, διώδευσεν ἄνευ ἴχνους τὸ ἐκκρεμὲς καὶ πλήξας πάλιν τὸν αὐτὸν στροφέα κατέθραυσε τὴν αὐτὴν θύραν.

Τότε δὴ ὁ Φραγκλῖνος ἐπενόησε νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου ἐκείνου ἀγωγὸν ὅστις διῆκεν ἀπὸ τοῦ ἀνεμοδείκτου μέχρι τῆς γῆς καὶ ὅτε τῷ 1765 καὶ τρίτον ἤδη κατῆλθεν ὁ σκηπτὸς κατενέχθη ἀβλαβῶς διὰ τοῦ ἀγωγοῦ ὡς ὁ ἴδιος Φραγκλῖνος τὸ λέγει.

Τοιοῦτον ἄρα ἦν τὸ πρῶτον ἀλεξικέραυνον. Ἀμέσως εἶτα ὅλαι τῆς Φιλαδελφίας αἱ δημόσιαι οἰκοδομαὶ ὡπλίσθησαν κατὰ τοῦ κεραυνοῦ, οἱ δὲ ἰδιῶται ἐμιμήθησαν τὴν Κυβέρνησιν· καὶ ἐπειδὴ μόνον τὸ κατάστημα τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας ἔμεινεν ἄοπλον ἐκεραυνώθη κατὰ τὴν καταιγίδα τῆς 27 Μαρτίου 1782.

Καὶ ἀρχικῶς μὲν τὸ ἀλεξικέραυνον καὶ ὁ ἀγωγός του ἐχωρίζοντο διὰ σφαιρῶν ὑέλου ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς, ἣν ἐπρόκειτο νὰ φρουρήσωσιν· ἀλλὰ σήμερον θέτουσιν ἀμφότερα ὅσον ἔνεστι κοινωνὰ μετ' αὐτῆς, κυρίως μάλιστα ὅτε πολλὴ μεταλλικὴ ὕλη δαπανᾶται εἰς τὴν κατασκευήν της.

Ἀναγνωρίζεται δὲ ὅτι αἱ αἰχμαὶ δὲν ὑφελκύουσι τὸν κεραυνὸν, ἀλλὰ παράγουσι, ἢ ἐκρρυγνύουσιν ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν ἐναντίον, ὅπερ οὐδετερώνει τὸ τῶν νεφῶν, καὶ ἂν ἡ Εὐρώπη ἅπασα ἐκαλύπτετο ὑπ' ἀλεξικεραύνων, ὁ κεραυνὸς καὶ ἑπομένως ἡ χάλαζα δὲν ἦσαν δι' ἡμᾶς πλέον· Ὁ Κ. Λαποστόλλης ἐκ περισσοῦ εἶχε προτείνει ἀλεξικέραυνα καὶ ἀλεξιχάλαζα ἐκ ξύλου καὶ ἀχύρων διατεινόμενος ὅτι ταῦτα εἰσὶν ἀγαθώτεροι ἀγωγοὶ ἢ τὰ μέταλλα, ὁ δὲ Κ. Βιότος προσκληθεὶς νὰ συνταξῃ ἐκθεσιν πρὸς τὴν ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Λαποστόλλου δὲν συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἑλ-

(1) Σύλλογος νομισματολόγων κληθεὶς εἰς δίκην τῆς προκειμένης διαφορᾶς, ἀπένειμε τὴν τιμὴν τοῦ πρώτου πειράματος τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταυραετοῦ εἰς τοὺς παλαιοὺς Ῥωμαίους, διότι εὑρίσκεται χαραγμένον νομισματόσιμον φέρον ὡς ἔμβλημα τὸν Jupiter Elicius (Δία κατερχόμενον) τουτέστι τὸν θεὸν τοῦτον κεραυνοφόρον καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἄνθρωπον ὅστις τῷ διευθύνει σταυραετόν.

κτικὴν δύναμιν τοῦ ἀχύρου· ἂν δέ τις ἐπαναλάβῃ τὰ περάματα τοῦ Λαποστόλλου θὰ τὸν δικαιώσῃ ἴσως διότι ἡ ἐκτέλεσις των ἀποδεικνύει ἀπολύτως ὅτι. ὅ,τι λέγει, καὶ ὅμως μέχρις οὗ ἡ αὔριον Ἀκαδημία ἀναθεωρήσῃ τὴν κρίσιν τῆς χθὲς Ἀκαδημίας, ὀφείλωμεν ἡμεῖς νὰ πιστεύσωμεν θρησκευτικῶς ὅτι τὰ μέταλλα εἶναι εἰσέτι οἱ ἀγαθώτεροι ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρευστοῦ. Πρὸς δὲ τ' ἀλεξιχάλαζα τοῦ Λαποστόλλου οὐδὲν ἄλλο δυνάμεθα ἢ νὰ συμφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Ἀραγὼ, δοξάζοντες ὅτι τὸ καλήτερον ἀλεξιχάλαζον εἰσὶν ἀκόμη αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἑταιρεῖαι . . . ἂν αὗται δὲν κηρύσσονται χρεοκόποι.

(Μετάφρασις Ι. Ε. Γ.)

ΔΥΟ ΓΑΛΛΟΙ

ΕΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ.

—o—

Κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1814, οἱ ἐν τῷ λιμένι τῆς Κιγκστώνης, ἐν Ἰρλανδίᾳ, ἐντὸς σαθροῦ πλοίου φυλαττόμενοι αἰχμάλωτοι Γάλλοι ἀπηλευθερώθησαν. Ἅπαντες σχεδὸν, τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπελευθερώσεώς των, διέπλευσαν τὸν πορθμὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Γαλλίαν· ἐκ τῶν ὀλίγων ὅμως οἵτινες δὲν ἔσπευσαν τοσοῦτον νὰ ἐπανίδουν τὴν πατρίδα των, τὸ Δουβλῖνον ἀναπολεῖ τοὺς δοκίμους Κελεστῖνον καὶ Ξαυέριον, δύο ὀρφανὰ τὰ ὁποῖα ἐκ γενετῆς ἀνήκων μᾶλλον εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς τὴν ξηράν· μὴ ἔχοντες δὲ νὰ συλλογισθῶσι μήτε θωπείας μητρικὰς, μήτε τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ χωρίου των, μήτε ἀρραβῶνας ἐμποδισθέντας ἕνεκα τῆς νεοσυλλεξίας, εὗρον ὅτι τὸ Δουβλῖνον ἦτο κατοικήσιμον ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη πόλις, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ διαμείνουν, προσκαίρως τοὐλάχιστον, εἰς τὸ λαμπρὸν καὶ φιλόξενον τοῦτο μέρος.

Ὑπῆρχεν ὅμως καὶ ἀνώτερός τις λόγος, ὅστις τοὺς παρεκίνει νὰ συστήσουν ἐν Δουβλίνῳ σεμνόν τι κατάστημα. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολυχρονίου αἰχμαλωσίας των ἐξήσκουν σημαντικήν τινα ἱκανότητα ἣν εἶχον εἰς τὴν λεπτουργικὴν, καὶ κατεσκεύασαν εἰς χωριστὰ κομμάτια ὁλόκληρον μουσεῖον ἀπόψεων, τὰς ὁποίας ἠδύναντο νὰ βλέπωσιν ἀπὸ τοῦ κατέργου των· βεβαίως δὲ καὶ ἡ τύχη τῆς τοιαύτης θέσεώς των τοὺς συνέδραμε, διότι ἡ ἐργασία τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς φύσεως παρῆξε λαμπρὰς ἀπόψεις μεταξὺ τῆς Κιγστώνης καὶ τοῦ Δουβλίνου, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ὅουθ Ἴλλ.

Οἱ δύω ναῦταί μας ἤλπιζον νὰ προσκτήσουν περιουσίαν δεικνύοντες τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἰρλανδίας, πρὸ πάντων δὲ προκαλοῦντες τὴν ἐθνικὴν μεγαλοδωρίαν Λόρδων τινῶν πλουσίων, οἵτινες ἠδύναντο ν' ἀγωράσωσι τὸ ὡραῖον τοῦτο ἔργον εἰς ὑπέρμετρον τιμήν. Ὁ Κελεστῖνος καὶ Ξαυέριος δὲν εἶχον οὐδ' ἓν σελλίνιον εἰς τὸ βαλάντιόν των, καὶ ὅμως δὲν θὰ ἐπώλουν τὸ ἔργον των οὐδὲ διὰ εἴκοσι χιλιάδας λίρας στερλίνας· ἡ φιλαυτία των ὡς καλλιτεχνῶν ἐξετίμα τὸ κτῆμα των ἄξιον τοῦ τετραπλασίου τοὐλάχιστον τῆς ποσότητος ταύτης.

Ἐνοικίασαν λοιπὸν ἓν δωμάτιον ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Ναοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοιχοκολλήσαντες τὸ ἑξῆς πρόγραμμα.

ΛΑΜΠΡΟΝ ΘΕΑΜΑ.

ἔλθετε νὰ ἴδητε

Ὅλα τὰ θαυμάσια τῆς παραλίας καὶ τῆς πόλεως τοῦ Δουβλίνου, αὐτοῦ τοῦ ἄνθους τῆς γῆς, αὐτοῦ τοῦ Μαργαρίτου τῆς θαλάσσης!

Ἓν σελλίνι ἡ εἴσοδος!

Τὸ πλῆθος ἐν Ἀγγλίᾳ τρέχει πάντοτε εἰς τοιαύτας ἐκθέσεις, διότι ὁ τόπος γέμει ἀνθρώπων οἵτινες προθύμως ἀνταλλάσσουν ἓν σελλήνιον ἀντὶ στιγμιαίας συγκινήσεως· ἡείσπραξις ὅθεν ἦτο πλουσιοπάροχος. Ὁ Κελεστῖνος καὶ Ξαυέριος ὠνειροπώλουν ἄφθονον χρυσὸν, καὶ εἰς διάστημα ὀκτὼ ἡμερῶν εἶχον ἤδη εἰς τοὺς κόλπους των ἑκατὸν λίρας στερλίνας εἰς τραπέζης ψιλὰ χαρτονομίσματα πέντε λιρῶν. Ἐπίστευον ὅτι ἐντὸς ἑνὸς ἔτους θὰ ἐγίνοντο ἑκατομμυριοῦχοι, διότι ἐσκόπευον νὰ περιέλθουν ὅλας τὰς μεγαλας πόλεις τῆς Ἀγγλίας, καὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ Παρίσσια μὲ ταχυδρομικὴν ἅμαξαν καὶ δύω θεράποντας

Τυχαίως ἢ ἐκ φθόνου, κατεστράφησαν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τὰ ὡραῖα ταῦτα σγέδια.

Πυρκαϊὰ κατηνάλωσε τὰ ἔργα τοῦ Κελεστῖνου καὶ Ξαυερίου· παρ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτοὺς προσπαθοῦντας νὰ λυτρώσουν ἀπὸ τὰς φλόγας τὴν, κατὰ δυστυχίαν, πολὺ εὔφλεκτον περιουσίαν των ταύτην. Ἡ συνήθεια τοῦ ἐξασφαλίζειν κατὰ τῆς πυρκαϊᾶς ἦτο, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, σχεδὸν ἄγνωστος εἰς τὸ Δουβλῖνον. ἄλλως τε οἱ δύο ναῦται μας οὐδὲ κἂν ἤθελον σκεφθῆ νὰ λάβουν τοιαύτην προφύλαξιν.

Ἀπώλεσαν λοιπὸν τὰ πάντα, καὶ αὐτὰς τὰς εἰς χαρτονομίσματα ἑκατὸν λίρας, τὰ δὲ βαλάντιά των μόλις περιεῖχον δύο ἢ τρία ἀργυρᾶ νομίσματα, καί τινα χάλκινα δηλ: δεκαπέντε ἡμερῶν ἄρτον.

Ὁ Κίγγ καὶ Κάμβελ συχνὰ παρέστησαν εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας τὸ πρόσωπον τῆς ἀπελπισίας· ἀλλ' ἡ παράστασις τοῦ ἄλγους ὑπὸ τῶν δύο τούτων ὑποκριτῶν ἐφάνη πολὺ ὑποδεεστέρα τῶν σπασμωδικῶν κινήσεων τῶν δύω μας ναυτῶν. Ἅμα μία λέξις ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ νεκρώδη χείλη τοῦ Κελεστίνου, ἐφώναξε

— Ἐχθρὰ τύχη! λοιπὸν ἐκ γενετῆς μᾶς καταδιώκεις! Ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς, (1) εἰς τὸ Ἀβουκίρ, ἐκπυρσοκροτούμεθα εἰς τὸν ἀέρα, μᾶς ψαρεύουν, καὶ μᾶς στέλλουν εἰς τὰ κάτεργα τοῦ Πλυμούθου! πολὺ καλά! ἐκφεύγομεν ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἔπειτα εἰς τὸ Τραφαλγὰρ ἐπὶ τοῦ Ἅδου μᾶς καταβυθίζουν, μᾶς ξαναψκρεύουν, καὶ μᾶς στελλουν εἰς τὴν Κιγστώνην! ἀκόμη καλλίτερα! Κωπηλατοῦμεν δέκα ἔτη ἐπὶ τῶν

(1) Ἀνατολὴ καὶ Ἅδης ὀνόματα πλοίων.

κατέργων, μὲ τὰ δάκτυλά μας, τοὺς ὀδόντας μας καὶ σεσηπότα ἄθλια ξύλα κατασκευάζομεν εἴκοσιν ἀριστοτεχνήματα· αἴ! τὴν φορὰν ταύτην ἐφθάσαμεν τὴν τύχην. Ἀλλ' ἰδού ὁ Ἅδης μᾶς ξερνᾷ ἕνα σπινθῆρα ἐκ τῶν λεβήτων του, καὶ μᾶς καίει ζῶντας! Τί ὀργὴ Θεοῦ!

Ὁμιλῶν οὕτως ὁ Κελεστῖνος διέβαινε τὴν γέφυραν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου· ὑπὸ τοὺς πόδας του ἔδρεμεν ὁ ποταμὸς Λιφφέας, τὸν ὁποῖον ἡ ἀναλυθεῖσα χιὼν ὑπερμέτρως ἐξώγκωσεν. Ὁ ναύτης ἔρριψεν κατὰ κάθετον ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν χρυσωδῶν καὶ ὁρμητικῶν ὑδάτων, συγχρόνως δὲ τὸ αὐτὸ ἀπαίσιον βλέμμα ἔστρεψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ξαυερίου.

— Σ' ἐννοῶ! εἶπεν ὁ Ξαυέριος· ἐπέπρωτο νὰ χαθῶμεν εἰς ποτάμιον ὕδωρ! Ἂς ἐναγκαλισθῶμεν, καὶ ἂς γείνῃ οὕτως.

— Ἀνάθεμά με ἂν δὲν τὸ κάμω, εἶπεν ὁ Κελεστῖνος.

Καὶ ἐπήδησε ἐπὶ τοῦ περιφράγματος τῆς γεφύρας. Ὁ Ξαυέριος τὸν ἐμιμήθη· ἐσταύρωσαν ἀμφότεροι ἰσχυρῶς τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους ὁ εἷς τοῦ ἑτέρου, διὰ νὰ ἐκφράσουν τρόπον τινὰ εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἰσχυρὰν ἀπόφασιν τοῦ ὅτι δὲν ἤθελον μεταχειρισθῆ τὴν αὐτόχρημα λύκου τῆς θαλάσσης ἐπιτηδειότητά των εἰς τὸ καλυμβᾶν, καὶ ἐρρίφθησαν κατὰ κεφαλὴν εἰς τὸν ποταμόν

Ὁ φρικώδης θόρυβος, τὸν ὁποῖον ἡ διπλῆ αὕτη κατάδυσις δύο σωμάτων ἐπροξένησεν ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ ὕπνου διαφόρους κύνας τῆς Νέας Γῆς, οἵτινες πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχον ἀρχίσει τὴν ὑπηρεσίαν των ἐπὶ τῆς γεφύρας. Ὁ Λὸρδ Καλλιγχὰμ, περίφημος φιλάνθρωπος Ἰρλανδὸς, ὑπῆρξεν ὁ θεμελιωτὴς τῆς φρουρᾶς ταύτης τῶν σωτήρων κυνῶν, καὶ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ κύνες οὗτοι ἔκαμον τὸ πρῶτον δοκίμιόν των. Τὰ εὐκίνητα ταῦτα ζῶα ἔφθασαν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ Λιφφέα συγχρόνως μὲ τὸν Κελεστῖνον καὶ Ξαυέριον. Οἱ δύο ναῦται ᾐσθάνθησαν καταλαμβανόμενα τὰ κρασπεδα τῶν ἐνδυμάτων των ἀπὸ ἰσχυροὺς ὀδόντας· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τῆς αὐτοχειρίας των ἦτον ἀμεταθετος, ἐπάλαιον κατὰ τῶν σωτήρων των μὲ ἀπίστευτον ἐνέργειαν. Ἄνθρωποι καὶ κύνες ἀνέδυσαν αἴφνης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, καὶ ὁ ποταμὸς ἄρριζεν ἀπὸ τὰ σπασμωδικὰ κινήματα ποδῶν καὶ βραχιόνων. Ἤδη δύο κύνες μᾶλλον γεγυμνασμένοι τῶν ἄλλων εἰς τὸ σώζειν, καὶ μᾶλλον ἐπιμένοντες ἔμελλον ἴσως νὰ πάθουν ἀναξίως τοῦ ζήλου των, διότι, καταπιόντες βορβορῶδες ὕδωρ, ὅσον ἠδύνατο ὑπὲρ τοὺς δέκα χριστιανοὺς νὰ πνίξῃ, δὲν ἐξέβαλλον πλέον ἐκ τῶν λαρύγγων των εἰμὴ ἐκλειπούσας φωνὰς ὁμοιας ἀγωνιώντων, ὅτε ὁ Κελεστῖνος καὶ ὁ Ξαυέριος, αἰσθανθέντες αἰφνηδίως συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν τούτων ἀγωνιώντων κυνῶν, κολυμβητὶ τοὺς ἔσυρον μεθ' ἑαυτῶν πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ Λιφφέα καὶ τοὺς ἔσωσαν ἀπὸ τὸν θάνατον.

Ἀλλὰ συγχρόνως, χωρὶς νὰ τὸ σκεφθοῦν καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ἐσώθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Τὸ προσελθὸν πλῆθος, μάρτυς τῆς σκηνῆς ταύτης, τοὺς μὲν κύνας ἐθαύμασε, τοὺς δὲ δύο ναύτας ὤχτειρεν. Ὁ σερῖφος Ἐδμὼνδ Τάκερ, γέρων ἑβδομηκοντούτης, ἀπέτεινεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου μικρὸν λογίδριον πρὸς τοὺς σωθέντας νέους, καὶ τοὺς ὡδήγησε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Πατρικίου.

Ὁ Κελεστῖνος καὶ Ξαυέριος ἀπελάμβανον τὴν χάριν δευτέρας ζωῆς· ἀπέθανον ἅπαξ καὶ ἀνεστήθησαν. Οἱ δύο οὗτοι Λάζαροι τοῦ Γαλλικοῦ ναυτικοῦ, ἐξ αἰτίας τῆς ἀποτυχούσης αὐτοχειρίας των, ἐμφανούσης σπανίαν γενναιότητα καὶ ἐνεργητικὸν ὀργανισμὸν, ἀπέκτησαν εἰς Δουβλῖνον, προπάντων μεταξὺ τοῦ λαοῦ, δικαίαν ὑπόληψιν. Ἀλλ' ἡ ἀποκτηθεῖσα αὕτη δόξα εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Λιφφέα ἦτο μολαταῦτα πολὺ ἄγονος δι' αὐτούς· διότι δὲν τοῖς ἀπέδωκεν οὔτε τὰ καταλαμπρὰ λαμπρά των ἀριστοτεχνήματα, οὔτε τὴν ἐκ πολλῶν ἐκθέσεων τούτων προσδοκωμένην μεγάλην κατάστασιν. Ὁ σχέριφφος τοὺς εἶχεν εἴπει. Ἐργασθῆτε, παιδιά μου, κερδίσατε τὸν ἐπιούσιόν σας ἄρτον, καὶ θὰ εὕρετε πάλιν τὴν εὐτυχίαν. Καὶ κατὰ βάθος μὲν ὁ σχέριφος εἶχε δίκαιον, διότι ὁπωσδήποτε εἰς τριάκοντα ἐτῶν ἡλικίαν δύναταί τις νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον του· ἀλλ' ὁ Κελεστῖνος καὶ Ξαυέριος δι' ἐσφαλμένου συλλογισμοῦ ἐτίθεντο ἐκτὸς τοῦ κοινοῦ τούτου καθήκοντος. Ὑπέφερον καὶ εἰργάζοντο ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν δέκα ἐτῶν, ἐξενευρίσθησαν εἰς τὴν ῥαθυμον εὐκινησίαν τοῦ κατέργου, τὰ παραχθέντα διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλου των ἀριστοτεχνήματα δὲν ἔδωκαν οὐδεμίαν ἐνέργειαν εἰς τοὺς μυῶνάς των, ἐξ ἐναντίας, ἡ λεπτὴ αὕτη ἐργασία τοὺς ἐξεθήλυνε καὶ τοὺς κατέστησεν ἀνικάνους εἰς ἀνδρικὰ ἔργα. Ἐκτὸς τούτου, προβαίνοντες ἐξ εἰκασίας πρὸς τὴν πεποίθησιν, κατήντησαν νὰ πιστεύουν ὡς βέβαιον ὅτι ἡ ἀποτέφρωσις τῶν ἔργων των δὲν ἦτο τυχαία, ἀλλ' ἀδίκημα, ἀποτέλεσμα ζηλοτυπίας ἢ ἐκδικήσεως κατὰ τῶν δύο Γάλλων· ὥστε πᾶς διαβάτης ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ὁ πυροπληστὴς ἐχθρός των. Οἱ δύο οὗτοι δυστυχεῖς, ῥίψαντες ἅπαξ τὴν ζωήν των εἰς τὸν πυθμένα τοῦ Λιφφέα, καὶ πιστεύοντες ὅτι οὐδὲν χρέος τοὺς μένει ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ἐκτελέσουν καὶ κἀμμίαν ἀνθρώπινον τιμωρίαν νὰ φοβηθοῦν, συνέλαβον καταχθόνιον σκοπὸν κατὰ τῆς πόλεως τοῦ Δουβλίνου, ἥτις τοὺς ἐδολοφόνησε διὰ τοῦ πυρὸς καὶ διὰ τοῦ ὕδατος.

— Ἄκουσε, Ξαυέριε, ἔλεγεν ὁ Κελεστῖνος· ἤκουσα κατὰ τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν νὰ διηγῶνται ἐπὶ τοῦ πλοίου τὴν ἱστορίαν τοῦ Κ. Ῥοῦ, ἐμπόρου τῆς Μασσαλίας. Ὁ Κ. Ῥοῦ εἶχεν, ὡς ἡμεῖς, παράπονα κατὰ τῶν Ἄγγλων, ἦτο δὲ πλούσιος ἰδιώτης ὅστις ἐδάνειζε χρήματα εἰς Λουδοβῖκον τὸν ΙΣΤ'. δὲν ἐγνώρίζε τὴν περιουσίαν του, ἀλλ' ἠδύνατο κατ' ἐξακολούθησιν ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας νὰ θέσῃ μηδενικὰ μετὰ τὴν μονάδα, καὶ μόλοντοῦτο νὰ μὴ φθάσῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πραγματικοῦ του πλούτου. Εἶχε ὁλόκλον εἴκοσιν ἐμπορικῶν πλοίων, δὲν ἠξεύρω πόσων ἐπιδρομικῶν. Ὁ Κ. Ῥοῦ, βλέπων τὸν Λουδοβῖκον ἀπρακτοῦντα, ἐκήρυξε τὸν πόλεμον, αὐτὸς ὁ Ῥοῦ, κατὰ το ὑβασιλέως τῆς Με-

γάλης Βρετανίας. Ἡ ἀγγέλλουσα τὸν πόλεμον ἐπιστολή του ἤρχιζεν οὕτως.

ΕΓΩ ΡΟΥ Ο Α'. ΓΕΩΡΓΙΩι ΤΩι Γ'.

Τὰ πάντα ἔγειναν κατὰ τοὺς τύπους. Ῥοῦ ὁ Α'. ἤρχισε νὰ προξενῇ μεγάλας ζημίας εἰς τοὺς Ἀγγλους, Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας καὶ ὁ Λοδοβίκος ες'. ἐμεσολάβησαν μεταξὺ τῶν διαμαχομένων δυνάμεων, καὶ ὑπεγράφη εἰρήνη.

— Ἐγνώριζα αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, εἶπεν ὁ Ξανέριος· ἂς ἴδωμεν ποῦ αὕτη θὰ μᾶς φέρῃ.

— Δὲν τὸ ἐννοεῖς φίλε μου;

— Ἐξακολούθει τὴν ὁμιλίαν σου, συνεπαρχιώτα μου.

— Αἴ! τί ἄλλο, παρὰ νὰ μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸν συμπατριώτην μας Ῥοῦ τὸν Α'. Κηρύττομεν τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Δουβλίνου.

— Κηρύττομεν.

— Εἶνε ἀλήθεια ὅτι προηγήθη ἄλλος ἡμῶν· ἀλλ' ἡ θέσις μας εἶναι καλλιτέρα τῆς τοῦ Ῥοῦ. Α'. Ἡμεῖς εἴμεθα εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐχθροῦ.

— Εἰς τὰ σπλάγχνα του.

— Καὶ ἂν ὁ ἐχθρὸς ἀποποιηθῇ τὰς πολεμικάς μας ἀποζημιώσεις, τοὺς ἐκσφενδονίζομεν ὡς μᾶς ἐξεσφενδόνισαν εἰς Ἀλβουκίρ. Τοῦτο εἶνε δίκαιον, Ξανέριε· ἢ ὄχι;

— Κελεστῖνε, χθὲς ὅτε χωρὶς πολλὰ λόγια μοῦ ἀφανέρωσες τὸν σκοπόν σου, ἐξ ἀρχῆς τὸν παραδέχθην.

— Ἀλλὰ θέλω νὰ σοῦ ἀναπτύξω τὸ πρᾶγμα Ξανέριε.

—Ἐγὼ, διὰ νὰ ἐξάξω ἀποτέλεσμά τι, ἰδοὺ ἀνάγω τὸ σχέδιον εἰς τὴν ἁπλουστέραν του ἔκφρασιν. Λέγεις, ἐν πρώτοις, νὰ ἐνοικιάσωμεν ἓν πρῶτον πάτωμα ἐπὶ τῆς Σακεβίλης ὁδοῦ.

— Ναί.

— Καλά. Ἔπειτα νὰ ἐπιβῶμεν ἐπὶ τοῦ κτηρίου Σακεβίλ, καὶ νὰ πολεμήσωμεν κατὰ τοῦ κτηρίου Δουβλῖνον. Θὰ κάμωμεν μίαν ναυμαχίαν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.

— Βέβαια.

— Πότε λοιπὸν θὰ γείνῃ ἡ προκήρυξις τῶν ἐχθοπραξιῶν, Καλεστῖνε;

— Ὅταν ἑτοιμασθοῦν αἱ κανοστοιχίαι μας . . . αὔριον.

— Καλὰ, αὔριον· φλέγομαι ἀπὸ ἐπιθυμίαν νὰ κάμω τὴν φυλακήν μου ἐπὶ τοῦ καταστρώμματος τοῦ Σακεβίλ, ἀγκυροβολημένου μεταξὺ δύο οἰκιῶν. Φοβοῦμαι νὰ μὴ μὲ πιάσῃ ἡ ξηρὰ, διότι ποτὲ δὲν ἐταξείδευσα διὰ ξηρᾶς. Εἶσαι σὺ συνηθισμένος;

— Ξανέριε, ὅταν ἕνας ἀποθάνῃ μίαν φορὰν εἰς τὴν ζωήν του καθὼς ἡμεῖς, συνηθίζει εἰς ὅλα. Ἄκουσε, τὸ σχέδιόν μου τὸ ἐνέκρινες, ἂς τὸ ἀνακεφαλαιώσωμεν ἐν ὀλίγοις.

— Κατωρθώσαμεν διὰ μικρῶν ἀγορῶν ἀπὸ διάφορα ἐργαστήρια τοῦ Δουβλίνου νὰ ἔχωμεν ἓν βαρέλιον ἀγγλικῆς πυρίτιδος, πρώτης ποιότητος· ἰδοὺ ἡ βάσις τῆς ὑποθέσεώς μας.

Ἐνοικιάσαμεν ἓν πρῶτον πάτωμα ἐπὶ τῆς Σακεβίλης ὁδοῦ, ἀναμέσον τῶν γραφείων τοῦ ταχυδρομείου. καὶ τοῦ ὡραίου ἐργοστασίου τοῦ Ῥικάρδου Σχάβ· ἡ θέσις εἶνε ἐξαίρετος, ἔχομεν τὸ κέντρον τῶν πλουσιωτέρων συνοικιῶν τοῦ Δουβλίνου, καὶ δυνάμεθα ὡς ἐκ τούτου νὰ πυροβολήσωμεν ὅλην τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Ἰρλανδίας, ἑκατομμύρια τινα ὑφασμάτων, καὶ ἀνταναχλαστικῶς ὅλην τὴν Σακεβίλην ὁδὸν, κινητὰ καὶ ἀκίνητα.

Τὴν νύκτα τῆς ἐπαύριον τοιχοκολλοῦμεν εἰς τὰς τέσσαρας ἄκρας τοῦ Δουβλίνου προκήρυξιν διαλαμβάνουσαν τὰ ἑξῆς.

Πρὸς τοὺς κατοίκους.

« Οἱ δύο πνιγέντες καὶ σωθέντες ναῦται κηρύττουν τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Δουβλίνου.

» Κατοικοῦν εἰς τὴν ὁδὸν Σακεβίλην ἀριθ. 27 μεταξὺ τοῦ γενικοῦ ταχυδρομείου καὶ τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Ῥικάρδου Σχάβ.

» Εἰς τὸν κοιτῶνά των ἔχουν βαρέλιον διακοσίων λιτρῶν πυρίτιδος, ἑτοίμης νὰ ἐκπυρσοκροτήσῃ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις.

» Α'. Ἂν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀστυνομίας κάμουν τὴν ἐλαχίστην ἀπόπειραν νὰ ἔμβουν εἰς τὸν ἔχοντα τὴν πυρίτιδον κοιτῶνα.

» Β'. Ἂν τις κρατήσῃ τὸν ἕτερον τῶν δύο ναυτῶν, ἐκεῖνον ὅστις θὰ περιδιαβάζῃ τὸ Δουβλῖνον, ἐνῷ ὁ ἄλλος θὰ κρατῇ τὸν ἀπτῆρα ἀναμμένον ἐπὶ τοῦ βαρελίου.

» Γ'. Ἂν δὲν τοῖς φέρουν ὅλα τὰ πρὸς διατροφήν των« καὶ πρὸς διασκέδασίν των ἀναγκαῖα, ὁσάκις ἤθελον τὸ ζητήσει.

« Δ'. Ἂν οἱ γείτονες ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὰς οἰκίας των διὰ νὰ τοὺς ἀπομονώσουν, καὶ οὕτω νὰ τοὺς ἐκφοβίσουν διά τινος ἀστυνομικῆς ἐπιβουλῆς.

» Ε'. Οἱ δύο ναῦται ὑπόσχονται ἐπὶ τῆς τιμῆς των νὰ ὑπερασπίζωνται, δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τὴν πόλιν καὶ τὰς ἰδιοκτησίας τῶν κατοίκων τοῦ Δουβλίνου, ἂν οἱ κάτοικοι τοῦ Δουβλίνου φέρωνται καλῶς πρὸς τοὺς δύο ἐγνωσμένους ἤδη εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἰρλανδίας δυστυχεῖς. Καὶ

» ΣΤ'. Ὁ εἷς τῶν δύο ναυτῶν θὰ περιδιαβάζῃ καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὸ μεσημέριον ἕως εἰς τὰς πέντε. Προσκαλοῦνται ὅθεν οἱ πολῖται ν' ἀγρυπνοῦν ἐπ' αὐτοῦ, διότι, ἂν εἰς τὰς πέντε ὥρας καὶ ἡμίσειαν δὲν ἐπιστρέψῃ, ὁ σύντροφός του ἀφίνει τὸν ἀπτῆρα ἐπὶ τοῦ βαρελίου, καὶ τὸ Σακεβὶλ τυνάσσεται εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἡ *Ἀνατολὴ* εἰς Ἀβουκίρ.

» Ὑπογεγραμμένοι.

» ΚΕΛΕΣΤΙΝΟΣ καὶ ΞΑΥΕΡΙΟΣ. »

Ἅμα διέταξαν τὰ καθ' ἑαυτοὺς καὶ ἀνελογίσθησαν τὰ πάντα ἐμφρόνως, ὁ Ξανέριος ἐξῆλθε περὶ τὸ μεσονύκτιον μετά τινος ἑκατοντάδας ἀντιγράφων τῆς προκηρύξεως ταύτης, καὶ τὰ ἐτοιχοκόλλησε πανταχόσε. Ἀνατέλλοντος δὲ τοῦ ἡλίου, ὁ σχέριφος ἔλαβεν ἐπιστολὴν τῶν δύο φίλων, δι' ἧς ἐπροσκαλεῖτο νὰ ὑπάγῃ τὸ τάχιστον πρὸς αὐτοὺς, διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως τοῦ Δουβλίνου.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Δουβλίνου δὲν εἶχον ἀκόμη ἐξυπνήσει, καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης δὲν ἔλαβον γνῶσιν τῆς προκηρύξεως τῶν δύο ναυτῶν.

Ὁ σχέριφος, εἰδὼς ὅτι οἱ δύο οὗτοι δαιμονισμένοι Γάλλοι ἦσαν ἱκανοὶ πᾶσαν τρέλλαν νὰ πράξουν, ἐλησμόνησε τὴν θέσιν του καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν πρόσκλησιν. Οἱ φίλοι μας τὸν ἐδέχθησαν μετὰ πολλῆς εὐγενείας εἰς τὸν ἔχοντα τὴν πυρίτιδα κοιτῶνα, ὁ δὲ Κελεστῖνος τοῦ προσέφερε κάθισμα καὶ τοῦ εἶπεν.

— Ἀξιότιμε μου φίλε σχέριφ, λάβετε τὸν κόπον ν' ἀναγνώσητε τὸ ἀντίγραφον τοῦτο τῆς προκηρύξεως, τὴν ὁποίαν ἐτοιχοκολλήσαμεν εἰς τὰς τέσσαρας ἄκρας τοῦ Δουβλίνου.

Ὁ σχέριφ παρετήρησε τὸν Κελεστῖνον ἔλαβε τὸν χάρτην, ἔθεσε τὰ ὀμματούαλιά του καὶ ἀνέγνωσεν ἀναπηδῶν ἐπὶ τοῦ καθίσματός του εἰς κάθε ἄρθρον.

— Ἀξιότιμε σχέριφ. ἐξηκολούθησεν ὁ Κελεστῖνος· γνωρίζετε τώρα τὴν μικράν μας ὑπόθεσιν τόσον καλὰ ὡς καὶ ἡμεῖς, δὲν μένει παρὰ νὰ σᾶς δείξωμεν τὸ παλλάδιόν μας· ἴδετε, ἔμπροσθέν σας ἐπὶ τοῦ πατώματος εἶναι μία πυριτιδαποθήκη κατ' οἶκον, ἓν μήκιστον ἡφαίστιον . . . . μὴ φοβῆσθε . . . καὶ μὴ φωνάξετε . . . εἰς τὴν ἐλαχίστην φωνὴν, σχέριφέ μου, πετοῦμεν εἰς τὸν ἀέρα ὑπεράνω τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Ἁγίου Πατρικίου. Παρατηρήσατε τὸν Ξανέριον ὅστις πλησιάζει τὸν ἀπτῆρα καίοντα πάντοτε. Εἶνε, σχέριφέ μου, τὸ πῦρ τῆς ἑστίας, μόνον ὅτι αἱ ἑστιάδες εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἤλλαξαν τὸ φύλλον· τί πειράζει, ἡ ἰδέα πάντοτε δὲν εἶνε ὡραία, σχέριφέ μου; πῶς σᾶς φαίνεται;

Ὁ γέρων ἄρχων, ἀκίνητος ἀπὸ ἔκπληξιν καὶ φόβον, παρετήρει τὸ ἐπὶ τοῦ πατώματος προσκεκολλημένον ὀλέθριον βαρέλιον.

Ὁ Κελεστῖνος ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ φύκταν κόκκων πυρίτιδος καὶ τὴν ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν σχέριφφον.

Ἰδέτε, εἶπεν, εἶναι καλλίστης ποιότητος· κρίνατε ἀπὸ τὸ δεῖγμα τὸ οἰκιακόν μας Βεσούβιον. Λάβετε, σᾶς παρακαλῶ, τὴν πυρίτιδα ταύτην εἰς τὸν οἶκόν σας, φροντίσατε νὰ τὴν ἀναλύσουν οἱ χυμικοί σας, καὶ θέλουν σᾶς εἰπῇ ἂν ἦνε κρομμυόσπορος. Εἶσθε πλέον ἐλεύθερος, κύριε σχέριφφε.

Ὁ γέρων ἐσηκώθη χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ δείξῃ διὰ τῆς φυσιογνωμίας του ἐλάχιστον αἴσθημα, δυνάμενον ν' ἀπαρέσῃ εἰς δύο τρομεροὺς ἐχθροὺς, καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν· διότι ἂν ὡμίλῃ, ὡς τίμιος ἄρχων, ἤθελεν ὑβρίσει τὸ ἔγκλημα τῶν πυροπολικῶν των σκοπῶν. Ὁ Κελεστῖνος καὶ Ξανέριος τὸν ὡδήγησαν μέχρι τῆς κλίμακος, ὁ εἷς παρακινῶν αὐτὸν νὰ λάβῃ μαζῆ του τὸ δεῖγμα τῆς πυρίτιδος, καὶ ὁ ἄλλος παρουσιάζων αὐτῷ τὸν ἀναμμένον ἀπτῆρα, ὡς ὁ σκοπὸς παρουσιάζει τὸ ὅπλον του εἰς τὸν ἀρχηγόν του διαβαίνοντα.

Ὀλίγον ἔπειτα ἠδύνατό τις εὐκόλως νὰ ἴδῃ ὅτι ἡ προκήρυξις παρῆξε τὸ ἀποτέλεσμά της. Περὶξ τοῦ μνημείου τοῦ Νέλσωνος καὶ ἔμπροσθεν τῆς οἰκοδομῆς τῶν ταχυδρομείων, τὸ πλῆθος (καθ' ἑκάστην) συνήρχετο περίεργον κατὰ συστάσεις, καὶ οἱ κλητῆρες ἐπλημμύρουν τὴν Σακεβίλην, ἀλλὰ προσέχοντες νὰ μὴν ἐκφράζῃ τὸ πρόσωπόν των οὐδεμίαν ἐχθροπραξίαν, οὐδεμίαν ἀπειλήν. Ὀλίγον μακρύτερα διέκρινέ τις τὸν σχέριφφον ἱστάμενον μακρὰν βολῆς τῆς ἐκρίξεως· ἐφαίνετο δὲ διὰ τῶν χειρονομιῶν του ὅτι συνεβούλευε τὴν φρόνησιν εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγομένους.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ Κελεστῖνος, μ' ἐνδύματα ναύτου τοῦ κατέργου, καὶ μὲ τὸ Γαλλικὸν ἐθνόσημον ἐπὶ τοῦ πισσωμένου πίλου του, ἐξῆλθε θαρραλέως ἐπὶ τῆς Σακεβίλης ὁδοῦ· ἅμα δ' ἔφθασεν εἰς τὸ μέσον τῆς πλατυτάτης ταύτης ὁδοῦ, ἐστράφη διὰ ν' ἀντιχαιρετηθοῦν μετὰ τοῦ Ξανερίου, ὅστις πρὸς στιγμὴν ἐφάνη εἰς τὸ παράθυρον κρατῶν εἰς τὴν χειρα τὸν ἀναμμένον του ἀπτῆρα.

Ὁ Κελεστῖνος διευθύνθη ἔπειτα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν σχέριφ, καὶ τοῦ εἶπεν·

— Ἡ παράστασις ἤρχισε καὶ ὁδεύει καλά· θὰ ἤμεθα εὐγνώμονες, ἀρκεῖ τὸ Δουβλῖνον νὰ ἦνε φρόνιμον.

— Κύριε, εἶπεν ὁ σχέριφ· ἡ ὑπηρεσία τοῦ ταχυδρομείου ὑποφέρει πολὺ, τὰ ἐργαστήρια τῆς Σακεβὶλ δὲν ἀνοίγουν· ὅλοι ἀνησυχοῦν, ἰδέτε.

— Αἴ! διατί ἀνησυχοῦν, ἀξιότιμε σχέριφ; οἱ σκοποί μας εἶνε καθαροί. Ἔπρεπε ν' ἀνησυχοῦν ὅταν ἡ χεὶρ ἑνὸς ἐγκληματία ἔκτυσε τὸ μουσεῖόν μας καὶ μᾶς κατήντησε πένητας. Σήμερον ἂς κάμῃ τὸ Δουβλῖνον τὸ χρέος του, καὶ ὅλα πηγαίνουν καλά . . . . . Πηγαίνω νὰ διατάξω τὸ πρόγευμά μας εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον τοῦ κόσμου· ἐννοεῖτε δὲ, χωρὶς νὰ τὸ εἴπω, ὅτι εἰς τὸν ἐλάχιστον πόνον τὸν σπλάγχνων μας θὰ σᾶς ἐγκαλέσωμεν ὡς φαρμακευτὰς, καὶ τὸ Σακεβὰλ τινάσσεται εἰς ἑκατὸν χιλιάδας κομμάτια. Τὰ πάντα, καθὼς παρατηρεῖτε κύριε σχέριφ, προεῖδομεν, τὰ πάντα, ὡς καὶ τὴν ἀπόπειραν τῆς φαρμακεύσεως.

— Μὴν ἔχετε ποσῶς φόβον, κύριε . . . . .

— Φόβον! νά τα δά! τὸ Δουβλῖνον πρέπει νὰ τρέμῃ! Φόβον! μὲ περιγελᾶτε . . . . Ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου εἰς τὸ πλοῖον ὁ Ἰνδὸς διάγω τὴν ζωήν μου ἀποθνήσκων· εἶδα, καθὼς βλπω τώρα σᾶς, πέντε ἢ ἓξ φορὰς τὴν κόλασιν.

— Ἀλλὰ, κύριε, ἐπρόσθεσεν ὁ σχέριφ μετὰ γλυκείας καὶ προσπαθούσης νὰ ἐμπνεύσῃ πειθὼ φωνῆς, παραιτηθῆτε ἀπὸ τὴν ἀθέμιτον ταύτην τρέλλαν . . . . ἀπό . . . . .

— Σχέριφ, λέξιν μὴ προσθέσετε, ἢ κάμνω ἓν σημεῖον καὶ πετοῦμεν ὑπεράνω τῶν νεφῶν.

Ἔπειτα ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ περικυκλοῦν πλῆθος ὁ ναύτης ἐπρόσθεσεν.

— Κύριοι σᾶς διατάττω ν' ἀπομακρυνθῆτε, ἔχω ἀνάγκην ἀέρος ἀφῆτέ με μόνον.

Ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τὸ πλῆθος, καθὼς καὶ ὁ Σχέριφ, ἔγειναν ἄφαντοι.

Ὁ Κελεστῖνος ἠσθάνθη δικαίαν ἔπαρσιν βλέπων μὲ πόσην εὐκολίαν εἷς μόνος λόγος του ἔφερε τὴν κατάπληξιν εἰς τὸν λαὸν τοῦ Δουβλίνου· μὲ βῆμα δὲ μεγαλοπρεπὲς διευθύνθη πρὸς τὸ πανδοχεῖον, καὶ μὲ

φωνὴν ναυτικὴν καὶ ἐπαρχιωτικὴν, ἐζήτησε νὰ τοῦ παραθέσουν πρόγευμα.

Ὑπηρέται, ὑπηρέτριαι, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τούτων ὁ πανδοχεὺς, ἔτρεξαν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Κελεστίνου, καὶ ἐκ τῶν καλλίστων οἴνων τοῦ Ὀπόρτου, τοῦ Σερὶ καὶ τοῦ Κλαρέ. Τελειώσας τὸ πρόγευμα του ὁ Κελεστῖνος, ἔκαμεν ἐκ τῶν παρατεθειμένων συλλογὴν εἰς ἄθικτα πινάκια, ἔθεσε ταύτην ἐντὸς κανίστρου, καὶ κράξας τὸν πανδοχέα, τὸν εἶπεν.

— Κύριε ταῦτα εἶνε διὰ τὸν ἀδελφόν μου Ξαυέριον, εἶνε τὸ πρόγευμά του· τώρα, δός ὅλα ὅσα ἐμείναν εἰς αὐτὰς τὰς προσελθούσας πτωχὰς γυναῖκας, αἵτινες ἀπὸ τὰ παράθυρα παρεστέκοντο εἰς τὸ πρόγευμά μου.

Ὁ κύριος τοῦ πανδοχείου προσέκλινε ποιῶν ἐκφραστικώτατον σημεῖον ὑπακοῆς εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ παρισταμένου διὰ τοῦ Γάλλου ναύτου γειτονικοῦ πυριτιδοφόρου βαρελίου.

Ὁ Κελεστῖνος πρὶν ἀνοίξῃ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος των ἔκαμε συμπεφωνημένον τι σημεῖον δι' οὗ ὁ Ξαυέριος ἐπλησίασε τὸν ἀπτήρα του πρὸς τὸ βαρέλιον. Ὁ Κελεστῖνος ἤνοιξεν, ἔκλεισε πάλιν περιστρέψας τρὶς τὴν κλεῖδα, καὶ ἀπέθεσε τὰς προβλέψεις τοῦ προγεύματος ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Δός μου τὴν χεῖρα σου, Ξαυέριε, εἶπε καθεζόμενος, τὰ πάντα ὁδεύουν καλῶς, ἡ μηχανή μας εἶνε ἐντελὴς, καὶ τὸ Δουβλῖνον εἰς τὰς διαταγάς μας.... Τί πρόγευμα κατεβρόχθησα! τί κρασιά!! τί λαμπροὶ ὑπηρέται!!! Προγευμάτισον, προγευμάτισον καὶ σύ, φίλε μου· διέταξα τὸ γεῦμα μας διὰ τὰς ἑπτά.....

— Καὶ ὁ σχέριφφος; ὁ σχέριφφος; εἶπεν ὁ Ξαυέριος διαμελίζων τεμάχιον χοιρομηρίου.

— ὁ Σχέριφφος φοβεῖται, μᾶς γνωρίζει, ὅλον τὸ Δουβλῖνον μᾶς γνωρίζει Ξαυέριε. ἠξεύρουν ὅτι εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν ἀπειλήν μας. Ἡ ἀστυνομία εὑρίσκεται εἰς ἀμηχανίαν· ζητεῖ νὰ εὕρῃ κανένα τρόπον σωρτρίας, καὶ δὲν εὑρίσκει κανένα. Ἐπιστρέφων, ἀπήντησα κυρίόν τινα ὅστις εὐγενῶς μ' ἐπλησίασε καὶ μοῦ εἶπε· Δι' ὄνομα Θεοῦ, γενναιότατε, μὴ λησμονήσατε νὰ ἐμβῆτε εἰς τὸν οἶκον σας εἰς τὰς πέντε — Καὶ τί σὲ μέλλει; τὸν ἠρώτησα. — Εἶμαι ὁ Ῥικάρδος Σχάβ, ὁ γείτων σας, μοῦ ἀπεκρίθη. — Ἄ! καταλαμβάνω· πολὺ καλὰ, κύριε, ἐγὲ ἥσυχος, θὰ ἦμαι φρόνιμος, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη καὶ τὸ Δουβλῖνον νὰ ᾖναι ἐπίσης φρόνιμον.

Ὁ Κύριος Ῥικάρδος μ' ἐγγυήθη διὰ τὴν φρόνησιν τοῦ Δουβλίνου.

— Διάβολε! ἐφώναξεν ὁ Ξαυέριος, ἂν τὸ Δουβλινον εἰς τὸ παραμικρὸν μᾶς ἐνοχλήσῃ, τὸ στέλλομεν νὰ περιδιαβάσῃ τὴν Σελήνην.

— Ὤ! τὸ ἠξεύρουν πολὺ καλά! Μὰ τὴν ἀλήθειαν θέλγομαι διὰ τὴν ζωὴν ἥτις μᾶς ἀνοίγεται· χίλια σχέδια ἔχω κατὰ νοῦν.... καὶ πρῶτον, θὰ ζητήσω εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥικάρδου Σχάβ, τοῦ γείτονός μας.

— Ἄ! Κύριε ἐλέησον! Κελεστῖνε!...

— Συγχρόνως δὲ νυμφεύω καὶ σέ· σοῦ δίδω τὴ θυγατέρα τοῦ κυρίου Γράμες, θελκτικὴν πυρρότριχα μὲ προῖκα δώδεκα χιλιάδας λίρας, ὅ ἐστι, ἑκατὸν χιλιάδας διστηλα!...

— Ἀλλὰ τί μᾶς χρησιμεύει ἡ προίξ, Κελεστῖνε! ἡμεῖς εἴμεθα φαλακισμένοι ἐδῶ ἐφ' ὅρου ζωῆς, πῶς θὰ κάμωμεν χρῆσιν τῆς προικός;

— Αἴ! καὶ ποῖος ἠξεύρει τὸ μέλλον! Πέρνομεν πάντοτε τὴν προῖκα, ἂν μᾶς παρουσιασθῇ. Αὔριον ζητῶ τὴν νέαν Σχὰβ δι' ἐμὲ, καὶ τὴν νέαν Γράμες διὰ σέ....

— Καὶ ἂν μᾶς ἀποποιηθοῦν;...

— Πῦρ.... αὐτὴ εἶνε ἡ ἀπόκρισίς μας εἰς ὅλα... μίαν μόνην φορὰν θὰ ἀναποδογυρισθῶμεν.. .. Αὔριον θὰ διατάξω νὰ ἑτοιμασθοῦν ἀπὸ τὸν πρῶτον θαλαμηστόλον τοῦ Δουβλίνου, δύο νυμφικοὶ θάλαμοι. Θὰ ἔχωμεν δύο μεγαλοπρεπεῖς γάμους...

— Καὶ ποῦ;

— Ποῦ; εἰς τοῦ Γράμες, εἰς λαμπρὰς αἰθούσας.

— Σὺ θὰ περάσῃς πρῶτος, ἐγὼ δεύτερος· διότι ἐννοεῖς ὅτι πρέπει πάντοτε εἷς ἐξ ἡμῶν νὰ φυλάττῃ τοῦτο τὸ βεζούβιον. Προσκαλοῦμεν εἰς τοὺς γάμους ὅλην τὴν ὑψηλὴν τάξιν τοῦ Δουβλίνου, χορεύομεν ἕως τὸ πρωΐ, καταβροχθίζομεν δὶ ἓν συμπόσιον καὶ ἕνα χορὸν, ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα.

— Καὶ ποῖος θὰ τὰ πληρώσῃ;

— Κουτέ! οἱ πενθεροί μας.

— Πάγει καλα, Κελεστῖνε· ἀλλ' ἔπειτα, πῶς ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία θὰ λαβῇ τέλος;

— Ἄ! τὶς οἶδεν, ἴσως θὰ ἐξακολουθῇ πάντοτε καὶ τίς ἀνάγκη νὰ τελειώσῃ; θὰ ἀρχίζῃ ἐκ νέου καθ' ἡμέραν... σκοπεύω μάλιστα νὰ γείνω δήμαρχος τοῦ Δουβλίνου, καὶ σὺ ἔπαρχος τοῦ νομοῦ τῆς Ἰρλανδίας.

Ἀλλ' ἐν τούτοις, πρὶν προβῶμεν εἰς τὰ σχέδια τῆς φιλοδοξίας μας, ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα· τώρα, νυμφευόμεθα, καὶ ὅταν ἀποκτήσωμεν τέκνα, τοῖς δίδομεν μίαν ἐπωφελῆ ἀποκατάστασιν εἰς τὰ τρία βασίλεια.

— Ἡ συνομιλία αὕτη διεκόπη ἀπὸ ταραχώδη κίνησιν τῆς ἀγγλικῆς μουσικῆς ἥτις ἐπλήρει τὴν Σακεβίλην. Ὁ Κελεστῖνος ἤνοιξε καὶ ἔκλεισε μὲ τὰς συνήθεις προφυλάξεις τὴν θύραν, καὶ κατέβη εἰς τὴν ὁδὸν, ὅπου ἀπήντησε τὸν γείτονά του Ῥικάρδον, ὅστις ἐφαίνετο ἀκολουθῶν ὅλα του τὰ κινήματα.

— Τί τρέχει; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ Κελεστῖνος τὸν Κ. Σχάβ.

— Ἡ μουσικὴ διαβαίνει, ἀπεκρίθη μὲ εὐγένειαν ὁ Ῥικάρδος.

— Καὶ ποῦ πηγαίνει αὐτὴ ἡ τρισκατάρατος μουσική;

— Εἰς Τόβν-Ἄλλ.

— Καὶ τί πηγαίνει νὰ κάμῃ εἰς Τόβν-Ἄλλ αὐτὴ ἡ διαβολομουσική;

— Μέλλει νὰ συνοδεύσῃ χορὸν ἐκ τριακοσίων φωνῶν, ψαλλόντων τὸ *Σῶσον θεὲ* καὶ τὴν *Κτῆσιν τοῦ κόσμου* τοῦ Ἄνδελ.

— Κύριε Ῥικάρδε Σχάβ, εἴπατε εἰς αὐτοὺς τοὺς

ἀνθρώπους ὅτι μοὶ ἀρέσκει πολὺ ἡ μουσική, καὶ ὅτι ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τὸ *Σῶσον Θεὲ* καὶ τὴν *Κτῆσιν τοῦ κόσμου* ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου, ἐδῶ, ἀπόψε, πρὶν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

— Γενναιότατε, εἶπεν ὁ Ῥικάρδος, θὰ πασχίσωμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν....

— Πῶς, ἀμφιβάλλετε ἂν θὰ τὸ κατορθώσητε;

— Ὄχι, ὄχι, εἶναι εὐκολώτατον, Νὰ τώρα πηγαίνω νὰ εὕρω τὸν σχέριφφον, μείνατε ἥσυχος, σᾶς τὴν φέρομεν χωρὶς ἄλλο.

Ὁ Κελεστῖνος ἐπέστρεψεν οἴκαδε καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Ξαυέριον τὴν ἐσπερινὴν συμφωνίαν τὴν ὁποίαν διέταξεν εἰς τὸν Ῥικάρδον.

— Ὡραῖος θρίαμβος, τὸν εἶπεν ἐκεῖνος, ἂν θὰ ἔχωμεν αὐτὸ τὸ μουσικὸν στράτευμα.

Καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ παραθυρον νὰ τὸ περιμείνῃ.

Μίαν ὥραν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, εἰς τὸ ἄκρον τῆς Σακεβίλλης διεκρίνετο ἓν εἶδος ἐμπροσθοφυλακῆς, ὁ Κ. Σχὰβ θριαμβεύων. Ὁ στρατὸς τῶν μουσικῶν ὥδευεν ἐπὶ τῆς πλατυτάτης ταύτης ὁδοῦ τῆς οἰκουμένης, καὶ εστρατοπέδευσε κατέναντι τοῦ Γενικοῦ Ταχυδρομείου, ὅπου καθεὶς τῶν μουσικῶν, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἤχησε τὸ ἀγαπητόν του μέλος, μὲ τὴν εὐγενῆ ἐκείνην ἀνεξαρτησίαν ἥτις χαρακτηρίζει τὸν Ἄγγλον καλλιτέχνην, μετὰ ταῦτα τριακόσιοι λάριγκες ἤρχισαν νὰ καταξεσχίζωσιν τὰ λαμπρὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ἄνδελ.

Ὁ Κελεστῖνος ἀπὸ τὸ παράθυρον εὐχαρίστησε τὸν χορὸν καὶ τοὺς μουσικοὺς, καὶ εἰς τὴν βασιλικήν του μεγαλοδωρίαν διέταξε τὸν Γράμες νὰ δροσίσῃ τὸ στράτευμα μὲ Λουξτώνιον ζῦθον.

Ὁ Γράμες προσέκλινεν· ἐν τούτοις εὐκόλως ἠδύτατό τις νὰ διακρίνῃ ὅτι μόλις ἐκράτησεν ἑαυτὸν ἵνα μὴ δείξῃ τὴν δεινήν του ἀπελπισίαν.

Τὴν ὀγδόην τῆς ἑσπέρας, οὔσης τῆς νυκτὸς σκοτεινοτάτης ἕνεκα τῶν συνήθων ὄμβρων τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνοίξεως, ὁ Κελεστῖνος δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἀλλ' ἐντελῶς μεταμορφωμένος, διὰ ν' ἀκούσῃ εἰς τοὺς δημοσίους περιπάτους τὰς ἐπ' αὐτῶν συνομιλίας. Πολὺ πλῆθος ἐπεριδιάβαζεν εἰς τὸ δάσος τοῦ Φοίνικος, μεταξὺ λοιπὸν τούτων εἰσεχώρησεν ὁ ναύτης μας ἀπαρατήρητος, καὶ ἡ περιέργειά του ἱκανοποιήθη, ἐπειδὴ δὲν ὡμίλουν εἰμὴ περὶ τῆς εἰς κατάστασιν πολιορκίας θέσεως τοῦ Δουβλίνου ὑπὸ τῶν δύο Γάλλων ναυτῶν.

Οἱ ἐργάται τοῦ καταστήματος τοῦ Ῥικάρδου Σχάβ, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Γεν Ταχυδρομείου, οἱ συνήθεις συνδαιτυμόνες τοῦ Γράμες, ἐν γένει οἱ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐνδιαφερόμενοι εἰς αὐτὴν τὴν παράδοξον ὑπόθεσιν διεκρίνοντο ἐκ τῆς ὁρμῆς τῶν λόγων των.

— Δὲν εἶναι δίκαιον, ἔλεγέ τις μεταξὺ τοῦ πλήθους, δύο ἢ τρία πλούσια πρόσωπα νὰ πληρώνουν δι' ὅλην τὴν πόλιν. Ἰδοὺ αὐτὴ ἡ φαντασιοκοπία τῆς μουσικῆς ἀφῆρεσε διακοσίας λίρας ἀπὸ τὸ βαλάντιον τοῦ Κ. Γράμες.

Ἄλλαι φωναὶ ἔλεγον:

— Ἂν αὐτὰ τὰ φαντασιοκοπήματα τῶν ναυτῶν παραταθοῦν, ὁ Γράμμες καὶ ὁ Ῥιχάρδος εἰς ὀκτὼ ἡμέρας καταστρέφονται.

— Προφανές.

— Καὶ τί νὰ κάμῃ κἀνείς!

— Ἔγραψαν χθὲς εἰς τὴν κυβέρνησιν.

— Ὡραῖον καταφύγιον! ἡ κυβέρνησις δὲν θὰ κάμῃ τίποτε.

— Θὰ στείλῃ στρατεύματα.

— Αἴ! δὲν τοὺς μέλλει τέσσαρα!

— Τὸ πλέον δυσάρεστον εἶναι ὅτι εἰς τὸ Δουβλῖνον σχηματίζεται καὶ κόμμα ὑπὲρ αὐτῶν τῶν δύο ναυτῶν.

— Κόμμα;

— Ναι, οἱ πτωχοὶ εἶναι μὲ τὸ μέρος των. Τὴν νύκτα ταύτην οἱ μουσικοὶ, μεθυσμένοι ἀπὸ τὸ πόρτερ καὶ τὸν ζύθον, ἐφώναζον· *Ζήτω ὁ Κελεστῖνος*! καὶ ἐπλήρωνεν ὁ Γράμες!..... ὤ! αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαρκέσῃ.

— Ἠκούσατε καὶ τ' ἄλλο; οἱ χορευταὶ συνέθεσαν καὶ ἓν τραγούδιον

Πρὸς πληρώνει; μὴ σὲ μέλλει. Σὲ προσφέρουν; ἐτὸ πίνε.
Σ' τὴν ὑγείαν σου Ξαυέριε! νὰ μᾶς ζήσῃς Κελεστῖνε.

Τὸ πλῆθος διεσκορπίσθη καὶ ὁ Κελεστῖνος στραφεὶς εὑρέθη κατὰ πρόσωπον τοῦ Κ. Ῥιχάρδου.

— Ἄ! σᾶς ἀκολουθῶ αἰωνίως, τοῦ εἶπεν οὗτος, μὲ φωνὴν χαμηλήν.

— Προσέξατε, κύριε Ῥιχάρδε, μὴ παίζετε τὸ πρόσωπον τοῦ φύλακός μου ἀγγέλου, προσέξατε!

— Γενναιότατε, ἐπιστρέψατε, ἐπιστρέψατε· εἶναι ἀργὰ! ὁ φίλος σας δύναται νὰ κάμῃ κἀνὲν κακόν.

— Ἐστὲ ἥσυχος, ὁ φίλος μου ἔχει τὰς ὁδηγίας μου.... Καλὰ ποῦ σᾶς ἤθρα, κύριε Ῥιχάρδε· ἔχω ἀνάγκην νὰ μοὶ δώσητε μίαν συμβουλήν. Λάβετε τὸν βραχίονά μου, καὶ ἂς ὁμιλήσωμεν ὡς καλοὶ γείτονες.

— Γενναιότατε, θὰ ᾖμαι εὐτυχὴς ἂν δυνηθῶ νὰ σᾶς δώσω συμβουλήν.

— Ναί, ὁδεύοντες συμβουλεύσατέ με.... Ἐπεθύμησα νὰ νυμφευθῶ, τί στοχάζεσθε;

— Ἀλλὰ, γενναιότατε, στοχάζομαι....

— Καταλαμβάνετε, κύριε Ῥιχάρδε, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ Ξαυέριος δὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν οὕτως ἀπομεμονομένοι· ἔχομεν χρέη νὰ ἐκπληρώσωμεν.....

— Αἴ, καλά! νομίζω ὅτι ἂν ἔχετε εἰς τὴν καρδίαν σας κανένα νεανικὸν ἔρωτα.....

— Ὄχι, κύριε Ῥιχάρδε, ὄχι· ἐκτὸς τούτου ὅλοι οἱ νεανικοί μας εἶναι μικροῦ λόγου· σήμερον ἔχομεν ἀπαιτήσεις ἀποβλέπομεν εἰς κληρονόμους. Τὸ ὡραῖον φύλον εἰς Δουβλῖνον εἶναι πλῆρες θελγήτρων, καὶ ἐκάμαμεν ἤδη τὴν ἐκλογήν μας.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Κ. Ῥιχάρδος· ἐκάμετε ἐκλογήν;

— Δύο ἐκλογάς..... πιστεύετε ὅτι αἱ οἰκογένειαι θὰ ἐνδόσουν;

— Καὶ διατί ὄχι εἶπεν, ὁ γείτων μὲ τρέμουσαν φωνήν. Δὲν εἶσθε χρήσιμοι νέοι;....

— Αὐτὸ δὰ καὶ ἡμεῖς ἐλέγαμεν....

Ὁ Κ. Ῥιχάρδος ἔπεσεν εἰς βαθεῖαν συλλογήν· σιωπήσας δ' ἐπί τινας στιγμάς, εἶπεν εἰς τὸν Κελεστῖνον.

—Ἀκούσατε γενναιότατε· μοῦ ἐζητήσατε τὴν συμβου-

λήν μου, καὶ ἰδοῦ ὡς φίλος σᾶς τὴν δίδω. Μοῦ τὸ συγχωρεῖτε;

— Λέγετε, γείτων μου.

— Προετοιμάζετε εἰς ἑαυτοὺς ζωὴν κολάσεως, πιστεύσατέ το· τὸ Δουβλῖνον σᾶς χρεωστεῖ ἱκανοποίησιν; σᾶς τὴν δίδει, καὶ τὸ ἐγγυῶμαι ἐγώ. Ἡ ἐξασφαλιστικὴ ἐπιτροπή, ὁ Κ. Γράμες, ὁ διευθηντὴς τῶν ταχυδρομείων καὶ ἐγὼ κάμνωμεν μίαν θυσίαν· σᾶς πλουτίζομεν εἰς τὴν στιγμὴν, καὶ σᾶς στέλλομεν εἰς Γαλλίαν μὲ διακοσίας χιλιάδας φράγκα εἰς τὸ νομισματοφυλάκιόν σας, καὶ μὲ τὴν ἐλευθερίαν σας.

Ὁ Κελεστῖνος ἐσταταμάτησε, καὶ προσήλωσε τὰ ὄμματά του εἰς τὰ τοῦ Κ. Ῥικάρδου.

— Γείτων μου, εἶπε μετὰ μακρὰν σιωπὴν, ἅμα βάλωμεν εἰς τὸ βαλάντιόν μας αὐτὴν τὴν περιουσίαν καὶ σβύσωμεν ὡσὰν ζῶν τὸν ἀπτήρα μας, θὰ μᾶς χρεμάσουν.

— Ὦ! ἐφώναξεν ὁ Ῥικάρδος, μὴ φοβῆσθαι ποσῶς ἑκατὸν πρόκριτοι τοῦ Δουβλίνου, ὁ σχέριφος ἐπὶ κεφαλῆς, κ' ἐγὼ, θὰ ὁμώσωμεν ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς ὅτι κἀνεὶς δὲν θέλει σᾶς ἐκβιάσει, καὶ ὅτι σᾶς συγχωρεῖται νὰ ἐπανίδετε τὸν τόπον σας πλούσιοι καὶ ἐλεύθεροι.

— Τοῦτο ἀπαιτεῖ σκέψιν γείτων μου..... ἀκούσατε, ἰδοὺ ἕνας ἄλλος τρόπος.... δίδεται τὰς διακοσίας χιλιάδας εἰς τὸν φίλον μου Ξουέριον, ἀναχωρεῖ αὐτὸς, κ' ἐγὼ περιμένω εἰς Δουβλῖνον ἕως ὅτου φθασῃ εἰς Γαλλίαν, ἐννοεῖται δ' ὅτι ἕως τότε ἐγὼ δὲν θέλω ἀφήσει τὸ πυριτιδοφόρον βαρέλιον. Τοιουτοτρόπως θὰ καταστήσετε τοὐλάχιστον ἕνα εὐτυχῆ, καὶ δὲν θὰ κρεμασθῇ παρὰ ὁ ἄλλος.

— Δὲν θὰ κρεμασθῇ κἀνείς.

— Δέχεσθαι τὴν πρότασίν μου γείτων;

— Ναί.

— Καὶ ἐγὼ τὴν ἐδικήν σας. Ἐνασχοληθῆτε, σᾶς παρακαλῶ, ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τὸ τάχιστον

— Εἰς τὴν στιγμὴν γενναιότατε· δὲν πειράζει ὅτι εἶναι νύκτα· τὴν αὐγὴν σᾶς περιμένω εἰς τοῦ Κ. Γράμες.

— Ὑγιαίνετε γείτων μου.

— Καλὴν νύκτα γενναιότατε· θὰ μ' ἐπανίδετε πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου.

Ὁ Κελεστῖνος ἔτρεξε πάραυτα εἰς τὰς ἀγγάλας τοῦ φίλου του, τοῦ ἐδιηγήθη τὴν συναντησιν τοῦ γείτονος, καὶ πλήρεις χαρᾶς ἀμφότεροι ἐπηδοῦσαν περὶ τὸ ἡφαίστιόν των

Τὴν αὐγὴν οἱ ἑκατὸν πρόκριτοι, αἱ διακόσιαι χιλιάδες φράγκων, ὁ σχέριφφος καὶ ἡ Ἁγία Γραφὴ ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κελεστίνου. Ὁ Ξαυέριος κατέβη· ἤκουσε τὸν ὅρκον, ἔλαβε τὰς διακοσίας χιλιάδας εἰς χαρτονομίσματα, καὶ ἀνεχώρησε διὰ Κιγστώνης ἐπὶ τῆς ταχυδρομικῆς ἁμάξης τοῦ Κ. Ῥιχάρδου.

Ὁ Κελεστῖνος ἐφύλαττε τὸ ἡφαίστιον.

Ὁ Ξαυέριος φθάσας εἰς Καλαί ἔγραψε πρὸς τὸν φίλον του, λέγων αὐτῷ ὅτι τὸν ἐπερίμενε, μὲ τὸν ὀφθαλμὸν προσηλωμένον ἐπὶ τῆς Μάγχης. Ὁ Κελεστῖνος τότε μὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ξαυέριου εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ τὸν ἀπτήρα ἐσβεσμένον εἰς τὴν ἄλλην ἐξῆλθε θαραλαίως. Ὁ λαὸς τὸν συνώδευσεν ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Κιγκστώνην ὁδοῦ μετὰ μυριάκις ἐπαναλαμβανουένων φωνῶν, « *Ζήτω ὁ Κελεστῖνος* !

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Κελεστῖνος καὶ ὁ Ξαυέριος ζῶσιν εἰς τὸ εὐφρρώτερον μέρος τῆς ἐπαρχίας Ῥόνου-Στόμια· εἶναι μέλη τῆς γεωπονικῆς ἑταιρίας καὶ οἱ πρῶτοι ἀγρονόμοι τῆς μεσημβρίας. Ὁ Κελεστῖνος ἐφεῦρε μηχανικόν τι σπερμοφόρον καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ἔκθεσιν ἠξιώθη χρυσοῦ νομισματοσήμου.

Ὑπὸ MERY. *Μετάφρ. Γ. Ι.*

Ο ΓΙΓΑΣ ΕΛΕΣΓΓΥΙ,

Ο ΠΡΙΓΓΙΨ, ΚΑΙ Η ΠΡΙΓΓΙΠΕΣΣΑ ΚΟΛΙΒΡΙ.

Ἡ φήμη τοῦ Ἐλεσγγυὶ γίγαντος ἐκ Τολόσης (τῆς Ἱσπανικῆς Ναβάῤῥας) μεγεθύνεται ὁσημέραι ἀφ' ἧς ἐπεφάνη πρῶτον ἐν τῷ καφφενείῳ Μυλούση τῶν Παρισίων, καὶ καθίσταται περιεργότερος ἐκ τῆς προσεγγίσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν *Πρίγγιπα* καὶ τὴν *πριγγιπέσσαν* Κολίβρι, τοὺς δύο νάνους, τοὺς οἰκοῦντας παρὰ τῇ ὁδῷ Ῥισχελιέως ἐγγυτάτω τοῦ φοβεροῦ αὐτῶν ἀντιπάλου.

Ὁ Ἐλεσγγυὶ εἶν' ἀληθῶς γίγας ἐκ τῶν ὅσοι ἐφάνησαν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ τῶν πρὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐὰν ὑπῆρχον ἐπίσης γίγαντες καὶ προγενέστερον, διότι ὁ Κ. Ἰσίδωρος Γοδόφφρυς Σαιντιλαίρ, ἀπέδειξεν ὅτι ἐγένοντο τοιοῦτοι, ἀλλὰ κατ' ἐξαίρεσιν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ κανόνα· καὶ γινώσκομεν οἱ πολλοὶ ὅτι τὸ περίπυστον ὀστεῦν τοῦ γίγαντος περὶ οὗ τοσοῦτος ἐγένετο λόγος πρό τινων ἐτῶν, καὶ ἐφ' οὗ ὠκοδόμησαν τὴν σειρὰν τῶν γιγαντιαίων φυλλῶν, εὑρέθη μετὰ ὥριμον ἔρευναν, ὅτι ἦν ἁπλοῦν ὀστοῦν καμηλοπαρδάλεως. Πῶς δὲ κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ὁ βασιλεὺς τῶν Κίμβρων Τετοόβοχος, ἔχων ὕψος 30 ποδῶν, μετεβλήθη εἰς ἐλέφαντα ἐξορυχθέντα τοῦ Δελφινίου! πῶς ἄλλοτε τὸ στῆθος κολοσσοῦ φοβερωτέρου ἢ ὁ Κίμβρος μετεμορφώθη ἐπιστημονικῶς εἰς ὄστρακον χελώνης! Ἐκ τούτων λοιπὸν ἐσυμπέρανεν ὁ Κ. Γοδόφφρυς ὅτι ἐξέλαβον ὡς φυλὰς γιγάντων, φυλὰς μεγάλων ζώων μᾶλλον ἢ ἧττον παραπλησίων πρὸς τὸν ρουσικὸν ἄνθρωπον, ὡς ζῶα τινα τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Τούτων τεθέντων, ἴδωμεν τὰς πρὸ τοῦ Ἐλεσγγυὶ ἐξαιρέσεις. Καὶ πρῶτον μὲν ὁ Πλίνιος ἀναφέρει περὶ τριῶν γιγάντων ἀχθέντων εἰς Ῥώμην ὑψηλῶν ὀκτὼ μέχρις ἐννέα καὶ ἡμίσεως ποδῶν· ὁ δὲ Γολιὰθ κατὰ τὴν Ἰ. Γραφὴν εἶχεν ἓξ πήχεις (χειρὸς) καὶ μίαν σπιθαμὴν, τουτέστι σχεδὸν ἐννέα πόδας. Καὶ περὶ τὸν 16ον αἰῶνα γίγας τοιοῦτος ἐπεφάνη εἰς Ῥουένην. Εἷς δὲ σωματοφύλαξ Βιλχέλμου τοῦ Α'. βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἦν ὑψηλὸς ὀκτὼ καὶ ἡμισυ πόδας, καὶ ὁ Ὑφφενβὰχ παρετήρησε σκελετὸν νεάνιδο τῶν αὐτῶν διαστάσεων. Τέλος ἡ ἐπιστήμη ἀνεγνώρισε γίγαντας ἀτομικοὺς καθ' ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη χωρὶς ὅμως ποτὲ ν' ἀνακαλύψῃ οὐδαμοῦ γῆς μίαν μόνην εἰκογένειαν ἀνθρώπων εἴδους τοιούτου, καθότι ἡ μοναδικότης τοῦ ἀναστήματος δὲν ἐκτείνεται ποτὲ εἰς δεύτερον πρόσωπον, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ὑψηλοὶ ὁμοιάζουσι κατὰ τοῦτο τοὺς μεγάλους ἄνδρας, δὲν καταλίπουσι τοιοῦτέστιν υἱοὺς ἀξίους αὐτῶν, συχνότερον, τοὐναντίον δὲν διαδέχονται παρ' οὐδενός.

Ἀλλὰ πρὸς τούτοις ὅσῳ σπανιώτερον φαίνονται οἱ γίγαντες, τόσῳ μᾶλλον ἐκπλήττουσι, διὰ τοῦτο εὐδοκήμησεν ὁ Ἐλεσγγυὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν κέπφων (χάχας) φέρ' εἰπεῖν, διότι ἔχει αὐτὸς ὕψος περὶ τοὺς 7 1)2 πόδ. ἡ δὲ τῶν μελῶν του ἀναλογία εἶναι ἐντελὴς καὶ ἴσως θὰ γενῇ ὑψηλότερος, καθόσον μόλις εἶναι εἰκοσαετής· ὅλοι δὲ οἱ ἄνθρωποι τοῦ κοινοῦ ἀναστήματος φαίνονται τωόντι νάνοι ἱστάμενοι παρ' αὐτῷ· καὶ διὰ νὰ μετρήσῃ τὴν ἔκτασίν του κατὰ τῶν χειρῶν τὴν ὁριζόντειον τάσιν, ὁ συνήθης ἀνὴρ πρέπει νὰ προσθέσῃ τὴν ῥάβδον του εἰς τὸ ἄκρον τῶν τεταμμένων αὐτοῦ βραχιόνων. Τρώγει δὲ ὅσον τρεῖς καὶ πίνει ὅσον τέσσαρες· φέρει τὸν ἱματισμὸν τοῦ τόπου του, κατά τι ὅμως ἐπὶ τὸ μυθιστορικώτερον· καπνίζει ἀδιαλήπτως ἀπὸ μικροῦ σιγάρου, καὶ φαίνεται πολὺ ἀποφασιστικοῦ χαρακτῆρος, μάλιστα δὲ καὶ θρασέως· ἡ δὲ κατάπληξις ἣν ἐπιφέρει ὅπου ἂν ἐπιφανῇ εἶναι ἀληθῶς τρομερά.

Ἀλλὰ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅ,τι ἀνωτέρω εἴπομεν, ἐγεννήθη αὐτὸς ἀπὸ μητρὸς λίαν μικρᾶς καὶ πατρὸς μετριωτάτου ἀναστήματος· ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔχει ἁπλῶς ἓξ πόδας· καὶ ἂν ποτὲ γεννήσῃ τέκνα θὰ ἦναι αὐτὰ ὡς οἱ δρομεῖς (gamins) τῶν Παρισίων.

Ἐπὶ μᾶλλον ὅμως καθίσταται περίεργος ὅταν συναντᾶται εἰς τὸν *Χειμιρινὸν Κῆπον* μετὰ τοῦ *πρίγκιπος* καὶ τῆς *πριγκιπέσσης* Κολίβρι, διότι κρατεῖ αὐτοὺς εἰς ἑκατέραν τῶν παλαμῶν του, ὡς ὁ Γύλλιβερ θὰ ἐκράτει δύο τέκνα τῆς Λιλλιπούτης.

Ὁ Πρίγκιψ καὶ ἡ πριγκίπισσα Κολίβρι εἶναι, ὡς λέγεται, ἀδελφοί, καὶ βεβαιοῦσιν οἱ πολλοὶ ὅτι ὑπερέβησαν τὰ εἴκοσιν ἔτη· ἀναμφισβητήτως δὲ εἰσὶ σμικρότεροι ἔτι τοῦ Τὸμ-Πούς, σχεδὸν.... ἡμίσεως μέτρου! ὁ πρίγγιψ οἰκειοποιεῖται τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ φέρει διαδοχικῶς τὸν ἱματισμὸν διαφόρων μεγάλων ἀνδρῶν, μάλιστα δὲ τὸν τοῦ Ναπολέοντος· ἀλλ' ἀγνοεῖ βεβαίως ὅτι ὁ Ναπολέων ἠσθάνετο φρίκην πρὸς τοὺς νάνους, καὶ ὅταν ἡ βασίλισσα Ὀρτενσία τῷ παρέστησεν τοιοῦτον, διέταξε νὰ τὸν ἀποπέμψωσιν ἀμέσως.

Πρὸς δέ, ὁ Τὸμ Πούς ἔψαλλε μόνον ἓν ἄσμα καὶ ἠγκαλίζετο τὰς κυρίας, ἀλλ' ὁ πρίγγιψ καὶ ἡ πριγκίπισσα Κολίβρι ἔχουσι ποικιλώτερα πλεονεκτήματα, διότι ἱππεύουσι, χορεύουν *μενουέτον*, *γαβόταν καὶ πόλκαν*, πυροβολοῦν, διαξιφίζονται κ. τ. λ.

Ὅταν δὲ ταλαντεύωνται ἐντὸς τῶν παλαμῶν τοῦ γίγαντος τῆς Τολόσης ἔχει τι φοβερόν ἡ τύχη των πρὸς τοὺς βλέποντας, ἀλλ' οὐδὲν κινδυνεύουσι, διότι οἱ γίγαντες οὔτε κακοὶ εἶναι, οὔτε μάλιστα ἰσχυροὶ τόσον ὅσον ἐπιδείκνυσιν αὐτοὺς τὸ σῶμα, καὶ καθίστανται ἁπλοῦν μορμολύκειον διὰ τοὺς φοβουμένους τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα, ἐπειδὴ ἡ φύσις ἐκνευροῦται διανέμουσα τὴν ἰσχὺν αὐτῆς εἰς μέλη ὑπερμέτρως ἀνεπτυγμένα· ἡ δὲ ἀληθὴς ἐνεργητικότης πηγάζει ἀπὸ τῆς συγκεντρώσεως καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ εὔρους, καὶ ὁ νόμος οὗτος ἐκτείνεται μέχρι τοῦ νοεροῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου· διότι παρετηρήθη πρὸ αἰώνων ὅτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες εἶναι συνήθως σμικροὶ ἢ μέτριοι.

Οὐδεὶς δ' ἀμφιβάλλει ὅτι θριαμβεύων κατὰ τοῦ Γολιὰθ, ὁ Δαβὶδ ἐπεδείξατο ἠθικὸν μᾶλλον θράσος ἢ φυσικὴν ἰσχὺν, διότι κατέβαλε τὸν γίγαντα δι' ἑνὸς μόνον χαλίκος, καὶ ἡ δόξα τοῦ προφητάνακτος συνίσταται εἰς τὸ ὅτι κατεφρόνησε τὸν τρόμον, ὃν ὁ Γολιὰθ ἐνέσπειρεν εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Ἀλλ' ἰδοὺ παράδειγμα ἀρεστῶς ἁρμόζον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀναφερόμενον δὲ ὑπὸ μάρτυρος αὐτόπτου τοῦ Γύη Πατίνου. Κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἐν Βιέννῃ εἶχον συναγελάσει γίγαντας καὶ νάνους πρὸς τερπωλὴν τῆς αὐλῆς καὶ τῶν πριγγίπων, ὡς περισπῶσι σήμερον τοὺς ἐξάρχους κέπφους τῶν Παρισίων. Ἐδίστασαν δὲ πρῶτον νὰ τοὺς ἀφήσωσιν ἐν κοινωνίᾳ φοβούμενοι μὴ οἱ Γύλλιβερ, καταθραύσωσιν τοὺς Λιλλιπουτίους· ἀλλ' ἀμέσως παρετηρήθη ἡ ἀνανδρία τῶν μὲν καὶ ἡ ἀπτοησία τῶν δὲ... ὥστε τοὺς ἐνέκλεισαν εἰς τὸ αὐτὸ κατάστημα. Τί δὲ μαντεύετε ὅτι ἐπῆλθε; οἱ νάνοι θρασυνθέντες κατέβαλον τοὺς γίγαντας, ἐκάκωσαν αὐτοὺς, τοὺς ἐθυσίασαν, καὶ ἐδέησε νὰ τοὺς χωρήσωσι πρὸς σωτηρίαν τῶν γιγάντων αὐτῶν! ἄρα.... ἀληθὴς ἡ ἱστορία τοῦ λέοντος καὶ τοῦ κώνωπος.

Τὸ δὲ τύχημα τοῦ Στρατάρχου τῆς Σαξωνίας καὶ τοῦ σιδηρουργοῦ ἀποδεικνύει καλήτερον ὅτι ἡ ἀληθὴς ἰσχὺς δὲν εἶναι προνόμιον τῶν κολοσσῶν· ὁ ἐνδοξότερος λοιπὸν πολεμιστὴς τοῦ 18 αἰῶνος εἶχεν ὡραῖον ἀνάστημα, οὐδὲν δὲ γιγαντῶδες· ἐπιστεύετο δὲ ὡς ὁ ἰσχυρότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, καὶ τῷ ὄντι δὲν εἶχεν εὑρῇ εἰσέτι τὸν *αὐθέντην του*, ὅτε ἡμέραν τινα ἐσταθη πρὸ τοῦ καταστήματος χαλκέως ὅπως πεταλώσῃ τὸν ἵππον του. Ὁ χαλκεὺς δ' οὗτος ἂν καὶ πολὺ σμικρότετος τοῦ Στρατάρχου εἶχεν Ἡρόκλειον φήμην. Ὁ Στρατάρχης ἀγαπῶν νὰ δίδῃ μαθήματα, λαμβάνει τὸν ἀξιόλογον σίδηραν ἓν ἐπρόκειτο νὰ προσηλώσωσιν εἰς τὴν ὁπλὴν τοῦ ἵππου του, ἀποφαίνεται ὅτι εἶναι κακὸς καὶ τὸν θλᾷ διὰ τῶν δακτύλων· ὁ χαλκεὺς τὸν θεωρεῖ ὀργίλως μὲν ἀλλὰ καὶ μετὰ θαυμασμοῦ, εἶτα ὑπομένων τὴν ἀπώλειαν τοῦ σιδήρου του ἐφαρμόζει ἄλλον εἰς τὸ ζῶον, ἀφοῦ δὲ ἡ ἐργασία ἐπεραιώθη ὁ μὲν κόμης ἐπέβη τοῦ ἵππου δεὺς τῷ χαλκεῖ τάλληρον καθόλου κεκοσμημένον, ὁ δὲ χαλκεὺς ἐπιλέγων,

— Τὸ τάλληρόν σας εἶναι καθὼς τὸ σίδηρόν μου, τίποτε δὲν ἀξίζει.

Καὶ συσφίγγων αὐτὸ μεταξὺ τεσσάρων δακτύλων τὸ ἔθρυσεν εἰς δύο.

Ὁ Στρατάρχης, τότε ὤφειλε νὰ θαυμάσῃ διότι ἡττήθη παρὰ χαλκέως· καὶ φιλοφρονησάμενος αὐτὸν τῷ ἐδώρησε νόμισμα χρυσοῦν (ὅπερ βεβαίως ὁ χαλκεὺς δὲν ἐδοκίμασε νὰ θραύσῃ.) Δότε τώρα εἰς τοὺς γίγαντας πέταλα ἵππων νὰ θραύσωσιν ἢ τάλληρα· θὰ τὰ παραπέμψουν εἰς τοὺς ἀγοραίους Ἡρακλεῖς, οἵτινες οὐδὲν ἧττον εἰσὶν οἱ γίγαντες.

Καὶ ὁ Ἐλεσγγυὶ δὲν φαίνεται καθόλου ἰσχυρώτερος τῶν πρὸ αὐτοῦ· καὶ ἀνὴρ βραχὺς; ἀλλὰ πλάτων (εὐρύωμος), ὅστις θεωρεῖ αὐτὸν μετὰ τρόμου, θὰ τον ἀνατρέπῃ διὰ πυγμῆς, ἐὰν συνεπλέκοντο. Τῷ προλέγομεν δὲ τὴν τύχην ἑνὸς τῶν τελευταίων κολοσσῶν τῶν διαπρεψάντων ἐν Παρισίοις, οὗτινος ἡ εἰκὼν ἀνευρέθη μεταξὺ ἀρχαίων εἰκονογραφιῶν· συνεταῖρον εἶχεν αὐτὸς παίκτην ἅρπας λειπόσαρκον, φέροντα τὸ ὄργανόν του ἐπ' ὤμων· βλέπων δ' αὐτοὺς τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ἐνόμιζέ τις ὅτι τὸ τέρας θὰ κατεβρόχθιζε διὰ μιᾶς τὸν μουσουργόν· ἀλλ' ὁποία ἡ ἔκπληξις τοῦ κεινοῦ ὅτε ἡμέραν τινα ἐφάνησαν ἐρίζοντες, συμπλεκόμενοι, καὶ ὁ ἰσχνὸς ἁρπιστὴς καταπατῶν τὸν κύριόν του, τῷ ἐπέφερε, ἀγοραίως πως, γρονθοκοπήματα τόσῳ βίαια, ὥστε ὁ γίγας ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἔλεος! ὁ γίγας αὐτός, ὃν ἐνθυμοῦνται εἰσέτι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀπέθανεν ἐξ ἀδυναμίας καὶ πάχους ἀναλυθέντος . . .

Διὰ δὲ τὸν Ἐλεσγγυὶ σωματωθέντα μηχανικῶς ὡς τὰ φυτὰ εἰς τὰς ψυχρὰς χώρας, ἓν μόνον μέσον ὑπάρχει ἀποφυγῆς τοῦ λυπηροῦ αὐτοῦ τέλους, τὸ νὰ γενῇ δηλαδὴ ἀρχιτυμπανιστής· καὶ τοῦτο εἶναι συμβουλὴ εἰλικρινής.

(Μετάφρ. Ι. Ε. Γ.)

ΣΠΥΡΙΔΙΩΝ.

Ἐκτὸς τοῦ Μάρκου Βότζαρη, τοῦ Τσαμαδοῦ, τοῦ Κανάρη, τοῦ Μιαούλη, τοῦ Πετρόμπεη, τοῦ Καραΐσκου, τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Κωλέττου, ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς παρῆξεν ἕνα γελοῖον ἥρωα, ἕνα παράφρονα ἐπαίτην, ὅστις συνηγωνίσθη μετ' αὐτῶν, ὡς ἔλεγεν, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τῶν Τούρκων. Ἡ ἐρραχωμένη αὕτη ἐνδοξότης, εἶναι ὁ Σπυριδιών, ἐντελῶς ἄγνωστος, ἀλλὰ κοινότατος ἐν τῇ Ἑλλάδι, ὡς ἅπαντες οἱ ἔνδοξοι ἄνδρες, περὶ οὗ μέλω νὰ εἴπω ὀλίγα τινα.

Ὁ Σπυριδιὼν εἶναι παράδοξον μῖγμα φρονήσεως καὶ ἀφροσύνης, καὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις εἶδε τοὺς ἀνησύχους, βλοσυροὺς, εἰρωνικοὺς καὶ ἀκτινοβολοῦντας μικρούς του ὀφθαλμοὺς καὶ ἤκουε τοὺς σχολαστικοὺς καὶ πικροὺς ἀλληγορικοὺς καὶ σαρκαστικοὺς λόγους του, εἶναι δύσκολον ἀληθῶς εἰπεῖν νὰ κρίνῃ ἂν εἶχε περισσοτέραν φρόνησιν ἢ ἀφροσύνην.

Κατὰ πρῶτον ἤθελε τὸν ἐκλάβει ὡς ἕνα τῶν ἀγυρτῶν τῆς κατωτέρας τάξεως, προσπαθοῦντα νὰ κερδοσκοπῇ διὰ τῆς ἀγυρτείας ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς· ἀλλ' ἅμα παρετήρει αὐτὸν ἀγαπῶντα τὴν πενίαν, ὡς ζωγράφος ἢ μουσικὸς ὅστις ἀγαπᾷ τὸ ἐπάγγελμά του καὶ παραχωροῦντα εἰς τοὺς ἄλλους τὸ δὶ αὐτὸ διδόμενον ἀργύριον καὶ ἐνίοτε ὑπερόπτως ἀπαιτοῦντα, ἤθελε καταπλαγῇ καὶ ἤθελε τὸν κατατάξει ἀκουσίως μεταξὺ τῶν ἀκατανοήτων ἐκείνων ὄντων ἅτινα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, φέρονται οὕτῳ ὡς οἱ κομῆται ἐν τῷ στερεώματι.

Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ὁ Σπυριδιὼν ἠκολούθει τοὺς στρατοὺς καὶ ἐνεψύχωνε τὰ παληκάρια, ὁτὲ μὲν διὰ τῆς ἀσυναρτήτου ἀλλὰ πλήρους εὐγλωττίας τῶν μαρτυριῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ὁτὲ δὲ διὰ τῆς ὁμοιοκαταλήκτου ποιήσεώς του. Πολλοὶ χωρικοὶ ἔλαβον τὰ ὅπλα εἰς τὴν φωνήν του· καὶ ὅτε, ἧσσον τοῦ Τυρταίου εὐτυχῆς, ὁ Σπυριδιὼν ἐπετύγχανε χωρικοὺς τινὰς ἀναισθήτους εἰς τοὺς διθυράμβους του, ἐπικαλούμενος ἀντὶ τῆς λύρας τὴν ῥάβδον, ἐτελείωνεν ἐπὶ τῆς ῥάχεως τὸ ἀκαταμάχητον αὐτοσχεδίασμα, τὸ ὁποῖον τοὺς παρώτρυνεν εἰς τὴν μάχην.

Ἀλλ' ἂν ἐν τῷ μέσῳ τῶν μικρῶν ἐφαίνετο τραχὺς, ὁ Σπυριδιὼν δὲν ἔχανε τὴν γενναιότητά του ἐνώπιον τῶν μεγάλων καὶ οἱ μανιώδεις λόγοι του ὑπενθύμισαν περισσότερον τὸν νικητὴν ἀρχηγὸν κρατοῦντα ἀκόμη εἰς τὴν χεῖρα τὴν καθημαγμένην μάχαιραν, δ' ἧς ὁ θεὸς ἔκαμε νὰ θριαμβεύσῃ ὄχι προσωπικὸν συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἔθνους, τὸ τοῦ χριστιανισμοῦ αὐτοῦ. Ὅταν τὸ ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως ἐξετελέσθη, καί τοι θιασώτης τῶν Ῥώσσων διὰ τῆς θρησκευτικῆς σχέσεως, καί, ὥσπερ διϊσχυρίζετο, συγγενὴς πλησιέστατος τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, ὅστις τὸν μετεχειρίζετο μὲ τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν ὡς βασιλέα, ὡς ἐβεβαίου, ἔκαμε πρὸς τὸν Καποδίστρια, ὃν ὑπερηγάπα, τοσαύτας νουθεσίας, ὥστε ὁ τελευταῖος οὕτως τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς τοὺς Κορφοὺς, τὴν πατρίδα του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καποδιστρίου, ὁ Σπυριδὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πάντοτε πατριώτης, πάντοτε ἐπιπληκτικὸς, πάντοτε παράφρων. Ἀπὸ τοῦδε εἰς τὰς Ἀθήνας, ὡς καὶ πρώτερον ἐν τῇ Αἰγίνῃ καὶ τῇ Ναυπλίᾳ, διῆγε βίον ἀλήμονα, μεμφόμενος τὴν κακίαν, ἀνακηρύττων τοὺς φιλοσόφους τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοὺς πατέρας τῆς ἐκκλησίας, μισῶν τοὺς ξένους δεσπότας, οἵτινες ἦσαν τότε Γερμανοὶ ἢ Τοῦρκοι, οὓς ἐκατηγόρει ὡς πλουτοῦντας ἀπὸ τῶν χρημάτων τῆς ἀτυχοῦς Ἑλλάδος, περιπλανόμενος ἀπὸ καφφενείου εἰς καφφενεῖον μὲ τὸν μαῦρον πῖλον του, περιέχοντα δέσμην ἐρυθρῶν πτερῶν, μὲ τὸ πλατὺ ἐπανωφόριόν του ἐκ διαφόρων χρωμάτων συγκείμενον, μὲ ὑπερμέγεθες ξύλινον ξίφος εἰς τὴν ζώνην του καπνίζων σιγάρα μέγιστα τὰ ὁποῖα ἐπλήρει καθ' ὁδὸν μὲ καπνὸν νεωστὶ ἀλλαχόθεν φερθέντα, ἀθροίζων τοὺς διαβάτας περὶ αὐτοῦ καὶ ἐρεθίζων τὸν φανατισμόν των καὶ κάμων αὐτοὺς νὰ γελῶσι διὰ τῆς ἀλλοκότου ἐνδυμασίας του, τῆς γλώσσης του, τῶν

τρόπων του· καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἤρχιζε νὰ τοῖς διηγηθῇ διαφέρουσάν τινὰ ἱστορίαν· ἀλλ' ἀφοῦ οὗτοι συνειχοντο, παύων αἴφνης τὴν ἱστορίαν, τοὺς ἠρώτα διὰ τί μένουσιν εὐήθεις καὶ κεχηνότες, ἐνῷ οἱ κλέπται ἐγύμνωναν τὰς οἰκίας των. Τότε, ὡς εἰ τὸ αἴνιγμα δὲν ἐγένετο καταληπτὸν εἰς τὸ πλῆθος, ὁ κάλλιστα ἐγνώριζε τοὺς ἅρπαγας, οὓς ὑπαινίττετο ὁ Σπυριδίων, κατὰ μεγάλην δυστυχίαν ἐκείνων οἵτινες ἤθελον χάσει τόσον χρόνον περιμένοντες τὴν ἐπάνοδον τῆς θελγούσης φαντασίας του καὶ τὸ τέλος τῆς διακοπείσης διηγήσεως, ἐσιώπα ἢ ἐκοιμᾶτο. — Δὲν ὑπῆρξεν αἰσχρὸς ἀστεϊσμὸς, τὸν ὁποῖον ὁ Σπυριδίων δὲν ἄφησε διὰ νὰ ἐμπαίξῃ τοὺς Βαυαρούς. Ἡμέραν τινὰ ὑπῆγεν εἰς ὀψοπωλεῖον, ἔνθα ἐσύχναζον στρατιῶται πάμπολλοι, καὶ διέταξε νὰ ἑτοιμασθῇ γεῦμα διὰ δύω ἀνθρώπους. Τὸ γεῦμα ἡτοιμάσθη· ὁ Σπυριδιὼν λαμβάνει τὸν κύνα τοῦ πανδοχείου, τὸν θέττει σοβαρῶς ἐπί τινος ἕδρας δεξιά του, δένει ἓν περίζωμα πέριξ τοῦ λαιμοῦ του, καὶ τὸν διατάττῃ νὰ φάγῃ ὡς παῖς μετ' αὐτοῦ. Ὅταν ὁ κύων ἐκένωσε τὸ τρυβλίον του, ἡ ἀπληστία τὸν ἐκαμε νὰ ὑπάγῃ καὶ εἰς τὸ τοῦ Σπυριδιῶνος, ὅστις στρέψας τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς τὸν κύνα νὰ καταβροχθίσῃ, ὁλόκληρον τὸ φαγητόν, οὗτος δὲ νὰ προσποιηθῇ σφοδροτέραν ὀργήν. « Πῶς! εἶπε κτυπῶν αὐτόν· ὄν ἀχάριστον καὶ ἀρπακτικόν! ἐγὼ σὲ προσκάλεσα νὰ συμφάγωμεν καὶ σὺ δὲν μοὶ ἄφησες μήτε ἓν ψυχίον ἄρτου!» Οἱ εὑρισκόμενοι ἐκεῖ Βαυαροὶ ἀξιωματικοὶ ἔφαγον ὑπὲρ τὸ σύνηθες ταχύτερον καὶ ὁ Σπυριδίων, ἀείποτε μανιώδης, ἔτρεξε νὰ ἀναγγείλῃ τὴν λαιμαργίαν τοῦ συνδαιτυμῶνος του εἰς ὅσους τῶν διαβαινόντων ἤθελον νὰ τὸν ἀκούσωσιν.

Ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τοῦ Σπυριδιῶνος εἶνε αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν κυνικός. Μὴ ἔχων μήτε τόπον, μήτε ἑστίαν, περιφρονῶν πᾶν ἄλλο κάλυμμα πλὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσαν ἄλλην κλίνην πλὴν τῆς γῆς, κατεκλίνετο καὶ ἐκοιμᾶτο ἔνθα ὁ ὕπνος τὸν κατελάμβανεν. Ὅταν ἐπείνα, διευθύνετο πρὸς τὸ μαγειρεῖον οἰκίας τινος, ἔνθα διέταττεν τοὺς ὑπηρέτας νὰ παρασκευάσωσι δεῖπνον ἢ μᾶλλον εἰσήρχετο εἴς τι ξενοδοχεῖον καὶ καθήμενος ἀπέναντι ἐκείνου ὅστις τῷ ἐφαίνετο πλουσιώτερος, ἔλεγεν εἰς τὸν ὑπηρέτην « φέρε μου τὸ φαγητὸν ἐκεῖνο εἰς λογαριασμὸν τοῦ γείτονος μου.» Σπανίως τις οὕτως ἐκτάκτως φορολογούμενος ἀπεποιεῖτο τὴν δαπάνην ταύτην, ἀλλ' ἂν κατὰ δυστυχίαν τὴν ἀπεποιεῖτο, ὁ Σπυριδιὼν ὀργίζετο τοσοῦτον, ὥστε ἀπὸ τὴν ὀργὴν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐθεράπευε τὴν πεῖναν του· διότι δὲν ἐννόει ὅτι ὑπῆρχεν ἄνθρωπος, ὅστις ἀπεποιεῖτο τροφὴν εἰς τὸν Σπυριδιῶνα, τὸν συγγενῆ καὶ φίλον τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, τὸν δώξαντα ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τοὺς Τούρκους, τὸν διδάσκοντα τοὺς λαοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς, καὶ συνδιαλεγόμενον μὲ αὐτὸν τὸν θεόν· Μάτην ὁ ξενοδόχος τῷ προσέφερεν ἐπ' ὀνόματί του πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμει· διότι ὁ Σπυριδιὼν δὲν ἤθελεν ἀπὸ ἄλλου χεῖρα, εἰμὴ ἀπὸ ἐκείνου ἀφ' οὗ εἶχε τὸ πρῶτον ζητήσει.

Ὅταν τὰ πάντα ἀπέβαινον κατὰ τὰς εὐχάς του, ὑπήγαινε διὰ νὰ χωνεύσῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον, καθήμενος ἐπὶ ἐρειπίων οἰκίας ἐρημωθείσης ἀπὸ τὰς σφαίρας τῶν Τούρκων ἢ στηριζομένης ἐπὶ τεμαχίων στήλης ἀρχαίας. Ἐκεῖθεν ἐδημηγόρει πρὸς τὸν λαὸν ἢ ἠρώτα τοὺς διαβάτας, οὓς προσεκάλει ὀνομαστί. Τὸν μὲν ἠρώτα, διὰ τί κοιμῶνται οἱ δικασταὶ τοῦ Ὄθωνος; τὸν δὲ, διὰ τί δὲν ἀναβαίνει πλέον ὁ Δημοσθένης ἐπὶ τῆς Πνυκός; ἄλλον, ἄν ποτε εἶδε Τοῦρκον σώφρωνα, Γερμανὸν ἀφιλοκερδῆ, Φαναριώτην τίμιον; ἄλλον, διὰ ποῖον λόγον νομίζει ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πλέον Ἕλληνες σκλάβοι, πλὴν οἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα φέρουσι τὸ ἀγενὲς Καλπάκιον (πῖλος μέλας καὶ ὑπερμεγέθης ἐν εἴδει κώρυκος) καὶ ἂν τὸ ἐρυθροῦν φέσιον καὶ ἡ λευκὴ φουστανέλλα ἀρκοῦσι μόνον διὰ νὰ καταστήσωσι τοὺς ἀνθρώπους ἐλευθέρους; Εἰς ἕκαστην ἀπόκρισιν ἀνταπεκρίνετο διὰ ζωηρᾶς ἀποκρούσεως μέχρις οὗ ἡ ἕξαψις κατελάμβανε τὸ ἀσθενὲς μνημονικόν του, καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλε νὰ τὴν διαφιλονεικήσῃ τελείως.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ἐν ὀλίγοις ὁ Σπυριδιὼν ὁ μανιακὸς ἐκεῖνος, ἐφ' οὗ ἀπαντῶμεν τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Διογένους καὶ τοῦ Θερσίτου, ἀλλὰ τὸν ὁποῖον κατεῖχον τὰ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ πάθη, ὁ παράδοξος ἐκεῖνος ἐπαίτης, ὅστις διὰ τῆς παραφροσύνης του ὠφέλησε τὴν πατρίδα του, ἐνῷ πλῆθος ἀνθρώπων μόνον καὶ μόνον μεταχειρίζονται τὰς καλὰς φρένας των, εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσι τὰς ἰδιοτροπίας των καὶ νὰ βλάπτωσιν αὐτήν.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ε. Ι. Σ.

ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΥ.

Ἡ ἀναγόρευσις Λέοντος τοῦ δεκάτου ἐμφαίνει ἐποχὴν ἔργων ἀγόνων, πικρῶν δυσαρεσκειῶν, καταδιωγμῶν ἐπιβούλων κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Εἵμαρτο τοῦ ἀνδρὸς τούτου τὸ πεπρωμένον νὰ θραυσθῇ ἀπὸ μιᾶς ἐπ' ἄλλην ἐποχήν, ὡς χείμαρρος ἐπὶ βράχου, ἵνα κατόπιν ἀναβλύσῃ ὁρμητικώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ἐπὶ ἐννέα ὅλα ἔτη οὐδὲν περὶ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἠκούσαμεν λεγόμενα, εἰμὴ εἰς περίπτωσιν, ἥτις τὴν μεγαλητέραν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ παρέχει τιμὴν, ὡς ἀριστοτέχνου, καὶ εἰς τὰ αἰσθήματά του ὡς πολίτου.

Ἡ ἀκαδημία τῆς Φλωρεντίας πέμψασα πληρεξουσίους εἰς Λέοντα τὸν δέκατον ἱκέτευε τοῦτον ὅπως ἀποδώσῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ τὰ λείψανα τοῦ Δάντου Ἀλιγιέρη, ταῦ σεβασμίου καὶ δυστυχοῦς ἐξορίστου, τοῦ πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων ἐν Ῥαβέννῃ τελευτήσαντος.

Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς βεβιασμένης ἀργίας του, τῆς κατηφοῦς θλίψεως του, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἀναγινώσκων

τὰ ἄσματα τοῦ Φλωρεντινοῦ ποιητοῦ, ἰχνογράφει ἐπὶ τοῦ περιθωρίου διὰ τοῦ καλάμου, πάντα τὰ προσβάλλοντα τὴν φαντασίαν αὐτοῦ ἀντικείμενα. Θαυμάσιον ἀριστούργημα, ὅπερ σήμερον ἤθελεν εἶσθαι ἀτίμητον, εἰμὴ κατεποντίζετο εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὶς ἄλλος ἢ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἀξιώτερος ἦν νὰ μεταφράσῃ καὶ παραστήσῃ γραφικῶς τὸν Δάντην.

Ἅμα ἀκούσας τὸν τρόπον, ὃν μετεχειρισθησαν παρὰ τῷ ἱεράρχῃ, ὁ ἀριστοτέχνης, συγκινηθεὶς μεθ' ὁρμῆς γενναιόφρονος, διαπύρου συμπαθείας συμμετέσχε τῆς ἐπανορθωτικῆς καὶ δικαίας ταύτης πράξεως.

Ἀναγινώσκομεν κάτωθι τῆς πρωτοτύπου ἰκετερίου, εἰσέτι ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Φλωρεντίας σωζομένης, τοὺς ἑξῆς εὐγενεῖς λόγους.

« Κάγὼ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ἑρμογλύφος περὶ τῶν αὐτῶν τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα ἱκετεύω, ὑποσχόμενος ν' ἀναγείρῳ τῷ θείῳ ποιητῇ μνημεῖον ἄξιον αὐτοῦ.»

Φεῦ! πρέπει λοιπὸν νὰ καταρασθῶμεν Λέοντα τὸν δέκατον, τὸν τοσοῦτον δοξασθέντα Μαικήναν, τὸν δόντα εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα, διότι δὲν ἐδέχθη τοῦ ἑρμογλύφου τὴν προσφοράν, στερήσας οὕτω τὸν κόσμον μνημείου τοιούτου;

Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἐποχὴν, ἔχομεν τοὐλάχιστον πολλοὺς λόγους νὰ τὸ πιστεύσωμεν, ἀνερρύη ἡ δυστυχὴς περίφημος ἐκείνη ἔρις μεταξὺ Ῥαφαήλου καὶ Μ. Αγγέλου, δύο μεγαλοφυεστάτων τῆς ἐποχῆς των ἀνδρῶν, ἔρις ἐπαχθὴς καὶ λυπηρὰ κατὰ πάντα, δι' ἣν πρέπει νὰ συγχωρήσωμεν τὴν μνήμην τῶν δύο ἐνδόξων ἀντιζήλων, ἧς δὲ ἡ εὐθύνη ἅπασα πίπτει ἐπὶ τῶν μικρῶν ἐκείνων καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων, παρεισδυσάντων, ἀγνωεῖται πῶς εἰς τὴν οἰκειότητα τῶν μεγάλων τούτων καλλιτεχνῶν, ἵνα κολακεύσωσι τὰ πάθη των καὶ διερεθίσωσι τὰς μεταξύ των ἔριδας. (1)

Τούτων οὕτως ἐχόντων, Λέων ὁ δέκατος δηλητηριασθεὶς ἐτελεύτησε. Τὰ γράμματα καὶ αἱ τέχναι ἀπώλεσαν ἐν αὐτῷ προστάτην, ἂν ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος δὲν ἐλυπήθη τὶ καθ' ἑαυτόν. Καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ἰσχύος του ὁ Φλωρετινὸς πάπας ἐδείχθη ἀδιαλείπτως ἐχθρὸς τοῦ συμπατριώτου του. Ἀδριανὸς δὲ ὁ ἕκτος Φλαμανδὸς τὸ γένος, διεδέχθη τὸν Λέοντα· ἀλλ' οὗτος ὑπῆρξεν ἔτι χείρων διὰ τὸν ἀριστοτέχνην μας. Ο νέος πάπας συνέλαβε τὴν παράδοξον ἰδέαν νὰ κρημνίσῃ τὴν ὀροφὴν τοῦ Σιξτίνου ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὡμοίαζε μᾶλλον δημόσιον λουτρὸν ἢ ἐκκλησίας θόλον, καὶ ἐγένετο αἴτιος νὰ ἐναχθῇ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἰς δίκην διὰ τὸν τάφον Ἰουλίου τοῦ Β'. ὃν, λαβὼν προκαταβολὴν, δὲν ἐπέσπευδε ν' ἀποτελειώσῃ. Ὁ ἑρμογλύφος, μένεα πνέων, ἠθέλησε νὰ δράμῃ εἰς Ῥώμην· ἀλλ' ὁ καρδινάλιος τῶν Μεδικων, ὃς μετ' οὐ πολὺ ἐγένετο Κλήμης Ζ, προέτρεψεν αὐτὸν εἰς ὑπομονὴν, καὶ κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ πείσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ σκευοφυλακείου τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου, τῶν δύο πρώτων ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, ὄντος τότε τεσσαρακονταετοῦς.

Ἐν τούτοις ὁ δοὺξ Οὐρβῖνος, ἀνεψιὸς τοῦ Ἰουλίου, Β'. βλέπων τὴν διαδικασίαν παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ βραδύνουσαν, κατέφυγεν εἰς μέσον ἐπιτηδειότερον ὅπως ἀναγκάσῃ τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, ν' ἀναλάβῃ τὸ μνημεῖον τοῦ θείου του· ἠπείλησεν, ὡς συνειθίζετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτι θὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἐκποδῶν, εἰμὴ ἐγίνετο εὐπειθέστερος καὶ εὐκολώτερος· Βλέπει τις ὅτι ὁ καλὸς δοὺξ Οὐρβῖνος ἐνδεῖ θαυμασίως τὰ πράγματα

Κλήμης ὁ Γ'. ἀναβὰς τὸν θρόνον, πρὸς ἀπελπισίαν τοῦ Βενβενοῦτου Κελλίνου, καλέσας τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, ἔδοκεν αὐτῷ συμβουλὴν, ἥτις τὴν μεγίστην παρέχει τιμὴν εἰς νομοδιδάσκαλον.

— Ἀγαπητέ μοι Βουναρρότη, τῷ εἶπεν ὁ πάπας εἰς τὸ οὖς, ἀντὶ νὰ σᾶς βοηθήσω, προσβάλλετε τοὺς κληρονόμους τοῦ Ἰουλίου Β'. ἐλάβετε μὲν προκαταβολὴν, ἀλλ' ἡ παροῦσα ἀξία τῶν ἀνδριάντων σας ὑπερβαίνει τὸ ἀργύριον ἐκεῖνο, καὶ δὲν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τοὺς κόπους σας. Ἐνέξετε λοιπὸν αὐτοὺς εἰς δίκην, καὶ ἀπὸ χρεωφειλέτου θὰ γείνετε δανειστής.

— Προτιμῶ νὰ τελειώσω τὸ μνημεῖον, ἀπεκρίθη ξηρῶς ὁ τεχνίτης, καὶ ἐπανῆλθεν ἀμέσως εἰς Φλωρεντίαν.

Ἤδη δὲ οἱ πάντες ἦσαν ἐν ὅπλοις, ὡς εἶπεν ὁ Βενβενοῦτος· σπεῖρα ἀλιτήριος ἐκ πάντων τῶν φύλων τῆς Εὐρώτης συναχθεῖσα, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν αἰωνίαν πόλιν, καὶ παρέδωκεν αὐτὴν εἰς πῦρ καὶ εἰς θάνατον. Ὁ Κελλίνης καυχᾶται ὅτι αὐτὸς ἐφόνευσε τὸν πρωτοστράτορα Βουρβῶνα, τὸν ἡγεμόνα τοῦ βανδαλικοῦ ἐκείνου στρατοῦ, κτυπήσας αὐτὸν διὰ πυροβόλου εἰς τὴν κεφαλήν.

Ἐν τούτοις ἡ Φλωρεντία δι' ἀγῶνος ἀπελπισμένου καὶ ἐσχάτου, ἀποσείασα τελευταῖον τὸν ζυγὸν τῶν Μεδίκων, συνῆλθεν ὅπως βουλευθῇ περὶ τοῦ εἴδους τῆς νέας κυβερνήσεως, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελευσεως ταύτης αἴφνης ἀνεφάνη ἡ ἑξῆς μοναδικὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ πρότασις.

Ἐπροτάθη ν' ἀναγορευθῇ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς βασιλεὺς τῆς Φλωρεντίας.

Ὁ νέος Βασιλεὺς, ὡς ἕκαστος ἐννοεῖ ἐθεωρήθη ὡς ὑψίστη μεγαλειότης· καὶ ὅμως, διά τινος συστηματικῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἥτις τὰ μέγιστα τιμᾷ τὸ καθ' ὑπερβολὴν ἀδεξιον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εὗρον ἐν τῇ κάλπῃ τῆς ψηφοφορίας εἴκοσι μέλανας ψήφους.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λοιπὸν ἐπεψηφίσθη βασιλεὺς τῆς Φλωρεντίας καὶ παραυτίκα ἐπεγράφη εἰς τὰς σημαίας τῆς δημοκρατίας.

Jesus Christus, rex Florentini populi, S. P. decreto electus.

Ἡ ἱερόσυλος αὕτη ἐκλογὴ, ὅσον κανονικὴ καὶ ἂν ἐφάνη κατ' εἶδος, μετρίως ἐκολάκευσε τὸν Κλήμεντα Ζ. ὅστις, νέος Κοριολάνος, ἔσπευσε νὰ ἐκσφενδονίσῃ κατὰ τῆς πατρίδος αὐτοῦ νιφάδα βαρβάρων, ἥτις ὑπερθεν τῶν γελοέντων ἐκείνων λόφων, ὅθεν φαίνεται ἡ πόλις τῶν ἀνθέων, ἐκραύγαζεν.

« Ἑτοίμαζε τὰ μεταξωτά σου, Φλωρεντία, ἐρχόμεθα ν' ἀγοράσωμεν αὐτὰ διὰ τοῦ δόρατος.» Τότε δ' ἤρξατο ἡ περίφημος ἐκείνη πολιορκία δεκατριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν, ὑπὸ στρατοῦ πλέον τῶν τριακοντα τεσσάρων χιλιάδων. Ὁ λαὸς ὑπερασπίσθη ἡρωϊκῶς ἐν τῷ διαστήματι ἑνδεκα μηνῶν. Ὀκτὼ χιλιάδες τῶν πολιορκουμένων ἔπεσον εἰς τὸ ῥῆγμα, ἀλλ' ἐρονεύθησαν τοῦ πάπα δεκατέσσαρες χιλιάδες.

Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος δὲν ἐδίστασε νὰ προτιμήσῃ μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας τῶν εὐεργετῶντου. Γενόμενος μέλος τῆς Ἑταιρείας τῶν Νέων καὶ ἀρχηγὸς τῶν ὀχυρωμάτων τῆς πόλεως, περιῆλθε τὰ τείχη καὶ διεκήρυξεν ὅτι ἂν μὴ λάβωσι τὰ ἐνεργετικώτερα μέτρα οἱ Μέδικοι θὰ εἰσέλθουν, ἅμα θελήσωσιν. Ἀλλ' ἡ μερὶς τῶν εὐγενῶν, ἥτις ἐμελέτα ἴσως ἤδη τὴν παράδοσιν τῆς Φλωρεντίας, ἐπροσποιήθη ὅτι εὗρε τὰς προφυλάξεις αὐτοῦ ὑπερβολικὰς, καὶ κατηγόρησε αὐτὸν ὡς ἄνανδρον καὶ δειλόν.

Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος μὴ ὑποφέρων τὴν ὕβριν ταύτην, ἀνοιξας αὐτὸς πύλην τινὰ, ἀπεχώρησεν εἰς Βενετίαν, ὡς πάλαι ὁ ἥρως τοῦ Ὁμήρου ὑπὸ τὴν σκηνήν του. Ἀλλ' ἀμέσως ἀπεσταλμένοι τῆς Φλωρεντίας σπεύσαντες, καὶ εὑρόντες αὐτὸν, ὡς πάντοτε κατηφῆ, αὐστηρὸν, σκεπτικὸν ἐν τινι τῶν μᾶλλον μεμονωμένων ὁδῶν τῆς Γεσυδένης, τὸν περιεκύκλωσαν τὸν καθικέτευσαν ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας νὰ λησμονήσῃ πάντα τὰ παρὰ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως γενόμενα εἰς αὐτὸν ἀδικήματα. Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, μάτην πειραθεὶς ν' ἀντισταθῇ, ἐνέδωκε, καὶ, ἐπανελθὼν εἰς Φλωρεντίαν, ἀνέλαβε τὰ χρέη τοῦ στρατηγοῦ καὶ τοῦ ἡγήτορος τῶν προμάχων τῆς πόλεως.

Ἀλλὰ τοῦτο πολὺ ἀργὰ ἐγένετο· ἡ δ' ἐσχάτη τῆς Ἰταλικῆς ἀνεξαρτησίας ὥρα ἐσήμανεν ἤδη· Κάρολος ὁ πέμπτος ἔθεσε τὸ ξίφος αὐτοῦ εἰς τὴν τρυτάνην· τὸ πυροβολικὸν ἐβόμβει νύκτα καὶ ἡμέραν· οἱ γενναιότεροι ἔπεσον ὑπὸ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ. Οἱ δὲ γέροντες καὶ αἱ γυναῖκες, κατατηκόμενοι ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων, ἀποδεκατούμενοι ὑπὸ τῆς πείνης, καλυπτόμενοι ὑπὸ τέφρας καὶ πένθους συνεσωρεύοντο ἐπὶ τῶν πλατειῶν, ἢ προσέπιπτον ἐν τοῖς ναοῖς δεόμενοι τοῦ θεοῦ ν' ἀποθάνωσι πρὶν ἢ παραδοθῶσιν.

Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ὠχυρώθη ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Σὰν—Μινιάτου. Δύο τηλεβόλα διευθυνόμενα κατὰ τῶν πολιορκητῶν καὶ ἀδιαλείπτως βομβοῦντα, κατήγγελλον τὸν ἐχθρόν. Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἐμεριδίασεν ὑπεροπτικὸν πρὸς τὴν παράλογον ταύτην ἀντίστασιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ πύργου, ἐκρέμασε στρώματα, ἀποσβενύοντα τὰς βολὰς, καὶ διαφυλάττοντα τὸ μνημεῖον ἀπὸ τῆς λύσσης τῶν Βανδάλων. Βεβαίως, ἂν ἡ Φλωρεντία ἐσώζετο, ἡ δόξα θ' ἀπεδίδετο εἰς τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον. Ἤδη ἡ εὐστάθεια, ἡ γενναιότης, αἱ ἐπίνοιαι τοῦ εὐρέος αὐτοῦ πνεύματος ἐνεψύχουν τὴν ἐλπίδα τῶν πολιορκουμένων καὶ ἔρριπτον τὸν φόβον καὶ τὴν ἀμφιβολίαν εἰς τὸ στράτευμα τῶν πολεμίων, ὅτε αἴφνης ἤχησαν εἰς τὰς ὁδοὺς κραυγαὶ θορυβώδεις, κλαυθμοὶ γυναικῶν καὶ ἀραὶ στρατιωτῶν. Ἡ Μαλατέστα ἐπωλήθη εἰς τοὺς Μεδίκους καὶ ὁ ἄτιμος Βαλορὸ ἐπρέδωκε τὴν πατρίδα αὐτοῦ.

Ἡ συνθήκη ἡ ἀναπετάσασα τὰς πύλας εἰς τοὺς νέους κυρίους τῆς Φλωρεντίας ὑπέσχετο ἀμνηστείαν γενικὴν ἀλλ' ἰδοὺ πῶς οἱ Μέδικοι ἐτίμησαν τὸν λόγον αὐτῶν. Ἐξ τῶν σημαντικωτέρων πολιτῶν ἀπεκεφαλίσθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ κατεδικάσθησαν εἰς ἀειφυγίαν ἢ ἐξορίαν. εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου μεγίστη ἐγένετο ἔρευνα, ἀλλ' ὁ τεχνίτης ἅφαντος κατέστη. Καταφυγὼν, κατὰ τοὺς μὲν, παρά τινι τῶν φίλων αὐτοῦ, κλεισθεὶς, κατὰ τοὺς δὲ, ἐν τῷ κωδωνοστασίῳ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Ἄρνου διέφευγε τοὺς ἰχνευτῆρας τῶν Μεδίκων.

Τέλος Κλήμης ὁ Ζ, ἀποκαμὼν ἐκ τοῦ παιγνίου τούτου, ἐννόησε μόλις ὅτι ἂν ἐπέβαλλε χεῖρα κατὰ τοῦ τεχνίτου, ὅπερ καὶ δὲν ἦν εὔκολον, ἤθελε κατορθώσει μόνον νὰ ἔχῃ ἕνα αἰχμάλωτον περισσότερον, ἐνῷ, ἀφίνων αὐτὸν ἐλεύθερον καὶ ζῶντα, ἤθελε προσκτήσει εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκογένειαν ἓν μνημεῖον περισσότερον καὶ ἕνα ἐχθρὸν ὀλιγώτερον.

Ἤδη λοιπὸν ὁ δικαστὴς ἐνέδωκεν εἰς τὸν ἔνοχον, ἀπονείμας αὐτῷ πολλὰ δῶρα καὶ ὑποσχέσεις ἐπὶ τῷ ὅρῳ ν' ἀναλάβῃ τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὰ μνημεῖα τοῦ Ἰουλίου Β'. καὶ τοῦ Λαυρεντίου τῶν Μεδικων.

Ἐπανελθόντα εἰς Ῥώμην νέα δίκη ἀνέμεινε τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον· οἱ ἐπίτροποι τοῦ δουκὸς Οὐρβίνου μετὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐκείνης τῆς χαρακτηριζούσης τοὺς νομομαθεῖς παντὸς τόπου καὶ χρόνου, ἐκίνησαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ τάφου. Τὸ κατ' αὐτὸν, Κλήμης ὁ Ζ'., ἔχων τὸ δικαίωμα ν' ἀσκῇ ἐπὶ τοῦ Μιχαὴλ θέλησιν, καὶ ἀποφασίσας νὰ παρατείνῃ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, δὲν ἔλειψε νὰ προτρέπῃ τὸν τεχνίτην εἰς ἀντίστασιν, ἀλλ' οὗτος, ἐγκαρδίως προτιμῶν νὰ τελειώσῃ τὸ μνημεῖον, ἢ νὰ ἐμπέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δουκὸς Ἀλεξάνδρου, συνεβιβάσθη μετὰ τῶν ἐπιτρόπων νὰ ὑπάγῃ, ὅπου ἠθέλησαν, καὶ ν' ἀναλάβῃ σπουδαίως τὸν τάφον τοῦ Ἰουλίου Β'.

Τὸ μαυσωλεῖον τοῦτο, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἦνε τὸ μεγαλοπρεπέστερον ὅσων ποτὲ οἱ ἄνθρωποι εἶδον, ἐγένετο μὲ ἁπλῆν πρόσοψιν μαρμάρινον, ἐρειδομένην εἰς τοὺς τοίχους τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῶν Δεσμῶν. Ὁ Ἰούλιος Β'. αὐτὸς εἶχεν ἐκλέξει τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐκκλησίας ταύτης πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ τάφου του, ἀγαπῶν τὸν καρδιναλικὸν τίτλον τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῶν Δεσμῶν, οὗ πρῶτος ἠξιώθη ὁ θεῖος αὐτοῦ Σέξτος Δ'. ὁ ἀρχηγέτης τοῦ μεγαλείου τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὅστις διατελέσας ἐπὶ τριάκοντα καὶ δύο ἔτη καρδινάλιος τοῦ **San Pietro in Vincoli**, καὶ γενόμενος πάπας, μετεβίβασε τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἰς τὸν προσφιλέστερον του ἀνεψιόν.

Κατά τινα εἰμαρμένην, ἥτις προσβάλλει τόσον πολὺ τὰ ἔργα τῆς τέχνης, καὶ τὸν βίον τῶν τεχνιτῶν, πᾶσαι αἱ ἐπιῤῥοαὶ, θεῖαι καὶ ἀνθρώπιναι, ἀντέστησαν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ τάφου τούτου, ὅσον καὶ ἂν ὑπῆρξαν μικρὰ καὶ ἐσπευσμένα τὰ κατ' αὐτόν.

Μετὰ τὸ ἀποτυχὸν τοῦτο σχέδιον, ὁ μόνος τῷ ὄντι ἄξιος τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἀνδριὰς, σωζόμενος ἔτι εἶνε ὁ Μωϋσῆς. Ὁ ἀνδριὰς, οὗτος καὶ νῦν ὅσον θαυμαστὸς καὶ ἐκπληκτικὸς εἶνε, ἀποσπασθεὶς ὅμως, ὅθεν πρῶτον προώρισται, μετατοπισθεὶς τοῦ ὅλου, οὗ ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ μέρος, δὲν παρέχει σήμερον εἰμὴ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀποτελέσματος, ὅπερ ἔμελλε νὰ παράγῃ ἐγερθεὶς εἰς ὕψος εἴκοσι ποδῶν, ἱδρυμένος αἰωνίως ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ μεγίστου τάφου, ἀναμέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἀναμέσον συνοδίας προφητῶν καὶ σιβυλλῶν, εἰς τὴν θέσιν, ἔνθα προώρισεν αὐτὸν ὁ γλύπτης.

Εἰσελθε. ἐν τοιούτοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῶν Δεσμῶν, μόνος, τῆς νυκτὸς ἐπερχομένης, παρατήρησον εἰς τὸ ἀμφίβολον τῆς ἀμφιλύκης φῶς τὴν ἀνθρώπινον ταύτην μεγαλοπρέπειαν, καὶ θέ-

---

(1) Τὸ λαμπρότερον ἐπεισόδιον τῆς μεταξὺ Ῥαφαήλου καὶ Μ. Ἀγγέλου ἔριδος εἶνε τὸ παρὰ τοῦ Κ. Καιρεμὲρ δὲ Κεουσὺ ἀναφερόμενον, καὶ τὸ ὁποῖον ὁ Κ. Ὁράτιος Βερνέτος ἔθετο ὑποκείμενον τοῦ περιφήμου αὐτοῦ πίνακος τοῦ Λουξεμβούργου. « Ὁ Ῥαφαῆλος εἰς Βατικανὸν». Ὁ Μ. Ἄγγελος ἀπαντήσας τὸν τελευταῖον τοῦτον μεταξὺ πληθύος μαθητῶν, τῷ εἶπεν εἰρωνικῶς·— Σὺ βαδίζεις περιστοιχισμένος ἐκ πολυαρίθμου συνοδίας ὡς στρατηγός. — Καὶ σὺ ἀπήντησεν ἐγερόχως ὁ Ῥαφαῆλος, πορεύεσαι μόνος, ὡς ὁ δήμιος.

λεις καταληφθῇ ὑπὸ ὑπερβολικῆς ἐκστάσεως τοιαύτης, οἵαν παράγει εἰς ἐξημμένην φαντασίαν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποκαλύψεως.

Ὁ ἡμιθεος καθηται ἐν ὀλυμπιακῇ μεγαλειότητι, στηρίζων τὸν μὲν ἕνα βραχίονα ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ νόμου, τὸν δ' ἕτερον ἐπανάγων ἐμπρὸς μετὰ ὑπερηφάνου νωχελειας ἀνδρὸς, οὐδεμίαν ἄλλην ἔχοντος χρειαν, εἰμὴ μιᾶς συνοφρυώσεως, ἵνα κινῇ εἰς ὑποταγὴν τὰ πλήθη. Πώγων δασὺς καὶ πολὺς δαχέεται κυματιδὸν ἐπὶ τοῦ εὐρέος αὐτοῦ στήθους, ὡς χείμαῤῥος εκχειλίζων· ὁ ἀγροτικὸς καὶ ἀρχαϊκὸς χαρακτὴρ τοῦ μεγάλου τούτου ποιμένος τῶν λαῶν, εινε γεγραμμένος εἰς ἕκαστον μῦν τοῦ σώματος αὐτοῦ, εἰς ἑκάστην πτυχὴν τοῦ ἱματιου αὐτοῦ. Ἡ διπλῆ ἀκτις, ἣν ἡ ὀπτασία τοῦ Ἰεχωβὰ ἄφησεν ὡς σημεῖον ἀνεξίτηλον ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ προφήτου, ὁμοιάζει τὰ μέγιστα πρὸς διπλοῦν κέρας ὀξὺ, ὁ διαπερᾷ τὴν κεφαλὴν τράγου. Τὸ ἀγρίας ἐνεργείας καὶ ζωϊκῆς δυνάμεως ἔμβλημα τοῦτο προστιθησι, δὲν ἠξεύρω τὶ παράδοξον καὶ φοβερὰν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ κολοσσοῦ.

Ἐνῷ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἰργάζετο τὸν Μωϋσῆν του, Κλήμης ὁ Ζ'. κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰουλίου Β'., δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν ἥσυχον οὐδὲ πρὸς στιγμήν.

Μίαν ἡμέραν ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον ὅτι δὲν ἤθελε δεχθῇ πλέον τὴν συνήθη ἐπίσκεψιν, ὅτι ὁ Κλήμης Ζ'. ἀπέθανεν.

Ὁ νέος πάπας, Παῦλος Γ'., ἔσπευσε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Βουναῤῥότη, συνοδευόμενος πομπωδῶς ὑπὸ δέκα καρδιναλίων.

— Ἀ! ἐδῶ! εἶπεν ὁ ἅγιος πατὴρ θαῤῥαλέως, ἐλπίζω ὅτι τοῦ λοιποῦ ὅλος ὁ καιρός σου θ' ἀνήκει εἰς ἐμὲ, κύριε Βουναῤῥότη.

— Εἴθε νὰ εὐδοκήσῃ ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης νὰ μὲ συγχωρήσῃ· ἀλλὰ συνεφώνησα μετὰ τοῦ δουκὸς Οὐρβίνου καὶ μὲ βιάζει νὰ τελειώσω τὸν τάφον τοῦ πάπα Ἰουλίου Β'.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Παῦλος, τριάκοντα ἔτη ἔχω μίαν ἐπιθυμιαν, καὶ ἤδη, ὅτε ἔγεινα πάπας, δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὴν ἐκπληρώσω;

— Ἀλλὰ τὸ συμβόλαιον, Ἅγιε πάτερ, τὸ συμβόλαιον!

— Ἔστω, ἔστω! ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν ὑπόθεσιν, εἶπεν ὁ πάπας. Σὺ θὰ κατασκευάσῃς τρεῖς ἀνδριάντας διὰ τῆς χειρός σου, ἄλλοι γλύπται θὰ ἐπιφορτισθῶσι διὰ τὰ λοιπὰ, καὶ ἐγὼ ἀποκρίνομαι περὶ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Οὐρβίνου. Ἤδη δὲ, κύριε, εἰς τὸ Σεξτῖνον· ἐκεῖ ὑπάρχει ἓν μέγα κενὸν, τὸ ὁποῖον μᾶς περιμένει.

Τί ἐδύνατο ν' ἀποκριθῇ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἰς θέλησιν τόσον θετικὴν, τόσον καθαρῶς ἐκφρασθεῖσαν; Κατειργάσθη, ὅπως ἐδυνήθη, τοὺς δύο ἀνδριάντας τοῦ πρακτικοῦ βίου καὶ τοῦ θεωρητικοῦ, τὴν Ῥαχὴλ καὶ τὴν Λιὰ, σύμβολα τοῦ Δάντου, καὶ μὴ θέλων νὰ ὠφεληθῇ ὑπὸ νέας ὑποχρεώσεως, ἣν παρακίνουν αὐτὸν νὰ δεχθῇ, κατέθεσε χίλια πεντακόσια εἴκοσι δουκάτα ἐκ τῶν τεσσάρων χιλιάδων, ἃ εἶχε λάβει, ἵνα πληρώσῃ ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κέρδους τὴν ἀξίαν τῶν εἰς ἄλλους τεχνίτας ἀνατεθέντων ἔργων.

Τελειώσας οὕτω τὴν δυσάρεστον ταύτην ὑπόθεσιν, ἥτις παρέσχεν αὐτῷ τοσαύτας στρεψοδικίας καὶ τοσαύτας λύπας, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἐδυνήθη τέλος νὰ ἐνασχοληθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς Δευτέρας παρουσίας, εἰς ἣν ἐδαπάνησε περὶ τὰ ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἔτη.

Ἡ ὑπερμεγέθης καὶ μοναδικὴ αὕτη εἰκὼν, ἐν ᾗ ἡ ἀνθρώπινος μορφὴ παρισταται κατὰ πάσας τὰς δυνατὰς θέσεις, ἐν ᾗ πᾶν αἴσθημα, πᾶν πάθος, πᾶσα σκέψις τῆς διανοιας, πᾶσα τῆς ψυχῆς ὁρμὴ διαγράφονται μετὰ δαψιλείας ἀμιμήτου, δὲν ἔτυχε μέχρι τοῦδε, οὐδὲ τύχῃ ὁμοίας ἐν τῇ τέχνῃ.

Ἐκεῖ ἡ μεγαλοφυια τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἀπέβλεπεν ἁπλῶς καὶ μόνον εἰς τὸ ἄπειρον. Τὸ ὑποκείμενον τῆς εὑρείας ταύτης συνθέσεως, ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ τεχνίτης συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε τοῦτο, ἡ θαυμαστὴ ποικιλία καὶ ἡ σοφὴ διάταξις τῶν συστάσεων, ἡ φαντασιώδης τόλμη, καὶ ἡ στερρότης τῶν περιβεβλημάτων, ἡ ἀντίθεσις τοῦ φωτὸς καὶ τῶν σκιῶν, αἱ δυσκολίαι, ἢ μᾶλλον τὰ ἀδύνατα, καταβληθέντα ὡς ἐν παιδιᾷ, καὶ μετ' ἐπιτυχίας θαυμασίας, ἡ ἑνότης, τὸ σύνολον, ἡ ἐντέλεια τῶν λεπτοτήτων, ἀνάγουσι τὴν Δευτέραν παρουσίαν εἰς ἔργον ἐντελέστατον, εἰς εἰκόνα μεγίστην τῶν ὑπαρχουσῶν. Αὕτη παρέχει μέγα καὶ μεγαλοπρεπὲς ἀποτέλεσμα, καὶ ἐν τούτοις ἕκαστον μέρος τῆς ὑπερφυοῦς ταύτης εἰκόνος ὅσον λεπτομερῶς παρατηρεῖται καὶ σπουδαζεται ἐκ τοῦ πλησιον. τόσον ἄπειρα προτερήματα δεικνύει, καὶ ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν εἰκόνα περιειργασμένην μετὰ τοσαύτης ὑπομονῆς καὶ τελειωθεῖσαν μετὰ τοσαύτης προθυμίας.

Τὸ τεράστιον τοῦτο ἔργον ἔγεινε γνωστὸν εἰς τὸ δημόσιον τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγεννῶν τοῦ 1541. Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ὅστις εἶχε δαπανήσει ὀκτὼ ἔτη εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἦν τότε ἑξήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν.

Πλεῖστα ἀνέκδοτα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν.

Διηγοῦνται ὅτι ὁ πάπας σκανδαλισθεὶς ἐκ τῆς γυμνότητος μορφῶν τινῶν διέταξε νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον νὰ καλύψῃ αὐτάς· ἀλλ' οὗτος μὲ τὸ σύνηθες αὐτοῦ ἀπότομον ἀπεκρίθη.

— Εἴπατε εἰς τὸν πάπαν νὰ ἐνασχολῆται ὀλιγώτερον εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν εἰκόνων μου, ὅπερ εὐκολώτατον, καὶ νὰ καταγίνεται μᾶλλον περὶ τὴν μόρφωσιν ἀνθρώπων, ὅπερ δυσκολώτατον.

Λέγουσι προσέτι ὅτι Βιάγιος, ὁ τελετάρχης τοῦ Παύλου Γ'., συνοδεύων τὸν πάπαν εἴς τινα ἐπίσκεψιν, ἣν ἡ Αὐτοῦ Ἁγιότης ἠθέλησε νὰ κάμῃ εἰς τὴν ζωγραφίαν τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἡμιτελῆ ἔτι, παρακινούμενος νὰ εἴπῃ τὴν περὶ τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας γνώμην του,

— Ἅγιε πάτερ, εἶπεν ὁ κύριος Βιάγιος, ἂν ὀφείλω νὰ εἴπω τὴν γνώμην μου, ἡ εἰκὼν αὕτη μοὶ φαίνεται ἁρμοδιωτέρα εἰς καπηλεῖον ἢ εἰς ἐκκλησίαν πάπα.

Δυστυχῶς διὰ τὸν τελετάρχην ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εὑρέθη ὄπισθεν αὐτοῦ καὶ δὲν ἔχασεν οὐδὲ λέξιν ἀπὸ τὸν ἔπαινον τοῦ Βιαγίου.

Μόλις ὁ πάπας ἐξῆλθε καὶ ὁ τεχνίτης παρωργισμένος, θέλων ν' ἀφήσῃ παράδειγμα, ὅπερ ἀπήρησε πάντοτε εἰς τοὺς κριτικοὺς, ἔθεσε τὸν Βιάγιον εἰς τὸν ᾅδην του, ὑπὸ μεταμφιεσμὸν ὀλίγον εὐάρεστον τοῦ Μίδα. Τοιοῦτος ἦν πάντοτε ὁ τρόπος τοῦ Δάντου, ὅστις θέλων νὰ ἐκδικηθῇ τινα τῶν ἐχθρῶν του, κατεδίκαζεν αὐτὸν αὐθαιρέτως.

Φαντασθῆτε τοὺς θρήνους καὶ τοὺς κλαυθμοὺς τοῦ

δυστυχοῦς τελετάρχου ἰδόντος ἑαυτὸν καταδεδικασμένον οὕτως. Ἐῤῥίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ πάπα λέγων, ὅτι δὲν ἤθελεν ἐγερθῆ, ἐὰν ἡ Αὐτοῦ Ἁγιότης δὲν ἐκέλευε νὰ ἐκβάλωσιν αὐτὸν τοῦ ᾅδου, ὅπερ ἦν τὸ ἀναγκαιότερον· τὴν δὲ τιμωρίαν, ἧς ἦν ἄξιος ὁ ζωγράφος διὰ τὴν φρικώδη ταύτην ἱερουσυλίαν, ὁ Βιάγιος ἀνέθετε καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀμεροληψίαν τοῦ Ἁγίου Πατρός.

— Κύριε Βιάγιε, ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος Γ'., ὅσον ἠδύνατο σεβαρώτερον, ἠξεύρετε ὅτι ἔλαβον παρὰ Θεοῦ ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐν τῷ ᾅδῃ· μείνατε λοιπὸν ἐκεῖ.

(*Γ. Κ.*)

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ,

ΚΑΙ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΕΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΑΙΣ.

Τὸ ἀρχαῖον ἀμφιθέατρον τῶν Συρακουσῶν, ἦτον, ὡς εἶπεν ὁ ἀββᾶς Σαϊντ Νὸν, ᾠκοδομημένον ἐπὶ ἀνίσου ἐδάφους, κειμένου ἐξ ἡμισειας ἐπὶ κεκομμένου βράχου καὶ ἐπὶ μεγάλων λίθων μὲ θολωτοὺς διαδρόμους· εἶχε δὲ σχῆμα ἐπίμηκες εἰς τὴν μεγαλητέραν διάμετρον καὶ συνεσταλμένον εἰς τὴν μικροτέραν· θεωρῶν τις τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ἤθελε τὸ ἐκλάβει ὡς ἐγερθὲν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὡς τὸ τοῦ Τάραντος, πρὸς μόνην τῶν ἀποίκων τὴν χρῆσιν. — Οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀμφιθεάτρου τούτου, προσθέτει ὁ αὐτὸς, ἀπαντῶνται τὰ ἐρείπια ἄλλου τινὸς, τοῦ θεάτρου τῶν Συρακουσῶν, τὸ ὁποῖον καὶ τοι ἠφανισμένον ἐντελῶς, παρίστησι θέαν θελκτικωτέραν.

Ἀπὸ τὰ ὀλίγα σωζόμενα λείψανα δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ᾠκοδομήθη διὰ τῶν μεγαλειτέρων φροντίδων· ἐπίσης παρατηρεῖται ὅτι ἑκάστη βαθμὶς ἦτο λελαξευμένη εἰς τὸ βάθος του, ὥστε εἰς τὴν ἄκραν ἑκάστου λίθου ἐσχημάτιζετο τρόπον τινὰ κράσπεδον ἐφ' οὗ ἐστήριζον τοὺς πόδας των καὶ δὲν ἠνόχλουν τὸν κατωτέρω καθήμενον. Πέριξ τοῦ θεάτρου περιέκειντο θεωρεῖα κυκλοτερῶς ἐκτισμένα, ὧν φαίνονται εἰσέτι τὰ ἀνώγαια καὶ τινα μέρη· τὸ ὅλον δὲ θέατρον ἦτο πιθανῶς ῥυθμὸς ἀρχιτεκτονικῆς μὲ διάδρομον καὶ σειρὰν θεωρητηρίων κεκαλυμμένων. — Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρων περὶ τῶν καλῶν οἰκοδομῶν, αἵτινες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἔζη, ἐκόσμουν πολλὰς τῆς Σικελιας πόλεις ἐν αἷς καὶ τὸ τοῦ Ἀργυρίου, ὡς ἓν τῶν ἀξιολογωτέρων, λέγει ὅτι τὸ τῶν Συρακουσῶν θέατρον ἦτο καλλίτερον ἁπασῶν τῶν τοιούτων οἰκοδομῶν τῆς Σικελιας.

Κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἀρχαίων, τὸ θέατρον τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς τόπος καθ' ὃν, συναθροιζόμενοι ἅπαντες οἱ πολῖται, ἀπεφάσιζον περὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, διὸ βλέπομεν εἰς τὸν Πλούταρχον, ἐν τῷ τέλει τῆς βασιλειας τοῦ Τιμολέοντος, ὅτι ὁπόταν παρουσιάζετο ὑπόθεσίς τις σπουδαία καὶ σκέψεως χρῄζουσα, ἐγίνετο, τῇ παρακλήσει τῆς συνελεύσεως εἰς τὸ θέατρον, ἔνθα ἐπουρημεῖτο ἐνίοτε διὰ γενικῶν χειροκροτήσεων ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὁ Τιμολέων τότε ἀκούων προσεκτικῶς τὶ τὸν ἠρώτουν καὶ εὐχαριστῶν τὴν συνέλευσιν, ἐξέφραζε τὴν γνώμην του.

Τελευταῖον, ἡ θέσις τῆς οἰκοδομῆς ταύτης ἦτο καλλιστη, διότι ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῶν πρωτίστων συνοικιῶν τῶν Συρακουσῶν, ἐπὶ μέρους ὀλιγον ὑψηλοῦ· ὥστε οἱ θεαταὶ ἔβλεπον τὴν θάλασσαν, τὴν νῆσον Ὀρτυγίαν, τὸν μεγάλον λιμένα, τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀνάπου βρεχομένας ὡραίας πεδιάδας, τὸ μέρος ἔνθα ἦτον ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, τὸ προάστειον τῶν Ἀκραγαντίνων καὶ τέλος τὴν Νεάπολιν. Ε. Ι. Σ.

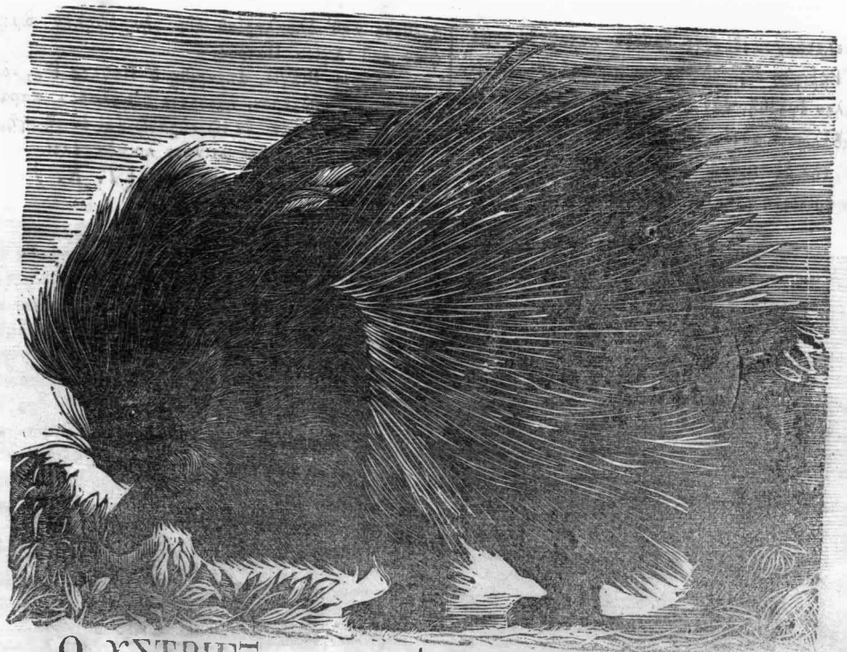

Ο ΥΣΤΡΙΓΞ.

—o—

Ὁ ὕστριγξ (porc-epic) ἀναγομένος εἰς τὴν τάξιν τῶν τρωγῶν (rongeurs), ἔχει, ὡς καὶ ὁ Κάστωρ, μεγίστους καὶ ἰσχυροτάτους τομεῖς, δι' ὧν δύναται νὰ κόψῃ καὶ αὐτὰ τὰ σκληρότερα δένδρα· τὸ σῶμά του εἶνε κεκαλυμμένον μὲ ἀκάνθας ἐχούσας ἐνίοτε πλέον ἑνὸς ποδὸς μῆκος· εἰς δὲ τὸν αὐχένα, τοὺς ὤμους, τὸ στῆθος καὶ τὴν κοιλίαν, αἱ ἄκανθαι αὗται εἶνε πολὺ μικραί, λεπταὶ καὶ φαιῶς μένον κεχρωματισμέναι, ἐνῷ εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη εἶνε λευκομέλαιναι. Εἰς τὸν αὐχένα εὑρίσκονται τρίχες καὶ ἄκανθαι μακρόταται καὶ ἀποτελοῦσαι εἶδος λόφου, ἔχοντος ἐνίοτε πλέον τοῦ ἑνὸς ποδὸς μῆκος. Διὰ δὲ τῶν μακρῶν καὶ ἰσχυρῶν ὀνύχων του, δύναται καὶ αὐτὴν τὴν σκληροτέραν γῆν νὰ κοιλάνῃ μετ' εὐκολίας· ἡ δὲ οὐρά του καθίσταται ἀόρατος, ὡς ἐκ τῶν πολλῶν λευκῶν καὶ κοίλων καλάμων, οἵτινες τὴν περικυκλοῦσι.

Ὁ ὕστριγξ εὑρίσκεται συνήθως εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν· ἐπίσης εἰς τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ὄχι τόσον κοινῶς. Ἡ συνήθης τροφή του συνίσταται εἰς ῥίζας, βλαστοὺς καὶ ἀγρίους καρπούς. Εὔκολον ἤθελε τῷ εἶσθαι νὰ καταστρέψῃ ἄπειρα δένδρα διὰ νὰ εὕρῃ κατοικίαν· ἀλλὰ δὲν πράττει οὕτω· διότι διὰ τῶν μακρῶν ὀνύχων του, κατασκευάζει ὑπόγειον φωλεάν, μακρὰν τῶν κατοικουμένων τόπων, εἰς ἣν διδεῖ πολλὰς διεξόδους καὶ μένει ὅλην τὴν ἡμέραν κεκρυμμένος, μόνον δὲ τὸ ἑσπέρας ἐξερχόμενος. Ὅταν ἦνε ὠργισμένος ἢ πεφοβισμένος, ἀνορθώνει ὅλας τὰς ἀκάνθας του, τὰς ὁποίας, ἐνόμιζον πρώτερον, ὅτι ἔρριπτε κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Ὅταν ἀπειλεῖται ἐγγύθεν, ὁρμᾷ κατὰ τῶν ἀντιπάλων του ἐπὶ πόδας προσπαθῶν νὰ διαφυλάξῃ τὴν γυμνὴν ὑπερασπίσεως κεφαλήν του καὶ ἐπιφέρων ἐνίοτε διὰ τῶν ἄκρων τῶν ἀκανθῶν του πληγὰς καιριωτάτας.

Φίλοξ τις τοῦ θηριοτροφείου τοῦ Μουσείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῶν Παρισίων ἠθέλησεν, ὥστε ὁ ὕστριγξ νὰ διέλθῃ εἰς κλωβίον τι πλησίον τοῦ ᾠκοῦ του· διὰ νὰ προφυλαχθῇ δὲ ἀπὸ τὰς ἀκάνθας του ὡπλίσθη μὲ σανίδα· ἀλλὰ τὸ ζῶον δὲν ἠθέλησε νὰ διαβῇ· ταραχθὲν δὲ καὶ κτυπῆσαν, ὡς οἱ λαγιδεῖς, τὸν πόδα ἐπὶ τῆς γῆς, ὥρμησε κατὰ τοῦ φύλακος, ὅστις εὐτυχῶς προεφυλάχθη διὰ τοῦ μέσου, τὸ ὁποῖον εἶχε προνοήσει, αἱ ἄκανθαι δὲ τοῦ ζώου διεπέρασαν πλέον τοῦ δακτύλου τὴν σανίδα.

Ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, τὰ ζῶα ταῦτα ἀποκοιμῶνται ὡς οἱ ὀρειοι μῦς (marmottes) ἀλλ' ἐγείρονται εὐκολώτερον αὐτῶν καὶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος ἐξέρχονται τῆς ὑπογείου φωλέας των. — Πολὺν χρόνον ὑπῆρχον εἰς τὸν βοτανικὸν κῆπον τῶν Παρισίων ὕστριγγες ζῶντες, οἵτινες τὴν μὲν ἡμέραν ἀπεσύροντο εἰς τὸ σκοτεινότερον μέρος τοῦ κλωβίου των· περὶ τὸ ἑσπέρας ὅμως ἐξήρχοντο καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐπεριπάτουν. Τὸν δὲ χειμῶνα δὲν ἐκοιμῶντο, ἀλλ' ἔτρωγον πολὺ ὀλιγώτερον.

Ε. Ι. Σ.

ΙΣΧΙΑ.

Ἡ νῆσος Ἰσχία εἶναι ἓν τῶν θαυμάτων τοῦ κόλπου ἐκείνου τῆς Νεαπόλεως, τοῦ τοσοῦτον γνωστοῦ, περιωνύμου, τοῦ πάντοτε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ποιητῶν διεγείροντος, καὶ πάντοτε ὑπὸ συρροῆς ξένων πληρουμένου.

Ὁ κόλπος οὗτος, ὁ τοσούτων ἀναμνήσεων γόνιμος καὶ τοσούτων φυσικῶν καλλονῶν καὶ καλλιτεχνικῶν μνημείων μεστός, διατρέχεται συνήθως εἰς δύο ἡμέρας ὑπὸ τῶν περιηγητῶν, ἐπιζητούντων ἐντυπώσεις μᾶλλον ἢ ἐμπνεύσεις καὶ ἀντικείμενα σπουδῆς.

Ἡ πρώτη ἡμέρα ἀφιεροῦται εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ὅλου τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους, τοῦ ἐκ Νεαπόλεως μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Σορρέντης ἐκτεινομένου, καὶ ἀναπτύσσοντος, εἰς διάστημα λευγῶν τινων, πλειότερα

θαύματα, παρ' ὅσα περιέχει ὅλη ἡ Ἰταλία, καί, ἴσως, ἡ Εὐρώπη αὐτὴ ὁλόκληρος· τὸ Ἡράκλειον δηλαδή, τὴν Πομπηίαν, τὸ Βεσούβιον, τὴν πεδιάδα τῆς Σορρέντης, τὴν, Σορρέντην, τὴν πατρίδα τοῦ Τάσσου, τοὺς σκοπέλους τῶν Σιρηνῶν, τὴν Κάπρην καὶ τὸ σπήλαιόν της, τὸ ἐκ λαζουρείου λίθου· τὴν Κάπρην, τὴν ἀρχαίαν Καπρέαν, πλήρη ἔτι τοῦ ὀνόματος τοῦ Τιβέρεως.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα διαδέχεται τὴν προτεραίαν. Κατὰ ταύτην παραδίδεται τις εἰς ἀναμνήσεις ἧττον σπουδαίας. Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουσι πλέον πόλεις ὁλόκληραι ἐκχωσθεῖσαι ἀπὸ τὴν κόνιν τοῦ ἡφαιστείου, ὅπως ἀποκαλύψωσι τὰ ἀπόκρυφα τῆς ἀρχαιότητος· τὴν οἰκίαν τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ, τοὺς χαραχθέντας δρόμους ἐκ τῶν ἁρμάτων, τὴν ὁδὸν τῶν τάφων, τὰ καθέκαστα ταῦτα τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων, διαδέχονται θέσεις πλήρεις μνημείων τῆς λατρείας των, καὶ ἤδη ἁγιασθέντων ἐκ τῆς ἐποχῆς των διὰ τῶν παραδόσεων τοῦ παρελθόντος καὶ διὰ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ μέλλοντος.

Ἀφοῦ παρατηρήσῃ ἐκ τῆς ἄκρας τοῦ Παυσιλύπου τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης Εὐπλοίας, προστατρίας τῶν ναυτικῶν, ὁ περιηγητὴς ἐπιβιβάζεται ἐπὶ τῆς παρακτίου χώρας (plage), ἔνθα κατέβη ὁ Αἰνείας. Διατρέχει τὰς Φλεγρείους πεδιάδας, καὶ ἀποβιβάζεται πρὸς τὸ Ἄβερνον, ἐπισκεπτόμενος τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ σπήλαιον τῆς Σιβύλλης. Εὐθὺς τὸ γυμνὸν ἔδαφος, τὸ βρυχώμενον καὶ καπνίζον ἄλλοτε ὑποκάτωθεν τῶν ποδῶν του, ἀναπτύσσει ἤδη τὴν ζωηροτέραν χλοερότητα. Τὰ Ἠλύσια Πεδία ἐκτείνονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του· ἐδῶ περιορίζεται ἡ παραθαλάσσιος καλλιέργεια τοῦ κόλπου· ἀλλ' εἰσέτι ἡ δευτέρα ἡμέρα δὲν ἐτελείωσε· τῷ μένει ἀκόμη νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς νήσους τῆς Ἰσχίας, τῆς Νησίδας, καὶ τῆς Προχίδας. Περὶ τῆς πρώτης τῶν ὑποίων πρόκειται ἤδη.

Ἡ νῆσος αὕτη, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἀπεκάλουν Αἰναρίαν, δὲν ἦτο περίφημος παρ' αὐτοῖς δι' ἄλλο, παρὰ διὰ τὰ θερμά της ὕδατα, ὧν ἡ ἑστιὰς Ἀττιλία Μεττέλα, ὑπέστη τὴν σωτήριον ἐπιῤῥοήν.

Τὰ ὕδατα ταῦτα, ἐν μέρει ἀποῤῥοφηθέντα μετὰ τὸν σεισμὸν τῆς γῆς τοῦ 1828, δὲν ἀποτελοῦν μόνα τὴν λαμπρότητα τῆς Ἰσχίας.

Χωριζομένη ἐκ τῆς παραλίας δι' αὔλακος, δύο λευγῶν τὸ πλάτος, ἡ μικρὰ αὕτη νῆσος παρουσιάζει ἐντὸς μικροῦ διαστήματος τὴν συγκέντρωσιν τῶν καλλονῶν ἁπάντων τῶν ἀντικειμένων, ὅσα στολίζουσι τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως.

Οἱ κάτοικοι, οἵτινες συμποσοῦνται εἰς 24,000 ψυχὰς, διαμένουσιν εἰς πολλὰ χωρία, ὧν τὰ κοσιώτερα εἶναι τὸ Καζαμισσίολον, ἡ Φορία, ἡ Πάνζα, τὸ Βαράνον, ἡ Φοντάνα, καὶ τέλος ἡ Ἰσχία, πρωτεύουσα τῆς νήσου, ἣν ὑπερασπίζει φρούριον μεγαλοπρεπές.

Τῆς Ἰσχίας θεμελιωταὶ ὑπῆρξαν, κατὰ τὸν Σράβωνα καὶ τὸν Πλίνιον, Καληδόνιοι τῆς Εὐβοίας· ὑπετάγη δὲ ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ῥωμαίων, τῶν Γότθων, τῶν Λομβάρδων καὶ τῶν Νορμάνδων.

Ἐκτὸς τῆς συχνῆς κατακτήσεώς της καὶ ἀνακτήσεως ἐν καιρῷ τῶν πολυχρονίων πολέμων τοῦ Βασιλείου τῆς Νεαπόλεως, ἡ Ἰσχία ὑπῆρξε τὸ καταφύγιον τῶν ἀφρικανῶν πειρατῶν.

Ὅτε ὁ μαρκέσιος δ' Ἐλβάστος ἐδιοίκει τὴν Ἰσχίαν, ὁ πειρατὴς Ἀριδὰν-Βαρβαρούσης, μένεα πνέων κατὰ τοῦ ἀγρύπνου αὐτοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις ἐπροξένησε τόσους ὀλέθρους εἰς τοὺς Τούρκους, ἐπέδραμεν ἐκ τοῦ μέρους τῆς Φορίας, καὶ ἐλεηλάτησε τὸ πολίχνιον τοῦτο, καθὼς καὶ τὴν Πάνζαν, τὸ Βαράνον καὶ ἅπαντα τὰ χωρία, τὰ μέχρι τῶν θυρῶν τοῦ φρουρίου εὑρισκόμενα, αἰχμαλωτεύσας τέσσαρας χιλιάδας νησιώτας, οἵτινες ἐπωλήθησαν ὡς ἀνδράποδα.

Ἀλλὰ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἑνούμενα μὲ τὰς φυσικὰς τοῦ τόπου συμφορὰς, τὰς κατερημωσάσας συχνότατα τὴν Ἰσχίαν, δὲν ἔχουν ποσῶς ὀλιγοστεύσει τὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου ταύτης, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι φαίνονται ὅτι συμμετέχουν τῆς γονιμότητος τῆς γῆς των.

Ἀποβιβαζόμενος εἰς τὸ παράλιον τῆς Ἰσχίας, ὁ περιηγητὴς βλέπει ἑαυτὸν περικυκλούμενον, στενοχωρούμενον ἀπὸ πλήθους πολυαρίθμων ὄνων, ὄχι ὀλιγώτερον ὀχληρῶν τῶν ὀνηλατῶν, τοὺς ὁποίους, διὰ ν' ἀποφύγῃ τις ἐκλέγει ἵππον, ὃν τὸ πλῆθος ἀποσυρόμενον ἀφίνει ἐλεύθερον.

Δύναται τότε, εἰς μικράν τινα διάστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως ν' ἀποπέμψῃ τὸν ἀνωφελῆ καὶ ἐνοχλητικὸν ξεναγὸν καὶ νὰ προχωρήσῃ ἄνευ ὁδηγοῦ εἰς τὰ ἔνδον τῆς νήσου.

Ὡραῖα τέκνα ἡμίγυμνα, γυναῖκες πολλῆς καλλονῆς, παραδόξως ἀλλ' εὐγενῶς ἐνδεδυμέναι, φέρουσαι ὑδρίας, ὧν τὸ σχῆμα διετήρησε τὴν ἀρχαίαν των χάριν, θὰ διευθύνωσι τὸν δρόμον του εἰς λαβύρινθον ἀτραπῶν ἐσκιασμένων μὲ δένδρα σπάνια καὶ παραφυτευμένων μὲ μύρτα καὶ ἀλόην.

Ἐὰν ὁ καύσων τὸν ἀναγκάσῃ νὰ σταματήσῃ παρά τι πτωχικὸν οἴκημα, μεγάλως θὰ ἐκπλαγῇ, εὑρίσκων σερβέτια καὶ κρυσταλλωμένα ποτὰ εἰς τὰ ἐνδιαιτήματα ταῦτα, τὰ στερούμενα καὶ αὐτῶν τῶν ἁπλουστέρων προϊόντων τῆς βιομηχανίας.

Τὰ πλούσια ταῦτα τραγήματα κατασκευάζονται, χάρις εἰς τὰς χιόνας, αἵτινες διατηροῦνται καθ' ὅλον τὸ θέρος εἰς τὰς βαθείας φαράγκας τῆς Ἐπομῆς, ὑφαιστίου ἠρεμοῦντος, ὅπερ κεῖται ἐν τῷ κέντρῳ τῆς νήσου, καὶ τὸ ὁποῖον οἱ ξένοι δὲν λείπουσι νὰ ἐπισκεφθῶσιν.

Ἡ τελευταία ἔκρηξις τῆς Ἐπομῆς συνέβη τῷ 1302· αἱ κατωφέρειαι καὶ οἱ πρόποδες τοῦ ὄρους εἶναι ἔκτοτε ἐπικεκαλυμμένοι μὲ ἔδαφος γονιμώτατον, τὸ ὁποῖον καθεκάστην ἀναπτύσσεται ἐπὶ τῆς πεπηγμένης λάβας.

Ἡ διὰ μέσου τοῦ Βαράνου καὶ τῆς Φοντάνας ὁδὸς, ἡ φέρουσα εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, κειμένην εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἡφαιστείου, παρουσιάζει ἐντὸς ἀρκετὰ συντόμου πορθμοῦ, θέας, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ μεγαλύνεται εἰς ἕκαστον βῆμα.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μία μόνη ἀτραπὸς ἕρπει ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ δενδροσκεποῦς ὄρους, δικαιολογοῦσα πᾶν ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ἀφελὲς διὰ τοῦ βουκολικοῦ ποιήματος ἐξύμνησαν οἱ ἀρχαῖοι, καὶ πᾶν ὅ,τι χαρίεν, διὰ τοῦ εἰδυλλίου ὠνειροπώλησαν οἱ νεώτεροι, ὁ Βιργίλιος, λέγω, καὶ ὁ Γέσσνερ, ὁ Πουσσῖνος καὶ ὁ Βαττώ. Ὀπῶραι, ὡραῖαι ὡς τὰ ἄνθη, κρέμανται ἐπὶ τῶν πηγῶν τῶν θερμῶν ὑδάτων, ἅτινα ἐξατμίζονται ὑπὸ τὴν δροσερὰν καὶ σκιόεσσαν αὐτὴν ἀτμοσφαῖραν.

Ἀκολούθως τὸ ῥωμαϊκὸν ὑδραγωγεῖον, τὸ εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰσχίας φέρον τὰ ὕδατα τῆς Ἀβουκέτης, ῥίπτει ἀπὸ τοῦ ἑνὸς βράχου ἐπὶ τοῦ ἄλλου τὰ ὑψηλά του τόξα. ἐρυθρώδη καὶ λαμβάνοντα ὅλας τὰς ποικιλίας τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν κακτῶν.

Τελοσπάντων, μετὰ τὴν Φοντάναν, ἡ χλοηρότης

γίνεται σπανιωτέρα, ἡ λάβα διαπερᾷ τοὺς λειμῶνας, μετ' ὀλίγον ἐξαλειφομένους ἀπὸ τὴν ὅρασιν. Μεγάλοι βράχοι ἐμποδίζουσι τὴν θέαν τῶν δρόμων, ἢ τὴν διευθύνουσι πλαγίως· θερμοὶ δὲ ἀτμοὶ ὑπεκφεύγωσιν ἐκ τῶν ῥηγμάτων τοῦ ἐδάφους.

Εἰς τὸ ὄρος τοῦ Βικου ἡ λάβα εἶναι ὅλως ἀνωρυγμένη, ὁ ποῦς καυστικὸν μόνον γεάνθρακα πατεῖ, οὐδὲν δένδρον σκιάζει τὸ μεταλλικὸν αὐτὸ ἔδαφος, τὸ στίλβον εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου.

Ἔρχεταί τις τελευταῖον εἰς τὸν πρὸ πεντακοσίων καὶ ἔτι πλέον ἀποσβεσθέντα κρατῆρα, ὅστις ἡμιπληρωθεὶς ὡς ἐκ τῶν τελευταίων σπαραγμῶν τῆς τελευταίας ἐκρήξεως, σχηματίζει, μετὰ καὶ ἄλλων δώδεκα ἡφαιστείων περικυκλούντων, δροπέδιον, οὗτινος ἡ μονοειδὴς θέα δὲν ἐπισύρει τὴν προσοχήν, εἰμὴ διὰ τὸ παράξενον αὐτῆς.

Ἐκ τῆς ὑψωμένης αὐτῆς ὑπεράνω τῆς θαλάσσης τριακοσίους πόδας θέσεως, ἡ τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως ἄποψις περιλαμβάνεται ἅπασα διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ τοῦ ἀκροτηρίου τῆς Σορρέντης μέχρι τοῦ ὄρους τοῦ Σιρκείου· τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ διαφάνεια καὶ ἡ ἐλαστικότης τῆς ἀτμοσφαῖρας εἰς τὰ εὐτυχῆ ταῦτα κλίματα, ὥστε οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἀντικείμενον μένει ἀθεώρητον ἐντὸς τοῦ εὐρέος αὐτοῦ πανοράματος, καὶ ὁ ἐλάχιστος θόρυβος αὐτὸς τῆς κοιλάδος ἀναβαίνει μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ἡφαιστείου.

Π. Η.

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΑΘΩΟΤΗΣ.

Ἡ καλουμένη *Εὐτυχὴς* νῆσος σπανίως ὑπό τινων μόνον ἀσημάντων ἀνθρώπων ἐπεσκέπτετο, ἂν καὶ πολλὰ ἦσαν τὰ ἐξ αὐτῆς προερχόμενα ὀφέλη. Ὁ ἀὴρ αὐτῆς εἶναι καθαρὸς καὶ γαλήνιος, αἱ δὲ ὧραι τοῦ ἔτους δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς μεταβολὰς ἐκείνας, τὰς ὁποίας δοκιμάζομεν εἰς τὸ ἡμέτερον ἡμισφαίριον. Ποτὲ ἡ ἐπιφάνεια τῶν διαυγῶν αὐτῆς ὑδάτων ὑπ' ἄλλου τινος ἀνέμου δὲν ταράσσεται, εἰμὶ ὑπὸ τῆς γλυκείας τοῦ ζεφύρου πνοῆς. Ποτὲ αἱ καρδίαι τῶν εὐτυχῶν κατοίκων τοῦ τερπνοῦ τούτου τόπου δὲν πάσχουσιν ὑπὸ τῶν ταραχῶν, οἵτινες ἐγείρονται ἐκ τῆς ὁρμῆς τῶν ἀχαλινώτων παθῶν.

Ἡ Ἀθωότης, τὸ ἔξοχον τοῦτο χαρακτηριστικὸν τῆς τερπνῆς ταύτης νήσου, δὲν ἔχει ἕδραν ἄλλην, εἰμὴ τὰς ψυχὰς τῶν ὑπηκόων αὐτῆς, οἵτινες ἀγαπῶσι τὴν ἐξουσίαν της, καὶ γνωρίζουσιν, ὅτι δὲν μένει ποσῶς εὐχαριστημένη πρὸς ἐκείνους, οἵτινες δὲν φαίνονται πιστοὶ εἰς αὐτήν. Ἐκεῖ ἡ χαρίεσσα Ἀραβέλλα διῆγε τὰ νεανικὰ αὐτῆς ἔτη ἐν ἄκρᾳ ἀθωότητι καὶ ἀνεξαρτησίᾳ, ὅταν ἡ εἱμαρμένη ἀποφασίσασα νὰ σεβασθῇ τὴν τύχην τῆς νέας παρθένου, ἐδηλοποίησε πρὸς μεγίστην θλῖψιν τῆς Ἀθωότητος, ὅτι ἡ νέα Ἀραβέλλα πρέπει νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν Κυθηρίαν, καὶ ν' ἀφεθῇ καθ' ὁλοκληρίαν ἀνεξάρτητος.

— Ἀπὸ τὴν πρὸς σὲ ἀφωτιώσίν της, ἐξηκολούθησε λέγουσα πρὸς τὴν βασίλισσαν ἡ Εἱμαρμένη, θέλει προκύψει ἡ εὐτυχία ἢ δυστυχία της.

Ἡ Ἀθωότης ἠσθάνθη μεγάλην θλῖψιν, ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις τῶν μοιρῶν εἰσὶν ἀμετάτρεπτοι. Μόλον τοῦτο ἐπειδὴ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν προσδιωρίζοντο ὁποῖα ἦσαν, ἡ Ἀθωότης ἔστερξε νὰ συνοδεύσῃ τὴν μαθήτριάν της εἰς χώραν ἄγνωστον αὐτῇ, καὶ νὰ τὴν προστατεύῃ, ἐὰν ἦτο δυνατόν, κατὰ παντὸς κινδύνου, εἰς ὃν αὕτη ἠδύνατο νὰ ἐκτεθῇ.

Ἡ Ἀραβέλλα θαρροῦσα εἰς τὴν Ἀθωότητα, εἰς τῆς ὁποίας τὰς ἐμπνεύσεις ἐντελῶς ἕως τότε ἐπείθετο, παρῄτησε τὴν Εὐτυχῆ νῆσον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιλογίας. Μόλις δ' εἶχον πλησιάσει τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιφάνεια ἐφαίνετο μὲν γαλήνιος, ἀλλ' ὅμως ἦτο περιώνυμος διὰ τὰ ἐπ' αὐτὴν ναυάγια, καὶ εὐθὺς ῥωμαλαῖοί τινες ναῦται ταῖς ἐπρότεινον νὰ τὰς μεταφέρωσιν. Ἐπιθυμίαν, περιέργειαν καὶ ὑπερβολικὴν εὐχαρίστησιν ἐδείκνυεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὑπερηφάνων τούτων ναυτῶν νὰ μαθῇ, διατί τοσοῦτοι ἐπιβάται προσεκάλουν τὴν Ἀραβέλλαν νὰ συμπλεύσῃ μετ' αὐτῶν. Σεβάσμιός τις γέρων, ὀνόματι Δύτης, τοῦ ὁποίου ἡ λέμβος ἦτο μικρὰ καὶ ἀκαλλώπιστος, προσέφερεν ἐπίσης τὰς ἐκδουλεύσεις του· ἡ δ' Ἀθωότης μὴ φροντίζουσα περὶ τῆς μικρότητος, τοῦ μεγέθους, ἢ τοῦ ἀκαλλωπίστου τοῦ πλοιαρίου αὐτοῦ, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιβῇ ἐπ' αὐτοῦ μεθ' ὅλης τῆς συνοδίας της.

— Δὲν θὰ μετανοήσῃς, ὅτι μοὶ ἐπροτίμησας, ἀπεκρίθη ὁ γηραιός. Γνωρίζω ὅλας τὰς ὑφάλους, τὰς περικυκλούσας τὴν Κυθηρίαν, καὶ οὐδεὶς, ἐμὲ ἐκλέξας νὰ τὸν ὁδηγήσω, ἔπαθέ ποτε κἀμμίαν δυστυχίαν.

— Διατί λοιπὸν τὸ πλοῖόν σου εἶναι τοσοῦνον μικρόν; τῷ παρετήρησεν ἡ Ἀραβέλλα· μὲ δυσκολίαν, ὡς βλέπεις, μᾶς χωρεῖ.

— Καὶ ὅμως εἶναι κατὰ πολὺ μέγα, ἀπεκρίθη ὁ γέρων. Βλέπων τοὺς ὀλίγους ἐπιβάτας, οἵτινες με ἐκλέγουσιν ὡς ὁδηγόν των, οὐδέποτε εἶδα τὴν λέμβον μου τόσον πλήρη, ὅσον παρατηρῶ αὐτὴν σήμερον.

Ἐνῷ ὁ γέρων ὡμίλει τοιουτοτρόπως, τὸ πλοιάριον ἡσύχως πρὸς τὴν νῆσον προσέπλεεν, ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῶν ὑπερηφάνων καὶ ὡραίων ἐκείνων πλοίων, τὰ ὁποῖα ἡ Ἀραβέλλα ἤθελε προτιμήσει, ἐὰν ἡ Ἀθωότης δὲν ἔπειθεν αὐτὴν νὰ χαρισθῇ πρὸς τὸν Δύτην. Ἤρχισεν ὅμως μετ' ὀλίγον νὰ συναισθάνηται ποῖα βάσανα ἔδωκεν ἀφορμὴν ἡ εὐπείθειά της νὰ ὑποφέρῃ· διότι τὰ πάθη τῆς ζηλοτυπίας, τῆς ὑποψίας καὶ τῆς δυσαρεσκείας ἤρχισαν νὰ γίνωνται λυσσώδη, καὶ ἐνῷ ἡ μικρὰ λέμβος ἐπλησίαζε πρὸς τὸ παράλιον, τὰ ἕτερα πλοιάρια μετὰ μάταιον ἀγῶνα ἐναντίον τῶν ἰσχυρῶν κυμάτων κατεσυντρίβησαν. Τινὲς τῶν ἐπιβατῶν ἐπνίγησαν, ὅσοι δὲ διέσωσαν τὴν ζωήν των, ἀπώλεσαν πάντα τὰ ἐπὶ τῶν πλοίων πράγματά των. Ἡ ἀκτὴ ἀντήχει ἐκ τῆς οἰμωγῆς τῶν ναυαγησάντων, θρηνούντων, τῶν μὲν τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐπίπλων των, τῶν δὲ τὴν δυσφημίαν τοῦ χαρακτῆρός των, καὶ ἄλλων παραπονουμένων, ὅτι ἐβλάφθη ἡ ὑγεία των, καὶ ἐχειροτέρευσεν ἡ κατάστασίς των.

Ἡ Ἀθωότης συμπάθειαν αἰσθανομένη πρὸς τοὺς δυστυχεῖς πάσχοντας, τοὺς ὁποίους ἀπὸ καρδίας ὤκτειρεν, ἐλησμόνησε τὴν προσφιλεστάτην αὐτῆς μα-

θήτριαν πρὸς στιγμὴν, διαρκούσης τῆς ὁποίας ἡ Ἀραβέλλα ἐγένετο ἄφαντος.

Εἰς τὴν εἴσοδον μικροῦ τινος δάσους, οὗ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς ἀκτῆς, εἶδε παιδίον τι κλαυθμυρίζον, τὸ ὁποῖον ἐκτείνον τὰς μικρὰς αὐτοῦ χεῖρας, ἐφαίνετο ἐπικαλούμενον τὴν βοήθειάν της. Ἡ Ἀραβέλλα εἰς εὐσπλαγχνίαν κινηθεῖσα, ἔσπευσε νὰ τὸ πλησιάσῃ, αὐτὸ δὲ ἔδειξε πρὸς αὐτὴν νέον τινὰ ἀγωνιζόμενον νὰ ἐλκύσῃ βέλος, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἐμπηγμένον εἰς τὴν καρδίαν του. Ἡ Ἀραβέλλα ἐδοκίμασε νὰ τὸν βοηθήσῃ, ἀλλὰ μόλις ἤγγιξε τὸ πεπρωμένον βέλος, καὶ παρευθὺς ἠσθάνθη ἑαυτὴν τετραυματισμένην, αἱ προσπάθειαι ἀμφοτέρων νὰ ἐλκύσωσιν αὐτὸ συνέτεινον μᾶλλον εἰς τὸ νὰ τὸ βυθίσωσι ταχύτερα.

Ἡ Ἀραβέλλα ὑπὸ χαυνώσεως ξένης μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὴν αἰφνηδίως κυριευθεῖσα, ἐχαμήλωσε πρὸς τὴν γῆν τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἀναστέναξεν. Ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος νέος, ἄπειρος ὢν ἐπίσης τῶν διαθέσεων, τὰς ὁποίας ὑπέμενεν, ἠτένισεν αὐτὴν περιπαθέστατα, χωρὶς νὰ τῇ ἀποτείνῃ οὐδένα λόγον. Ἡ Ἀραβέλλα, ἥτις, διαρκοῦντος τοῦ βραχέος τούτου χρονικοῦ διαστήματος, ἠσθάνετο ἑαυτὴν τεταραγμένην, ὡς ἐκ τῶν προλαβόντων, ἐνθυμηθεῖσα αἴφνης τὴν βασίλισσάν της,

—Ἀγαπητή μου Ἀθωότης, ἐκραύγασεν, ποῦ εἶσαι; Μὲ ἐγκατέλειψας, ἢ μᾶλλον διὰ τίνος θαυμαστοῦ συνδυασμοῦ συμβεβηκότων ἀπεμακρύνθην ἀπὸ σοῦ.

Ἐνῷ ἐξεφώνει τούτους τοὺς λόγους, χειμάρρους ἔχυνε δακρύων. Ὁ Φούλβιος (οὕτως ὠνομάζετο ὁ νέος) γονυπετήσας ἐνώπιόν της ἐσπόγγιζε τὰ δάκρυά της, καὶ ἐδέετο νὰ τῷ εἴπῃ τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ, ὅπως ἐπαναφέρῃ τὴν γαλήνην της.

— Δὲν ἀναμένω ἡσυχίαν, ἀπεκρίθη, ἡ Ἀραβέλλα, ἔχασα τὴν συνοδίαν μου, τὴν ἀγαπητήν μου Ἀθωότητα, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ ᾖμαι εὐτυχὴς, καὶ πρέπει νὰ ὑπάγω πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς.

— Ἄ! ὡραία Ἀραβέλλα, ἀπεκρίθη ὁ Φούλβιος, δὲν δύνασαι λοιπὸν νὰ μεθέξῃς τῆς ἡδονῆς, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἀπολαύω θεωρῶν σέ! Ἐπίσης, ὡς σὺ, ἔχασα πάντα ἀφοῦ ἀπέβην ἐπὶ ταύτης τῆς νήσου, ἀλλ' ἓν βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἓν μειδίαμα τῶν χειλέων σου ἀναπληροῖ τὴν ζημίαν μου. Εἰς τὸ ἑξῆς τὸ μόνον καλὸν, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ, εἶναι νὰ λατρεύω σέ, νὰ ὁμιλῶ μετὰ σοῦ, καὶ νὰ βλέπω ἀνταμειβομένην τὴν ἀγάπην μου. Λησμόνησον τὴν συνοδίαν ἐκείνην, ἡ ἀνάμνησις τῆς ὁποίας ταράττει τὴν εὐτυχίαν μας. Ἀναγινώσκω εἰς τὴν ὄψιν σου τὴν τάσιν τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα αἰσθάνεσαι πρὸς ἐμέ, ὑποχώρησον εἰς ταῦτα ἐντελῶς, καὶ μόνοι ἐντὸς τῶν δασῶν τούτων, ἂς λησμονήσωμεν τὸ ὑπόλοιπον γένος τῶν ἀνθρώπων.

— Ὁποία πρότασις εἶναι αὕτη; Δὲν ἠξεύρω κατὰ πόσον νὰ ὑποκριθῶ, αἰσθάνομαι, ὅτι σὲ ἀγαπῶ περισσότερον, ἢ παρ' ὅσον ἀγαπῶ ἐμαυτὴν, καὶ ὅτι θέλω σὲ ἀγαπᾷ ἐν ὅσῳ ζῶ· ἀλλ' αὕτη ἡ ἀγάπη δὲν θέλει μὲ καταστήσει προδότριαν τῆς πίστεως, ἣν πρὸς τὴν Βασίλισσάν μου ὀφείλω. Ἡ εὐδαιμονία ἡμῶν δὲν δύναται νὰ πληρωθῇ, ἐὰν ἐγκαταλείψω αὐτήν. Ἐπίτρεψόν μοι λοιπὸν νὰ ὑπάγω πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ θεοῦ ἀφίνω τὴν ἕνωσιν ἐμοῦ καὶ σοῦ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα.

— Ἐπιθυμεῖς νὰ μὲ παραιτήσῃς, Ἀραβέλλα, λοιπὸν θέλεις ν' ἀποθάνω. Διατὶ νὰ μὴν ὑπάγωμεν ὁμοῦ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς συνοδίας ἐκείνης τῆς τοσοῦτον ἐπιθυμητῆς σοι;

— Ἄ! Φούλβιε, ὁ λογισμός μοι λέγει, ὅτι δὲν θέλομεν τὴν ἀπαντήσει, ἐὰν ὑπάγωμεν ὁμοῦ.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τοὺς λόγους, τούτους παρῄτησε τὸν ἐραστήν της, καὶ μετὰ σφοδρᾶς ἀνησυχίας ἐζήτει τὴν Ἀθωότητα, ἡ ὁποία, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἔπαυσε νὰ τὴν βλέπῃ, ματαίας ἔκαμεν περὶ αὐτῆς ἐρεύνας.

Ὁ Ἔρως χαιρεκάκως ἠγάλλετο διὰ τὴν ἀνησυχίαν τῆς Ἀθωότητος, μετὰ τῆς ὁποίας μακρὸν ὕστερον ἐφιλονείκησεν, ἀλλ' ὁ ἴδιος πάλιν ἐπεθύμησε συνδιαλλαγήν. Ἐπλησίασε λοιπὸν τὴν ἐχθράν του, καὶ διϊσχυριζόμενος, ὅτι ἠγνόει τὴν αἰτίαν τοῦ ταξειδίου της,

— Διατὶ ἤλθετε ἐδῶ; εἶπεν ὁ θεὸς τῆς Κυθηρίας, παρῆλθεν ἤδη τοσοῦτος χρόνος, ἀφ' ὅτου σᾶς εἶδον, ὥστε μόλις σᾶς γνωρίζω καὶ αὖθις.

— Παραπονεῖσαι περὶ τούτου, ἄστατε Ἔρως; ἀπεκρίθη ἡ Ἀθωότης. Διατὶ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ κράτος σου, ἀφοῦ διώρισας τὴν Ἡδυπάθειαν, τὴν Ἀπάτην, καὶ τὴν ἐρωτικὴν Ὑποκρισίαν ὡς ἀντιζήλους μου; Ἐνθυμήθητι κἂν τὰς εὐτυχεῖς ἐκείνας ἡμέρας, ὅταν συνεβασιλεύομεν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν, καὶ ὁμολόγησον, ὅτι κατὰ πολὺ ἠλαττώθη ἡ ἀξία σου, ἀφοῦ μ' ἐγκατέλειψας.

—Δὲν θὰ τολμήσω νὰ δικαιολογήσω τὸν τρόπονμου, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει θεραπεία; καὶ ἡμεῖς δι' εἰλικρινοῦς διαλλαγῆς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπανορθώσωμεν ὅλα τὰ κακά, ὅσα ἡ διχόνοια ἡμῶν παρήγαγεν εἰς τὸν κόσμον; Ἐὰν συγκατατίθεσαι να μὲ συγχωρήσῃς, ὁ εἰλικρινέστατος ὅρκος μου θέλει ἀσφαλίσει τὴν εὐστάθειάν μου.

— Εἶνα: πιςευτοὶ οἱ ὅρκοι τοῦ Ἔρωτος; Δύναται ἁπλῆ μόνον ἀπολογία νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένησας; Πόσας καρδίας ἔχασα ἐξ αἰτίας σοῦ; Ἡ ἁρπαγὴ προσέτι τῆς μαθητρίας μου εἰς τὴν πονηρίαν σου χρεωστεῖται.

— Εὐγενὴς κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Ἔρως, λησμόνησον τὰς προτέρας ζημίας σου, σὲ ἱκετεύω. Συχνότατα ἡ Ματαιότης, ἡ Πλεονεξία, καὶ ἡ Ζηλοτυπία δὲν μετεχείρισθασαν τὸ ὄνομά μου, διὰ νὰ σοὶ ἀποστερήσωσι τῶν μαθητῶν σου; Δύνασθε ποταπῶς νὰ πιςεύσητε ὅτι ὁ Ἔρως εἶναι, ὅςις συνδυαζει τὰς ἑνώσεις ταύτας, τὰς ὁποίας μέμφεσθε; Ἐπεθύμουν νὰ μὴν ἀποφύγω μίαν ἐξήγησιν, καὶ νὰ δικαιολογήσω ἕνα πταίςην, ὥστε ἠδυνάμην πάραυτα νὰ συγχωρηθῶ, ἀλλ' ἐννοῶ ὅτι ἀπαιτεῖς νομικήν τινα δικαιολόγησιν· θὰ τὴν λάβῃς.

Ἐπίστευσας τὴν Χλόην, καὶ δυσηρεστήθης ἐναντίον μου. ὅτι ἐξελέξατο ἐραστήν. Ἡδύνασο νὰ ἐλέγξῃς τὴν Πολυξένην, διότι ἐγὼ δὲν συνεμέθεξα εἰς τὰς συμφωνίας τὰς ὁποίας μὲ πλούσιόν τινα ἔμπορον ἔκλεισεν· ὁ χρυσὸς ἦτο τὸ μέσον, δι' οὗ ἠνοίχθη ἡ πληγή, τὴν ὁποίαν ἀποδίδετε εἰς τὰ βέλη μου. Ἔπειτα ἡ νέα Ἐλίζα σὲ παρῄτησε, αὕτη ἔχει τέσσαρας διαφόρους ἐραστὰς ἄνευ τῆς ἐμῆς συνεργείας. Ὁ πόθος μόνον τοῦ νὰ

ὑπερβῇ τὴν Φοίβην, τὴν ὡδήγησε νὰ ἐγκαταλείψῃ σὲ, καὶ νὰ συνάψῃ διαφόρους σχέσεις. Εἶμαι ἱκανὸς νὰ σοὶ ἀναφέρω πλεῖστα ὅσα ἄλλα παραδείγματα τῶν πρὸς ἐμὲ ἀδίκων αἰτιάσεών σου, ἀλλ', ὡς προεῖπον, ἐπιθυμῶ συνδιαλλαγήν· πρότεινον λοιπὸν τοὺς ὅρους σου.

— Ἴσως θέλεις καταχρασθῆ τῆς ἐμπιστοσύνης μου, ὅμως μίαν φορὰν εἰσέτι θέλω διακινδυνεύσει. Πρὸς στερέωσιν τῆς δόξης μου, ἃς ἐπιτραπῇ, ὥστε ἐκεῖναι, αἵτινες παρῄτησαν τὴν ἐμὴν βασιλείαν, νὰ ἐγκαταλειφθῶσι παρὰ τῶν ἐραστῶν, τοὺς ὁποίους προσέκρουσαν ἐμοῦ. Ὑπὸ τούτους τοὺς ὅρους συγκατατίθεμαι νὰ λησμονήσω τὰ παρελθόντα.

— Καὶ ἐγὼ ἐγγυῶμαι διὰ τὸ μέλλον, ὅτι πᾶσα ἕνωσις μὴ στηριζομένη εἰς τὴν Ἀθωότητα, δὲν θέλει εἶσθαι διαρκής. Οὕτως ἡ εὐστάθεια τῶν ἐραστῶν θέλει ἀποδεικνύει ἀναμφισβήτητον μαρτυρίαν, καὶ ἀλήθειαν ἐμφαίνουσαν τὴν ἀρετὴν τῶν κυριῶν των. Ἂς γίνῃ ἡ ἀρχὴ ἀπὸ τῆς Ἀραβέλλας· δὲν θέλω κρύψει τοῦτο ἀπὸ σοῦ.—Αὐτὴ εὑρίσκεται μόνη μετὰ ἐραστοῦ, θέλω θέσει αὐτὴν εἰς αὐστηρὰν ἐξέτασιν, καὶ θέλεις ἐννοήσει παρευθὺς, ἐὰν ἡ Ἀραβέλλα εἶναι πλέον ἀξία τῆς εὐνοίας σου.

Ὁ Ἔρως παρευθὺς συνήθροισε πάντας τὰς ἀναριθμήτους νέας, τὰς ὁποίας ἡ νῆσός του ἐμπεριεῖχεν, καλλωπίσας αὐτὰς μεθ' ἁπασῶν τῶν χαρίτων, αἵτινες πρὸς στολισμὸν χρησιμεύουσιν, καὶ ὁμοιάζουν μὲ ἑλκυστικόν τι μᾶλλον παρ' ὡρεῖον καθ' ἑαυτό, διέταξε δὲ πάραυτα τὸν Ζέφυρον ν' ἀνεύρῃ τὴν Ἀραβέλλαν καὶ τὸν Φούλβιον, καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ἐνώπιόν του. Ἡ Ἀραβέλλα συνήντησε τέλος πάντων τὸν ἐραστήν της, ἀφ' οὗ μετὰ μεγίστης λύπης εἶχεν ἀποχωρισθεῖ, ἀλλ' ἰδοῦσα τὴν Βασίλισσάν της, ἐπέταξε πρὸς αὐτὴν νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ.

— Στῆθι, ἀνέκραξεν ἡ Ἀθωότης, ἡ εὐστάθεια τοῦ Φουλβίου θέλει με δείξει, ἐὰν εἶσαι εἰσέτι ἀξία τῆς προστασίας μου.

Ἡ Ἀραβέλλα τρέμουσα καὶ τεταραγμένη ἀνέμενε τὴν ἀπόφασιν, καὶ μολονότι δὲν συνησθάνετο ἑαυτὴν ἔνοχον, μετὰ βίας μόλον τοῦτο καθησύχασεν. Ὁ Φούλβιος, ἐφάνη ἐν πρώτοις τεθαμβωμένος, ἰδὼν τὰς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐκτεθειμένας ὡραίας μορφὰς, ἀλλὰ μετὰ στιγμιαίαν παρατήρησιν αὐτῶν, γονυπετήσας ἐνώπιον τῆς Ἀραβέλλας, αἰώνιον πρὸς αὐτὴν ὡρκίσθη πίστιν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ Ἔρως ἔμεινε πιστὸς εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἀθωότητα ὑπόσχεσίν του, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεὸς δὲν ἐξαποστέλλει τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐραστὰς ἐκείνους, οἵτινες εὐχαριστηθέντες, φαίνονται ἄστατοι, ἀλλ' ἐπιδαψιλεύει αὐτὰς πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε τὴν Ἀθωότητα ἀπὸ τοῦ Ἔρωτος διαχωρίζουσι.

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) **Μ. Κ.**

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Δεκέμβριος.

Ἀνέφελος καὶ διαυγὴς εἶναι ὁ οὐρανὸς, ἀνατέλλει ὁ ἥλιος ἐνδεδυμένος τὰς ἀκτίνας του πάσας, πάχνη ἐλαφρὰ ἀνέρχεται ἐκ τῆς γῆς, ἣν χλόη ἀρτυρυὴς καλύπτει, καὶ εἰς τοὺς αἰθέρας διαλύεται, καὶ πτηνῶν ἀκούονται κελαδήματα.

Αὕτη, λέγεις, εἶναι πρωΐα τις τοῦ Ἀπριλίου· ὄχι, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πρωΐας τοῦ Νοεμβρίου μηνός.

Τοιοῦτος ὅλας σχεδὸν παρῆλθεν ὁ Νοέμβριος· ἡδὺς, εὐφρόσυνος, καὶ μόνον ἐνίοτε, ἐνῷ τὸ ἔαρ τοῦτο ἐπέλαμπεν ἐπὶ τῆς ἑλληνίδος γῆς, αἴφνης ὁ καιρὸς μετεβάλλετο, ἄνεμοι ἐπέπνεον ἄγριοι, νεφέλαι ἐκάλυπτον τὸν οὐρανὸν καὶ ὑετὸς παγερὸς καὶ χιονώδης διεδέχετο τὴν αἰθρίαν· ἀλλ' ἀνέτειλλεν ἡ ἐπιοῦσα αὐγή, — καὶ τὸ ἔαρ ἐπανήρχετο.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ὡραιότης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀστασία τοῦ ἑλληνικοῦ κλίματος· ὁμοιάζει τὴν γυναῖκα, ἥτις ὅσον ὡραιοτέρα, τόσον εἶναι καὶ πλέον εὐμετάβλητος. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, περὶ τοῦ κλίματος τούτου ἁρμόζει μᾶλλον νὰ εἴπῃ τις τὸ δίστιχον τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου Α'., ὅπερ οὗτος αὐθαδῶς ἔλεγε περὶ τῆς γυναικὸς,

Souvent femme varie,
Bien fol est qui s'y fie.

δηλαδὴ

»Συχνὰ ἡ Δέσπω φρόνημα ἀλάσσει καὶ νοθεύει
»Καὶ λίαν ἄφρων ὁ ἀνὴρ, ὅστις αὐτὴν πιστεύει.

Οἴμοι, λοιπόν! ἐὰν καὶ σεῖς ἐμπιστευθῆτε τὸν ἡδύμορφον τοῦτον καὶ γαληνιαῖον οὐρανόν, καὶ τὸ θερμὸν μειδίαμα τοῦ ἡλίου.

Ἐκεῖ, πέραν τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐπὶ λόφου τινος, πρὸς ὃν φέρει ὁδὸς ἀναντης καὶ ὁμαλὴ, ὅθεν ἀποπτον εἶναι τοῦ Αἰγαίου τὸ κῦμα, καὶ ὁ ἐλαιὼν, καὶ οἱ λόφοι, καὶ αἱ ἀκταὶ τῆς Ἀττικῆς, ὑπάρχει περίβολός τις πένθιμος. Ἐκεῖ φέρεται, καὶ τῇ μητρὶ γῇ παραδίδεται τὸ τελευταῖον καὶ νεκρὸν λείψανον τοῦ ἀνθρώπου. Πολλῶν τοιούτων νεκρικῶν ἐκφορῶν μάρτυς ἐγένετο κατ' αὐτὰς ὁ εὔχαρις καὶ μειδιῶν οὗτος οὐρανός! Γέροντες καὶ παιδία ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ νέοι, οὐαί! καὶ νέαι διέβησαν τὴν ὁδὸν ταύτην.

Συνώδευσα κ' ἐγὼ τὴν κηδείαν τρυφερᾶς τινος νέας μαρανθείσης εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν της προώρως! Ἡ καρδία μου ἐσπαράχθη μὲν ἀπὸ τοὺς γοεροὺς, κλαυθμοὺς ἀπὸ τοὺς ὀλοφυρμοὺς τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων, ἀλλὰ τὴν νέαν δὲν ἐθρήνησα, τὴν ἐμακάρισα.

Ἀπῆλθεν, ἁγνὴ καὶ μακαρία, ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, τῶν θλίψεων αὐτοῦ καὶ τῶν βασάνων καὶ τῶν παθῶν ἄγευστος.

Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν εὐτυχοῦσι τὴν εὐτυχίαν ταύτην, ἣν ὁ θεὸς ἐπιφυλάττει μόνον τοῖς ἐκλεκτοῖς του;

Ἡμεῖς, οἱ ἐμμένοντες ἐν τῷ πλάνῳ τούτῳ καὶ ματαίῳ κόσμῳ, ἀπολαμβάνομεν μίαν κἂν ἡμέραν εὐδαιμονίας ἀμιγοῦς, μίαν ἡμέραν γαλήνης;

Ἀλλ' ἐκεῖνος, ὃν ὁ Ὕψιστος νέον ἔτι ηὐδόκησε νὰ καλέσῃ εἰς τοὺς κόλπους του, ἔζησεν Ἄγγελος, καὶ Ἄγγελος ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἡ δεκαεξαετὴς Καλλιόπη καὶ ὁ εἰκοσαετὴς Νικόλαος, οἱ ἀποθανόντες καὶ ἐνταφιασθέντες τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν, ὡς δύο νεόνυμφοι, οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὸν νυμφικόν των παστόν.

Οὐδέποτε ἰδὼν νεκρὸν εἰς τὴν ψυχρὰν γῆν παραδιδόμενον διὰ παντὸς, ἠθέλησα τοῦ ὁρικώδους τούτου, κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, θεάματος, νὰ γενῶ αὐτόπης, παρθένου ἐνταφιαζομένης. Καὶ τωόντι, τοῦ θανάτου ἡ μόνη τρομερὰ στιγμὴ εἶναι αὕτη, εἶναι ὡς *ζωντανός τις χωρισμός*, ὃν ἡ δημώδης ποίησις καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου τρομερώτερον θεωρεῖ.

« Παρηγορὶα ἔχει ὁ θάνατος,
παρηγορὶα ἔχει ὁ χάρος.
Ὁ ζωντανὸς ὁ χωρισμὸς
παρηγορὶα δεν ἔχει.»

Ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, ἰδέα φιλόσοφος καὶ ὑψηλὴ γεννᾷ πολλὰς καὶ σοβαρὰς σκέψεις. Ὁ ἀναλογιζόμενος παρὰ τὴν κλίνην τοῦ νεκροῦ τὰς ἀνθρωπίνους χαρὰς, τὰς θλίψεις, τὰς προσπαθείας, ἐρωτᾷ, πρὸς τί ὅλα ταῦτα; Πρὸ πάντων δὲ πρὸς τί τὰ ἄσπονδα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μίση, πρὸς τί τέλος αὐτοὶ οἱ ἔρωτες, ἡ τὴν γυναικείαν καταναλίσκοντες ὕπαρξιν, καθότι οἱ ἄνδρες εἶναι ἀνεπίδεκτοι τρυφερῶν αἰσθημάτων.

Ἓν μόνον πρᾶγμα ἐξαιρῶ ἐγὼ ἀφ' ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων τούτων πραγμάτων καὶ συμβάντων,— τὸν χορὸν, καὶ χαίρω καὶ ἀγαλλιῶμαι, ὅτι εἰς τὴν ἀττικὴν ἡμῶν κοινωνίαν ὀργεῖται καὶ χορεύει ὁ κόσμος ἅπας, καὶ βεβαίως, δὲν χορεύει ἐπὶ ἡφαιστείου, διότι συνέστησαν αἱ Βουλαὶ, οἱ βουλευταὶ ἐβίασαν ἀθρόοι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἵνα ἐξαποστέλλωσιν ἐκεῖθεν πάσας τοῦ οὐρανοῦ τὰς εὐλογίας ἐπὶ τῆς προσφιλοῦς των Ἑλλάδος, ὑπὲρ ἧς καὶ μόνης διαλογίζονται καὶ μογθοῦσιν· ἡ δὲ Γερουσία, ὡς ἡ καλὴ ἐκείνη ἀρχαία Σπαρτιᾶτις, ἥτις ὥπλιζεν τὸν υἱόν της εἰς πόλεμον, ἐπιλέγουσα τὸ *τὰν ἢ ἐπὶ τὰν*, ὥπλισε καὶ αὐτὴ τὰ τέκνα της, τοὺς Γερουσιαστὰς, μὲ πατριωτικὸν τωόντι ὅπλον, τὸ θάρρος καὶ τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν. Διὸ, χάρις εἰς τοιαῦτα ἀλεξικέραυνα, δὲν εἶναι πλέον φόβος μὴ ἐνσκήψῃ ὁ κεραυνὸς κατὰ τῶν κεφαλῶν μας, καὶ αἱ περικαλλεῖς κυρία: μας μετὰ τῶν κομψῶν νεανιῶν, δύνανται, οὐχὶ τετράκις ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ ἑπτάκις τῆς ἑβδομάδος νὰ χορεύωσι καὶ νὰ πηδῶσιν ἀρόβως.

Πόσα δὲ θελγητρα, πόσας ὠφελείας συνεπάγουσιν αἱ συναναστροφαὶ αὗται, χρεωστούμεναι εἰς δύο ἢ τρεῖς φιλοκάλους οἰκογενείας καὶ εἰς δύο πρεσβείας, ὧν ἡ μία κυρίως ἔκαμε τὴν ἀρχὴν, ἵνα μᾶς παρηγορήσῃ διὰ τὸν περυσινὸν εἰργμὸν, δι' οὗ μᾶς ἐπέδησε χεῖράς τε καὶ πόδας, ἕκαστος ἐννοεῖ.

Ἐκτὸς τῆς σωματικῆς ἀσκήσεως, αἱ συναναστροφαὶ αὗται συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φιλοκαλίας, τῆς ἐρασμιότητος, τοῦ πνεύματος, συνεργοῦσιν εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν ἀνθρώπων τῶν διαφόρων κομμάτων, εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν· διότι αὐτοῦ καὶ Μοσχομαγγῖται καὶ Νάπαι καὶ Ἀγγλισταὶ συμπλησιάζουσιν, ὁρέγουσι τὰς χεῖρας καὶ φιλιοῦνται ἀλλήλοις, ὡς ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ· ὁ ὑπουργὸς καὶ ὁ διπλωμάτης συνωθοῦνται μετὰ τοῦ κατωτέρου ὑπαλλήλου των, ὁ στρατηγὸς μετὰ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ του, ὁ καθηγητὴς μετὰ τοῦ φοιτητοῦ, ὁ ἐφημεριδογράφος τῆς ἀντιπολιτεύσεως ποῦ καὶ ποῦ μετὰ τοῦ ὑπουργικοῦ· ἀλλὰ πρὸ πάντων δύνασαι νὰ θαυμάσῃς τὴν ἀφέλειαν, τὴν χάριν καὶ τὴν καλλονὴν πολλῶν ἑλληνίδων καὶ ξένων κυριῶν καὶ νὰ παραβάλῃς ταῦτα πρὸς τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ τὴν δυσμορφίαν ἄλλων,(ἂν καὶ δὲν ὑπάρχωσιν τοιαῦται,)νὰ ἐκπλαγῇς δὲ διὰ τὴν εὐκαμψίαν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ χορευτικὸν τῶν πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως νεανιῶν μας.

Εἰπόντες ἀνωτέρω, ὅτι ὅλος ὁ κόσμος χορεύει παρ' ἡμῖν, βεβαίως κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον φιλοκάλως, εἴπομεν σχεδὸν ἀλήθειαν, διότι χορεύει ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ αὐλὴ, στροβιλίζει τὸ στρατιωτικὸν, πηδᾷ ἡ ὑπαλληλία, πολκίζει τὸ Πανεπιστήμιον ... δὲν χορεύει μόνον τὸ ὑπουργεῖον, ὡς πανταχοῦ γῆς, διότι θέλει καὶ πρέπει νὰ πατῇ στερρὰ καὶ νὰ ἠναι ἀκίνητον. Ἂν δὲ, λεχθήτω ἐν παράδῳ, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία διαπρέπωσιν εἰς τὰς συναναστροφὰς ταύτας διὰ τῆς ἀπουσίας των, ἀλλ' αὗται λάμπουσιν ἐν τοῖς τῶν ὑπουργείων ἀμφιθαλάμοις διὰ τῆς παρουσίας των.

Προσεχῶς θέλομεν διαλάβει περὶ τῆς φυσιογνωμίας τῶν δύο τούτων νομοθετικῶν μας σωμάτων, ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε εὐαγγέλια χαρᾶς μηνύομεν. Εἰσεπήδησεν εἰς τὸν βουλευτικὸν περίβολον ἡ *νέα γενεὰ*, ἡ μέλλουσα τὴν κοινωνίαν ἡμῶν ν' ἀναπλάσσῃ καὶ νὰ διαπλάσσῃ ἐπὶ τὸ *τελειότερον*, ἂν καὶ αὐτὴν προώρως τὸ μόλυσμα τοῦ γήρατος δὲν μιάνῃ. Δὲν μιμούμεθα τοὺς δυστρόπους ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες προβλέπουσιν ἀδοξίαν, διότι τὰς ἐκλογὰς ὅλας ἐπεκύρωσαν ἀπὸ ῥυτῆρος ἐλαύνοντες καὶ ἀπνευστί· πονηραὶ εἰσὶν αἱ ἡμέραι καὶ πολλοὶ οἱ βιασταὶ, οἱ δὲ προτρέχοντες στεφανοῦνται.

Ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἴπωμεν τι περὶ τῶν τεχνῶν τῆς Ἐρατοῦς, τῆς Πολυμνίας, τῆς Κλειοῦς, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἀβλαβῆ τέχνην τῆς Τερψιχόρης, δι' ἧς ἡ νέα ἐποχὴ τῆς Ἑλλάδος ἐνεκαινίσθη. Ἐγένετο μὲν αὕτη ἀνεκδότων τινῶν ἀφορμὴ, πλὴν οὔτε σκανδαλώδη εἶναι, οὔτε ἀρκούντως ἀστεῖα καὶ ἀπόκρυφα, ὥστε νὰ τὰ ἐπαναλαβωμεν ἐνταῦθα. Ἀλλ' ἡ ἐλαφρόπους καὶ ἐλαφρόνους Τερψιχόρη, ὡς ἡ δυσειδὴς Ἔρις ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμηγύρεως τῶν θεῶν, ὀλίγου δεῖν τὴν ἠμόλιον ῥῆξιν ἐνεφύσησεν ἐν μέσῳ τοῦ στρατοπέδου τῶν χορευτῶν. Δύο τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐδίδοντο συναναστροφαὶ, λίαν ἀριστοκρατικαὶ ἀμφότεραι. Ἐντεῦθεν μεγίστη δὴ ἐγένετο κίνησις καὶ φιλοτιμία ἑκατέρωθεν, τὶς νὰ ἑλκύσῃ πλείονας προσκεκλημένους, τὶς νὰ καταστήσῃ πολυπληθεστέραν τὴν ὁμήγυριν.

Τοιαύτη ἐρρίφη πρόκλησις ἐν μέσῳ τῆς ἀττικῆς κοινωνίας, καὶ ἰδίως κατὰ μιᾶς μερίδος αὐτῆς, ὅτε ἡ συμπάρεδρος τῷ Διὶ Ὁμόνοια, προσελθοῦσα εἰς τὸν Κρονίονα,

— Ζεῦ πάτερ! τῷ λέγει, νεφελεγερέτα, ἀστερεπητὰ, ἴδε τὴν δυσειδῆ θυγατέρα τῆς Στυγὸς, τὴν λαβοῦσαν ἤδη τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος τῆς φιλομειδοῦς Τερψιχόρης, τὴν δύσμορφον Ἔριν, ἥτις, ὡς ἀπὸ τρισχιλιῶν ἐτῶν, νείκας ζητεῖ αὖθις νὰ διεγείρῃ μεταξὺ τῶν εὐκνημίδων Ἀχαιῶν, τῶν φίλων ἐμοὶ καὶ τὴν Δι:χόνοιαν ἀποστρεφομένων. Εἴποτε ἀρεστὸν

τι κατέπραξά σοι συμφιλιοῦσά σε μετὰ τῆς ποτνίας Ἥρας, τῆς πρέσβας θεάων, ὅτε ζηλοτυποῦσά σε αὕτη, δολιχόφρων, δεινὴν ἐκδίκησιν ἐμερμήριζε κατὰ σοῦ, πέμψον με πάτερ, ἵνα φέρω τὴν εἰρήνην ἐν μέσῳ τοῦ ἀγαπητοῦ σου τούτου λαοῦ.

Ὡς φάτο· κυανέεσι δ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων, μειδιάσας ἱλαρῶς, καὶ ἡ δῖα Ὁμόνοια κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Κέκροπος ἐν εἴδει καταιγίδος καὶ βροχῆς, καὶ ἔστρεψεν ὀπίσω πάσας τὰς ἁμάξας τὰς ἐλαυνούσας, κατὰ προτίμησιν, εἰς θατέραν τῶν συναναστροφῶν, καὶ οὕτω ἡ δεινὴ αὕτη πάλη ἐματαιώθη.

Πρὶν τελειώσω τὴν ἱστορίαν τοῦ μηνὸς τούτου, ἀναγγέλω εἰς τὰς φιλομούσους ἀναγνωστρίας μου, ὅτι αἱ τοῦ παρελθόντος μηνὸς εὐχαί μου, ὡς ἁμαρτωλοῦ, εἰσηκούσθησαν. Ἔχομεν ἐντὸς ὀλίγου θέατρον Ἰταλικόν, καὶ πρώτη τραγῳδίστρια, μέλλουσα νὰ ἔλθῃ καὶ ὀνομαζομένη *Βιργινία Μαρκεζίνη*, εἶναι, ὡς ἀνέγνων αὐτοῖς ὄμμασιν εἴς τινα Ἰταλικὴν ἐφημερίδα, εἰς ἄκρον καλλίφωνος, τεχνικὴ, καὶ πρὸ πάντων νεωτάτη καὶ ἐξαισίου ὡραιότητος.

Τί ἄλλο λοιπὸν θέλει ἡ εὐτυχὴς Ἑλλάς; καὶ ἂν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἔρχεται καὶ *Βωδεβίλλιον* γαλλικὸν, τί ἔχει νὰ ζηλεύσῃ ἀπὸ τὰς πλέον προωδευμένας κοινωνίας, ἐκτὸς ἑνὸς ἑβδόμου ὑπουργεῖου, μόνου πράγματος, οὗτινος σήμερον στερεῖται;

Ἀλλ' ἀ; ἐλπίζωμεν, ὅτι καὶ ἡ ἐπιθυμία της αὕτη ταχέως θέλει ἐκπληρωθῆ, καὶ τότε τὰ *Ἔργα ἡμῶν* καὶ αἱ *Ἡμέραι*, μὴ ἔχοντα ἄλλα ἔργα νὰ τῇ εὐχηθῶσι, θέλουσι μόνον εὔχεσθαι αὐτῇ πολλὰς καὶ ἀτελευτήτους ἡμέρας. Πλὴν, πρὸς ἔπος, παρ' ὀλίγον νὰ λησμονήσωμεν τὴν σπουδαιοτέραν τῶν εἰδήσεων, εἴδησιν μοναδικὴν, εὐάρεστον, λαμπρὰν, ἀνήκουστον, ἀπίστευτον, καὶ ὅμως ἀληθῆ. Τὸ ὡραῖον φύλον δὲν χορεύει μόνον, δὲν ἀναγινώσκει μόνον, δὲν μουσουργεῖ μόνον.

Ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία, ἡ τοσοῦτον ἤδη χρόνον, ὡς ἄνθος ἄνευ ἱκμάδος καὶ ἡλίου, στένουσα καὶ μαραινομένη ὑπὸ τὰς ἀμούσους καὶ ἀκατεργάστους χεῖρας τῶν ἀνδρῶν, ἀρχίζει ἤδη νὰ καλλιεργῆται μετὰ ζέσεως ὑπὸ τῶν λευκῶν καὶ τρυφερῶν χειρῶν τοῦ γυναικείου φύλου. Αἱ μοῦσαι λοιπὸν αὐτοπροσώπως ἐπανέρχονται εἰς τὴν πατρῴαν ἑστίαν των;

Μανθάνομεν ὅτι ἅμιλλα εὐγενὴς θέλει διεγερθῆ μεταξὺ τῶν λογίων γυναικῶν μας, τίνες αὐτῶν νὰ παραγάγωσι τέκνα τινὰ ἀγλαὰ τοῦ νοὸς καὶ τῆς φαντασίας των, συμβιβάζουσαι οὕτω τὴν πρὸς τὴν κυρίαν Στάελ

ἀπάντησιν τοῦ Ναπολέοντος, εἰπόντος, ὅτι γυναικὸς ἐκδιδούσης συγγράμματα προτιμᾷ γυναῖκα τίκτουσαν στρατιώτας τῇ πατρίδι, καὶ τοῦ ἡμετέρου Συνεσίου τὸ ῥητὸν,

«λόγους παῖδας ἐγεννησάμην.»

Ἡ τοῦ ἄρθρου μας τούτου εἰκονογραφία παριστᾷ τὴν ἀλληγορίαν τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, εἰς ὃν αἰσίως ἐμβαίνομεν σήμερον.

Ἡ εἰκὼν μὲν παρίστησιν αὐτὸν γέροντα γυμνὸν καὶ τετραχηλισμένον καὶ μέθυσον, ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς ἡ ἀλληγορία αὕτη δὲν εἰκονεῖζει τὸν Δεκέμβρ. τῆς Ἑλλάδος, ὅστις συνήθως εὔδιος καὶ γλυκὺς παρέρχεται, ὅπως ὁ Ἀπρίλιος ἢ ὁ Μάϊος τῶν Ὑπερβορείων. Ὁ Δεκέμβριος οὗτος εἶναι ὁ τῆς Γερμανίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Σιβηρίας . . . . Ἡ Ἑλλὰς διαμαρτύρητε κατὰ τοιούτου Δεκεμβρίου, ὡς διεμαρτυρήθη πέρυσι κατὰ τοῦ ἀγγλικοῦ ἀποκλεισμοῦ.

ΓΟΡΓΙΑΣ.